

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

«Εφαρμογή των Άρθρων 14(1)(α) και 14(1)(β) της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ - Δημόσια Διαβούλευση για το χρονοδιάγραμμα εργασιών εκπόνησης του 3ου ΣΔΛΑΠ και την Επισκόπηση των Σημαντικών Ζητημάτων Διαχείρισης Υδάτων»

Αρ.: ΥΥ 05/2019

Παραδοτέο Αρ. 4 – Προκαταρκτική Έκθεση Επισκόπησης των Σημαντικών Ζητημάτων Διαχείρισης των Υδάτων στην Κύπρο

**ADVANCED ENVIRONMENTAL STUDIES ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΑΝΩΝΥΜΗ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**

Βασ. Σοφίας 98Α, Τ.Κ. 115 28, Αθήνα,
Τηλ. +30 210 7257539, Fax: 210 7788668, E-mail: info@adens.gr

GK CONSULTANTS

Αλεξανδρουπόλεως 23 & Καισαρείας, 11527 Αθήνα
Τηλ. +30210 7756130, Fax: 210 7755960
E-mail: central@gk-consultants.gr

Μάρτιος 2021

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ταμείο Συνοχής

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	1
1.1	Το Νερό – ένας ζωτικός πόρος	1
1.2	Η Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα.....	2
1.3	Σκοπός του παρόντος.....	3
2.	ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	5
2.1	Συνοπτικά αποτελέσματα για τα Επιφανειακά Υδατικά Συστήματα	5
2.1.1	Οικολογική κατάσταση / δυναμικό	5
2.1.2	Χημική κατάσταση	16
2.2	Συνοπτικά αποτελέσματα για τα Συστήματα Υπόγειου Ύδατος	27
3.	ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	31
3.1	Λειψυδρία	31
3.2	Διάχυτη ρύπανση από τη γεωργία και την κτηνοτροφία	35
3.3	Λατομεία & Μεταλλεία.....	36
3.4	Ρύπανση από τη Βιομηχανία	39
3.5	Αστική Ανάπτυξη	41
3.6	Υπεράντληση και υδρομορφολογικές πιέσεις	44
3.7	Παρουσία Χημικών Ουσιών	46
3.8	Άλλα ζητήματα που επηρεάζουν το υδατικό περιβάλλον	47
3.8.1	Απόβλητα & ρυπασμένα εδάφη.....	47
3.8.2	Ιζήματα	48
3.8.3	Ρύπανση από πλαστικά	49
3.9	Αναδυόμενα θέματα.....	50
3.9.1	Ρύπανση από μικροπλαστικά.....	50
3.9.2	Κλιματική αλλαγή	51
3.10	Σύνοψη πιέσεων και επιπτώσεων.....	54
4.	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	1

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΕΕΛ	Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων
ΕΚΜ	Εκατομμύρια Κυβικά Μέτρα
ΕΥΣ	Επιφανειακό Υδατικό Σύστημα
ΙΠ	Ισοδύναμος Πληθυσμός
ΙΤΥΣ	Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα Υδατικά Σώματα
ΚΠΚ	Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης
ΚΥΕ	Κυβερνητικά Υδατικά Έργα
ΟΠΥ	Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα
ΠΛΑΠ	Περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμού
ΠΟΥ	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
ΣΔΛΑΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού
ΤΑΥ	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
ΤΑΘΕ	Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών ΥΣ Υδατικό Σύστημα
ΣΥΥ	Σύστημα Υπόγειου Ύδατος
ΧΑΔΑ	Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων

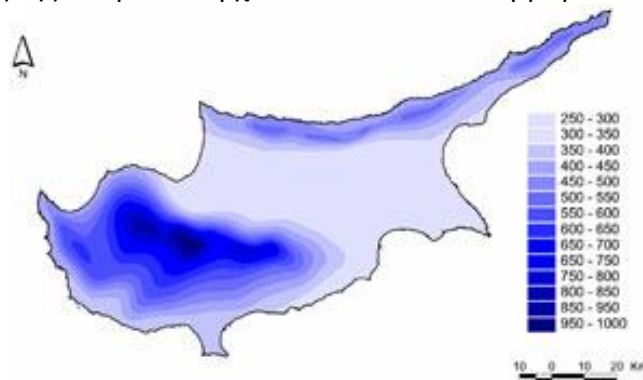
1. Εισαγωγή και Ιστορικό

1.1 Το Νερό – ένας ζωτικός πόρος

Το νερό αποτελεί απαραίτητο συστατικό στη ζωή μας και η διατήρηση καλής ποιότητας αλλά και επαρκούς ποσότητας υδάτων, είναι καθοριστική για την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας, της οικονομίας, των οικοσυστημάτων και του ευρύτερου περιβάλλοντος. Παράλληλα, η προσπάθεια για τη διατήρηση υδάτων καλής ποιότητας συμβάλει μεταξύ άλλων, στην προστασία της δημόσιας υγείας. Αυτό αφορά φυσικά, τόσο τα επιφανειακά ύδατα, όσο και τα υπόγεια. Η διασφάλιση υδάτων καλής ποιότητας σε ένα νησί με έντονη δραστηριότητα, τόσο στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας όσο και στον τομέα των υπηρεσιών και κυρίως στον τουριστικό κλάδο, και που μαστίζεται διαχρονικά από προβλήματα ανομβρίας, αποτελεί σημαντική και ιδιαίτερη πρόκληση. Η διαρκής βελτίωση της ποιότητας των υδάτων αλλά και η βελτιστοποίηση της εξοικονόμησης νερού για τη διατήρηση επαρκών ποσοτήτων, συμβάλει στη στήριξη και ενίσχυση των πιο πάνω τομέων, στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής και στη διατήρηση υγιών οικοσυστημάτων με πλούσια βιοποικιλότητα.

Μέχρι και το 1997 η μοναδική πηγή υδατικών πόρων στην Κύπρο, ήταν η βροχόπτωση. Σύμφωνα με μια μακρά σειρά παρατηρήσεων του Τμήματος Μετεωρολογίας η μέση ετήσια βροχόπτωση, περιλαμβανόμενης και της χιονόπτωσης, είναι 503 χιλιοστόμετρα, ενώ από το 2000 μέχρι σήμερα έχει μειωθεί στα 463 χιλιοστόμετρα. Σύμφωνα με στοιχεία της περιόδου 2010-2019, η ποσότητα νερού που αντιστοιχεί στην ολική επιφάνεια της ελεύθερης περιοχής της Κύπρου ανέρχεται στα 3065 εκατομμύρια κυβικά μέτρα (ΕΚΜ), αλλά μόνο το 8% περίπου ή 242 ΕΚΜ προσφέρεται για εκμετάλλευση, αφού περίπου το 90% της βροχόπτωσης χάνεται λόγω εξατμισοδιαπνοής και περίπου 2% απορρέει στη θάλασσα.

Η βροχόπτωση είναι γεωγραφικά ανομοιόμορφα κατανομημένη με τη μέγιστη στους δύο ορεινούς όγκους και την ελάχιστη στις ανατολικές πεδινές και παράλιες περιοχές. Επιπρόσθετα υπάρχει και μεγάλη διαχρονική διακύμανση της βροχόπτωσης με συχνές συνεχείς ανομβρίες διάρκειας δύο μέχρι τεσσάρων χρόνων.

Όντας νησιώτικη χώρα, τα υπόγεια και επιφανειακά υδατικά σώματα της Κύπρου εξαρτώνται αποκλειστικά από τη βροχόπτωση εντός της επικράτειας της. Ωστόσο, η μείωση της βροχόπτωσης και των επιφανειακών απορροών των τελευταίων δεκαετιών οδήγησε στην μείωση του εμπλουτισμού των υπόγειων υδατικών σωμάτων και στη μείωση των εισροών στα φράγματα. Παράλληλα, έχει αυξηθεί η ζήτηση του νερού, σαν αποτέλεσμα της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, της αύξησης του τουρισμού και των μόνιμων κατοίκων.

Για αντιμετώπιση της λειψυδρίας, έχουν ενταχθεί πλέον στο υδατικό ισοζύγιο και δύο μη συμβατικοί πόροι νερού: η αφαλάτωση θαλασσινού νερού και η επαναχρησιμοποίηση λυμάτων μετά από τριτοβάθμια επεξεργασία.

Το αφαλατωμένο νερό χρησιμοποιείται για την ικανοποίηση αναγκών ύδρευσης (πόσιμου νερό). Το ανακυκλωμένο νερό χρησιμοποιείται για άρδευση γεωργικών καλλιεργειών, χώρων πρασίνου και για εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων (Ακρωτήρι & Έζουσα) οι οποίοι έχουν υποστεί διείδυση

θαλάσσιου ύδατος (υφαλμύριση), με την εφαρμογή περιορισμών που αφορούν την ορθή γεωργική πρακτική για τη χρήση ανακυκλωμένου νερού.

1.2 Η Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ) ή αλλιώς Οδηγία 2000/60/ΕΚ, τέθηκε σε ισχύ στις 22 Δεκεμβρίου 2000 και ενσωματώθηκε στο δίκαιο της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμο Ν.13(Ι)/2004. Η Οδηγία εισαγάγει για πρώτη φορά την ολιστική προσέγγιση στη διαχείριση των υδάτων, αναγνωρίζοντας την ισχυρή αλληλεπίδραση μεταξύ πολλών παραγόντων στην επίτευξη στόχων που σχετίζονται τόσο με θέματα ποιοτικής κατάστασης των υδάτων όσο και ποσοτικής διαχείρισης για την ικανοποίηση διαφορετικών και συχνά αλληλοσυγκρουόμενων χρήσεων ύδατος.

Οι βασικοί στόχοι της ΟΠΥ είναι:

- Αποτροπή της υποβάθμισης, και προστασία και βελτίωση της κατάστασης των υδατικών πόρων
- Επίτευξη της «καλής κατάστασης» του επιφανειακού υδατικού δυναμικού (οικολογική και χημική) και του υπόγειου υδατικού δυναμικού (χημική και ποσοτική).
- Προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων, μέσω της μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων
- Ενίσχυση της προστασίας του υδατικού περιβάλλοντος με την εφαρμογή μέτρων για τη μείωση της απόρριψης ρυπαντικών ουσιών και την εξάλειψη της απόρριψης τοξικών ρυπαντών με βάση κατάλογο προτεραιότητας.
- Διασφάλιση της προοδευτικής μείωσης της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων
- Συμβολή στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων ακραίων φαινομένων, πλημμυρών και ξηρασίας.

Η ΟΠΥ εφαρμόζεται μέσω της διαχείρισης σε επίπεδο Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΠΛΑΠ), η οποία αποτελείται από πολλές λεκάνες απορροής ποταμών, συμπεριλαμβανομένου και των παράκτιων υδάτων.

Για την κάθε Περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμού εκπονείται ένα Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου (ΣΔΛΑΠ) το οποίο αναθεωρείται μέσα από εξαετείς κύκλους διαχείρισης, σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας. Επομένως και οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ υλοποιούνται σε επίπεδο ΠΛΑΠ.

Με την εφαρμογή του Άρθρου 3, η Κύπρος έχει θεωρηθεί ως μια ΠΛΑΠ, αποτελούμενη από 70 κύριες λεκάνες απορροής. Η περιοχή που ελέγχεται από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και στην οποία εφαρμόζεται σήμερα το ευρωπαϊκό κεκτημένο, περιλαμβάνει 47 κύριες λεκάνες απορροής. Έτσι, για ολόκληρο το νησί και τα υδατικά του σώματα, καταρτίζεται και εφαρμόζεται ένα μόνο ΣΔΛΑΠ, το οποίο αναθεωρείται ανά εξαετία.

Το 1^ο ΣΔΛΑΠ της Κύπρου δημοσιεύθηκε το 2011 (2009-2015) και στη συνέχεια αναθεωρήθηκε με την δημοσίευση του 2^{ου} ΣΔΛΑΠ το 2015 (2015-2021).

1.3 Σκοπός του παρόντος

Βασικό εργαλείο εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και πυρήνας επίτευξης και παρακολούθησης των στόχων της, είναι η σύνταξη, εφαρμογή και παρακολούθηση του ΣΔΛΑΠ.

Το Σχέδιο Διαχείρισης επικεντρώνεται στην επίτευξη της προστασίας, της βελτίωσης και της βιώσιμης χρήσης του υδάτινου περιβάλλοντος, δηλαδή των επιφανειακών χερσαίων νερών (φυσικές λίμνες, ταμειυτήρες νερού και ποτάμια), των υπόγειων νερών, των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από τα νερά και των παράκτιων νερών (ως και 1 ναυτικό μίλι από την ακτή)¹.

Οι κύριες δράσεις στη διαδικασία σχεδιασμού και διαχείρισης σε επίπεδο λεκάνης απορροής αφορούν:

- Αναθεώρηση των Υδατικών Σωμάτων (ΥΣ) και της τυπολογίας τους, όπου απαιτείται.
- Αξιολόγηση των πιέσεων, που ασκούνται στα νερά από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, καθώς και των επιπτώσεων τους.
- Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης των ΥΣ.
- Εντοπισμό των περιπτώσεων όπου απαιτείται βελτίωση της κατάστασης των υδάτων (από συνδυασμό των αποτελεσμάτων του προγράμματος παρακολούθησης με την αξιολόγηση των πιέσεων και των επιπτώσεων τους).
- Εντοπισμό των σημαντικότερων ζητημάτων διαχείρισης των υδάτων στην Κύπρο.
- Προσδιορισμός των πλέον κατάλληλων δράσεων/μέτρων διαχείρισης και καθορισμός των πιο κατάλληλων οργανισμών/φορέων που θα υλοποιήσουν τα μέτρα.
- Παρακολούθηση της ποιότητας των υδάτων, για αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων στα πλαίσια του επόμενου ΣΔΛΑΠ.
- Παράλληλη ποσοτική παρακολούθηση των υδάτων λόγω της άμεσης εξάρτησης της ποιότητας από την ποσότητα των υδάτων.

Το παρόν κείμενο αποτελεί μέρος της δημόσιας διαβούλευσης αναφορικά με τα Σημαντικά Ζητήματα Διαχείρισης των Υδάτων για την ετοιμασία του 3^{ου} ΣΔΛΑΠ της Κύπρου που αφορά την περίοδο 2021-2027, ενώ παράλληλα αξιολογούνται τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του 2^{ου} ΣΔΛΑΠ.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, ως αρμόδιος φορέας, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς και χρήστες ύδατος εργάζεται ώστε να υλοποιηθούν οι βελτιώσεις που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της ΟΠΥ. Επίσης το ΤΑΥ υλοποιεί πρόγραμμα παρακολούθησης ώστε να βελτιώσει τη γνώση για τις πιέσεις και τις επιπτώσεις τους στο υδατικό περιβάλλον καθώς την αποτελεσματικότητα των δράσεων και των μέτρων που λαμβάνονται.

Το παρόν κείμενο για τα Σημαντικά Ζητήματα Διαχείρισης Υδάτων:

- Παρουσιάζει συνοπτικά την πλέον πρόσφατη **αξιολόγηση της οικολογικής και χημικής κατάστασης** των υδατικών σωμάτων.
- Παρουσιάζει συνοπτικά την πλέον πρόσφατη **καταγραφή και αξιολόγηση των πιέσεων** και των επιπτώσεών τους στο υδατικό περιβάλλον.
- Περιγράφει την **πρόοδο** που έχει γίνει για την επίτευξη των στόχων για το 2021.

¹ Στην Κύπρο δεν υπάρχουν μεταβατικά ύδατα και γι' αυτό δεν δηλώθηκαν τέτοια στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- ▶ Προσδιορίζει τα **Σημαντικά Ζητήματα Διαχείρισης Υδάτων**, τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν στον 3^ο κύκλο ΣΔΛΑΠ.

Το Σχέδιο Διαχείρισης του 3^{ου} κύκλου πρέπει να δημοσιευτεί μέχρι το Δεκέμβριο του 2021. Τα πιο πάνω στοιχεία θα αποτελέσουν τη βάση για την εκπόνηση του Προγράμματος Μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα του υδατικού περιβάλλοντος και να επιτευχθεί η «καλή κατάσταση» μέχρι το 2027.

Η σύνταξη του παρόντος στηρίχτηκε στις ακόλουθες Εκθέσεις και Έργα:

- Προπαρασκευαστικές μελέτες που θα αποτελέσουν τη βάση για την κατάρτιση του 3^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) της Κύπρου - Εφαρμογή Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ. Αρ. ΤΑΥ: ΥΥ 07/2019
- Έκθεση Αξιολόγησης, Επανεξέτασης, Αναθεώρησης και Επαναχαρακτηρισμού των Συστημάτων Υπόγειου Ύδατος της Κύπρου για την Εφαρμογή του Άρθρου 5 της Οδηγίας-Πλαίσιο περί Υδάτων, 2000/60/ΕΚ. ΤΑΥ, 2020
- Έκθεση αξιολόγησης της Ποσοτικής Κατάστασης των Υπόγειων Υδάτων της Κύπρου για την πενταετία 2014-2018. ΤΑΥ, 2020
- Έκθεση αξιολόγησης της Χημικής Κατάστασης των Υπόγειων Υδάτων της Κύπρου για την πενταετία 2014-2018. ΤΑΥ, 2020
- Αντωνιάδης Κ., Ρούσου Μ., Μάρκου Μ., Σταύρου, Π., Βασιλείου Ε., Βασιλειάδης Λ., Ιωσηφίδης Μ., Παπαδόπουλος Β., Αργυρού Μ. (2020). Έκθεση αναθεώρησης - επικαιροποίησης παράκτιων υδάτων σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ) 2000/60/ΕΚ για την χρονική περίοδο 2013-2019. Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, Κύπρος
- Καθ. Μαρία Μουστάκα. Αξιολόγηση οικολογικής ποιότητας νερού φυσικών λιμνών της Κύπρου», 2020 (Ερευνητικό έργο 71498).

2. Συνοπτικά αποτελέσματα της κατάστασης των υδάτων

Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα από την αναθεώρηση των επιφανειακών (ποταμοί, ταμιευτήρες, λίμνες και παράκτια ΥΣ) και υπογείων υδατικών σωμάτων της Κύπρου, καθώς και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων παρακολούθησης τους, όπως προέκυψαν από την εφαρμογή των Άρθρων 5 και 8 της ΟΠΥ αντίστοιχα.

2.1 Συνοπτικά αποτελέσματα για τα Επιφανειακά Υδατικά Συστήματα

2.1.1 Οικολογική κατάσταση / δυναμικό

Ποτάμια ΥΣ

Στον 3^ο Διαχειριστικό Κύκλο, αναγνωρίστηκαν 170 ποτάμια ΥΣ. Από αυτά:

- τα 139 αφορούν σε φυσικά Υδατικά Συστήματα και
- τα 31 αφορούν σε Ιδιαιτέρως Τροποποιημένα Υδατικά Συστήματα, εκ των οποίων τα 6 είναι νέα ΙΤΥΣ

Από τα 139 φυσικά ΥΣ,

- τα 9 βρίσκονται σε υψηλή κατάσταση
- τα 82 βρίσκονται σε καλή κατάσταση
- τα 42 σε μέτρια κατάσταση και
- τα 6 σε ελλιπή κατάσταση

Το δυναμικό των 31 ΙΤΥΣ αξιολογήθηκε βάσει των υφιστάμενων δεδομένων παρακολούθησης, την υλοποίηση των προβλεπόμενων από το 2^ο ΣΔΛΑΠ μέτρων, την ομαδοποίηση των πιέσεων καθώς και την κρίση των ειδικών εμπειρογνομώνων. Βάσει αυτής της αξιολόγησης:

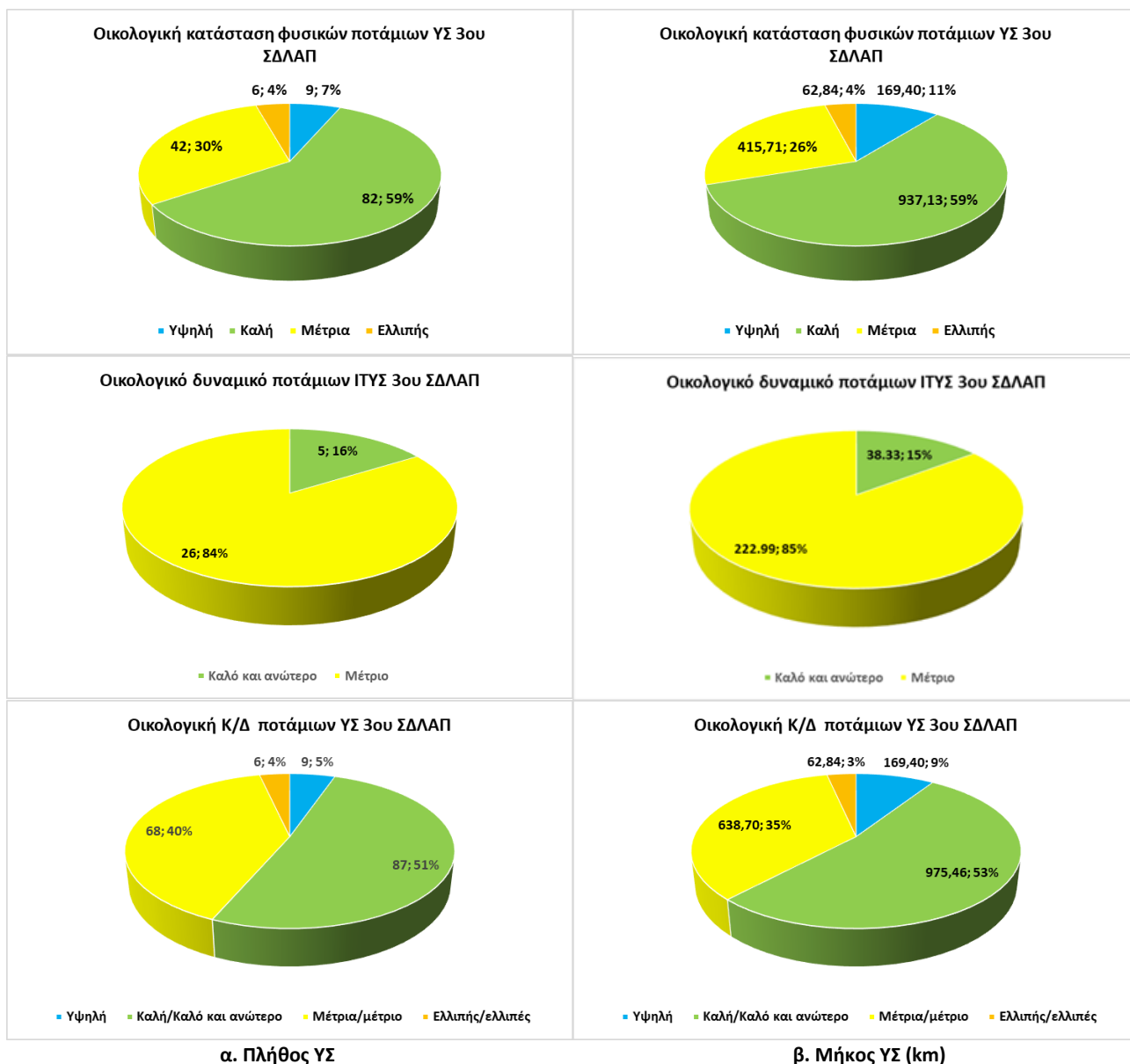
- 5 ΙΤΥΣ βρίσκονται σε καλό και ανώτερο δυναμικό και
- 26 ΙΤΥΣ βρίσκονται σε μέτριο δυναμικό

Από τα 170 ποτάμια ΥΣ,

- 37 αναβαθμίζονται ως προς την κατάστασή τους
- 36 υποβαθμίζονται ως προς την κατάστασή τους
- 91 διατηρούν την κατάστασή τους και για
- 6 είναι νέα ΥΣ και γι' αυτά δεν μπορούν εξαχθούν συμπεράσματα.

Πίνακας 2-1: Συγκεντρωτικά στοιχεία οικολογικής κατάστασης – δυναμικού ποτάμιων ΥΣ

Φυσικά ΥΣ							
Οικολογική Κατάσταση	Υψηλή	Καλή	Μέτρια	Ελλιπής	Κακή	Άγνωστη	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	9	82	42	6	0	0	139
Μήκος (Κm)	169,40	937,13	415,71	62,84	0,00	0,00	1.585,08
ΙΤΥΣ							
Οικολογικό Δυναμικό		Καλό και ανώτερο	Μέτριο	Ελλιπές	Κακό	Άγνωστο	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	-	5	26	0	0	0	31
Μήκος (Κm)	-	38,33	222,99	0,00	0,00	0,00	261,32
Σύνολο ποτάμιων ΥΣ (πλην ταμειυτήρων)							
Οικολογική Κατάσταση/Δυναμικό	Υψηλή	Καλή/Καλό και ανώτερο	Μέτρια/μέτριο	Ελλιπής/ελλιπές	Κακή/Κακό	Άγνωστη/ο	Σύνολο
Συνολικός Αριθμός ΥΣ	9	87	68	6	0	0	170
Συνολικό Μήκος (Κm)	169,40	975,46	638,70	62,84	0,00	0,00	1.846,40
Φυσικά ΥΣ							
Οικολογική Κατάσταση	Υψηλή	Καλή	Μέτρια	Ελλιπής	Κακή	Άγνωστη	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	6,47%	58,99%	30,22%	4,32%	0,00%	0,00%	100,00%
Μήκος (Κm)	10,69%	59,12%	26,23%	3,96%	0,00%	0,00%	100,00%
ΙΤΥΣ							
Οικολογικό Δυναμικό		Καλό και ανώτερο	Μέτριο	Ελλιπές	Κακό	Άγνωστο	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	-	16,13%	83,87%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Μήκος (Κm)	-	14,67%	85,33%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Σύνολο ποτάμιων ΥΣ (πλην ταμειυτήρων)							
Οικολογική Κατάσταση/Δυναμικό	Υψηλή	Καλή/Καλό και ανώτερο	Μέτρια/μέτριο	Ελλιπής/ελλιπές	Κακή/Κακό	Άγνωστη/ο	Σύνολο
Συνολικός Αριθμός ΥΣ	5,29%	51,18%	40,00%	3,53%	0,00%	0,00%	100,00%
Συνολικό Μήκος (Κm)	9,17%	52,83%	34,59%	3,40%	0,00%	0,00%	100,00%

Σχήμα 2-1: Οικολογική κατάσταση/δυναμικό ποτάμιων ΥΣ 3^{ου} Διαχειριστικού Κύκλου

Πίνακας 2-2: Σύγκριση οικολογικής κατάστασης δυναμικού μεταξύ ετών 2009, 2013 και 2019

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Km)	ΙΤΥΣ 1 ^ο ή 2 ^ο ΣΔΛΑΠ	ΙΤΥΣ για 3 ^ο ΣΔΛΑΠ	Οικολογική Κ/Δ - 2009 (1 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2013 (2 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2019 (3 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Σύγκριση 2013-2019
CY1-1-AB	Χαποτάμι	23,23			Μέτρια	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-1-C	Χαποτάμι	19,33			Μέτρια	Καλή	Ελλιπής	Υποβάθμιση
CY1-1-D	Χαποτάμι	4,82	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY1-1-E	Μαλέτης	9,64			Μέτρια	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY1-2-A	Διαρίζος	38,75			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-B	Διαρίζος	20,13			Καλή	Καλή	Υψηλή	Αναβάθμιση
CY1-2-D1	Διαρίζος	28,40	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY1-2-D2	Διαρίζος	3,22	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY1-2-E	Θολός	7,49			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-F1	Γεροβάσιος	9,14			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-F2	Γεροβάσιος	2,07			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-A1	Ρουδιάς	27,53			Καλή	Υψηλή	Υψηλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-A2	Στενούς	9,07			Καλή	Υψηλή	Καλή	Υποβάθμιση
CY1-3-A3	Ρουδιάς	5,36			Καλή	Υψηλή	Καλή	Υποβάθμιση
CY1-3-B	Ξερός Ποταμός	6,49			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-C	Ξερός Ποταμός	11,79	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY1-3-E	Ξερός Ποταμός	3,89			Ελλιπής	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-3-F	Λαζαρήδες	6,49			Καλή	Καλή	Υψηλή	Αναβάθμιση
CY1-3-G	Λευκαρκών	8,12			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-A	Αγυιά & Κλιμαδιού	13,66			Καλή	Υψηλή	Καλή	Υποβάθμιση
CY1-4-B	Αγυιά	7,54			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-DE	Έζουσα	12,32	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY1-4-F	Έζουσα	5,19	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY1-4-G	Έζουσα	5,92	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY1-4-H	Έζουσα	8,23	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY1-4-I	Παλιόμυλου	5,58			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-J	Άγιος Νεπίος	7,03			Καλή	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY1-4-K	Βαρκάς	14,21			Καλή	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-4-L1	Ποταμός Μιλάρκου	10,41			Καλή	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-4-L2	Ρίνου και Κυπαρισσών	1,74			Καλή	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-4-L3	Μυλάρι	1,50			Καλή	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-4-M	Κοσιάτης	13,21			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-5-D1	Κοχχινάς	2,65			Άγνωστη	Μέτρια	Ελλιπής	Υποβάθμιση
CY1-5-D2	Κοχχινάς	0,41			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-5-E1	Αγριοκαλάμι	5,30			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-5-E2	Αγριοκαλάμι και Ταΐσι	2,17			Άγνωστη	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY1-6-A1	Μαυροκόλυμπος	10,04			Καλή	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-6-A2	Μαυροκόλυμπος	1,85			Καλή	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY1-6-C	Μαυροκόλυμπος	2,70	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY1-6-D	Ξερός	17,17			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY1-8-A1	Καλαμούλι (Αυγάς)	6,83			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-8-A2	Αυγάς	3,16			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-8-A3	Χαρτζιώτης	8,39			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-8-B	Πεύκος	15,44			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-1-A	Αγίου Ιωάννη	12,80			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Km)	ΙΤΥΣ 1 ^ο ή 2 ^ο ΣΔΛΑΠ	ΙΤΥΣ για 3 ^ο ΣΔΛΑΠ	Οικολογική Κ/Δ - 2009 (1 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2013 (2 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2019 (3 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Σύγκριση 2013-2019
CY2-1-B	Αργάκι του Πύργου	2,92			*	*	Καλή	-
CY2-1-C	Αργάκι του Πύργου	0,36			*	*	Ελλιπής	-
CY2-2-A	Νεράδες & Αμμακού	21,03			Καλή	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY2-2-B	Γαρούλλης	6,18			Καλή	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY2-2-C	Σταυρός της Ψώκας	36,86			Καλή	Καλή	Υψηλή	Αναβάθμιση
CY2-2-D	Σταυρός της Ψώκας	5,80			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-F	Σταυρός της Ψώκας	2,72	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY2-2-G	Χρυσοχού	2,80	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY2-2-H	Χρυσοχού	6,77	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY2-2-I	Κλαβάρης	9,31			*	*	Μέτρια	-
CY2-2-J	Κλαβάρης	2,31			*	*	Μέτρια	-
CY2-2-K	Κρυός (Κρήτου Τέρρα)	6,93			*	*	Μέτρια	-
CY2-2-L	Κρυός (Κρήτου Τέρρα)	2,93			*	*	Μέτρια	-
CY2-3-A	Μιρμικόφου	14,91			Καλή	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY2-3-B	Αργάκι της Λίμνης	8,39			Μέτρια	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY2-3-C1	Άγιος Μερκούριος	20,17			Καλή	Καλή	Υψηλή	Αναβάθμιση
CY2-3-C2	Μακούντα	4,62			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-D	Μακούντα	3,99	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY2-3-E	Ξεροπόταμος	7,57			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-F1	Γαλιά	6,85			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-F2	Γαλιά	3,99		ΙΤΥΣ	Καλή	Καλή	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY2-3-G	Γαλιά	1,11		ΙΤΥΣ	Καλή	Καλή	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY2-4-A	Ξερός	4,22			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-B	Ξερός	2,86	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY2-4-C	Μαρώτης & Διάλι	6,04			Καλή	Υψηλή	Υψηλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-D	Λειβάδι	8,60			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-E	Λειβάδι	4,01	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY2-5-A	Άγιος Θεόδωρος	9,61			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-6-A	Κατούρης	9,88			Καλή	Καλή	Υψηλή	Αναβάθμιση
CY2-6-B	Κατούρης	5,32	ΙΤΥΣ		Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Καλή	Αναβάθμιση
CY2-7-A	Πύργος	30,17			Καλή	Καλή	Υψηλή	Αναβάθμιση
CY2-8-A	Λιμνίτης	33,24			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-9-A	Κάμπος	2,43			**	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY2-9-B	Κάμπος	7,30			Καλή	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY2-9-C	Κάμπος	2,64			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-9-D	Κάμπος	3,01			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-1-A	Ξερός	9,87			Καλή	Υψηλή	Καλή	Υποβάθμιση
CY3-1-BC	Ξερός	12,12			Καλή	Καλή	Υψηλή	Αναβάθμιση
CY3-2-A	Μαραθάσα	15,73			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-2-B	Μαραθάσα	12,10	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-2-D	Ρκόντας	5,81			**	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY3-3-A	Άγιος Νικόλαος	14,91			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-3-B	Καργώτης	13,41			Μέτρια	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY3-3-C	Καργώτης	11,36	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτρια	Καμία μεταβολή

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Km)	ΙΤΥΣ 1 ^ο ή 2 ^ο ΣΔΛΑΠ	ΙΤΥΣ για 3 ^ο ΣΔΛΑΠ	Οικολογική Κ/Δ - 2009 (1 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2013 (2 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2019 (3 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Σύγκριση 2013-2019
CY3-3-D	Αργάκι του Καρβουνά	12,62			Μέτρια	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY3-3-E	Άλυχνος	6,09			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-4-AB	Ατσάς	17,33			Καλή	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY3-4-C	Ατσάς	5,95	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY3-5-A	Λαγουδερά	11,88			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-5-C	Λαγουδερά	3,36	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY3-5-D	Ελιάς	22,25	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY3-5-E	Καννάβια	15,52			Καλή	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY3-7-A	Περιστερώννα	48,62			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-B	Περιστερώννα	11,34			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-C	Περιστερώννα	7,95			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-DEF	Μαρούλλενα	33,62			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-GH	Φαρμακάς	16,18			Μέτρια	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY3-7-J	Ακάκι	4,50	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY3-7-K	Ποταμός του Ακακίου	16,74	ΙΤΥΣ		Μέτριο/Ελλειπές Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY3-7-M	Λυκίδια	32,18			Ελλειπής	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-1-A	Πεδιαίος & Αγίου Ονουφρίου	30,07			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-1-C	Πεδιαίος	0,97	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Αναβάθμιση
CY6-1-D	Πεδιαίος	20,42	ΙΤΥΣ		Ελλειπές Δ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-1-E	Πεδιαίος	9,12	ΙΤΥΣ		Ελλειπές Δ	Μέτριο Δ.	Καλή	Αναβάθμιση
CY6-5-A	Γιαλιάς	13,09			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-B	Γιαλιάς	12,90			Καλή/Μέτρια	Ελλειπής	Μέτρια	Αναβάθμιση
CY6-5-C	Γιαλιάς	18,78			Μέτρια	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY6-5-E	Κουτσός	8,62			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-F	Κουτσός	6,25	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καλή	Αναβάθμιση
CY6-5-G	Βιλλούρκα	9,57			**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-H	Άλυκος	31,33			Μέτρια	Μέτρια	Ελλειπής	Υποβάθμιση
CY6-5-I	Αλμυρός	21,00			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY7-2-A	Βαθύς	6,60			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY8-3-A	Καλό Χωριό	7,34			**	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY8-3-B	Χωρίς όνομα	3,74			**	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY8-4-C	Τρέμινθος	24,16		ΙΤΥΣ	Μέτρια	Μέτρια	Καλό και ανώτερο Δ.	Αναβάθμιση
CY8-4-D	Τρέμινθος	6,78	ΙΤΥΣ		Ελλειπές Δ	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY8-5-AB	Πούζης	24,12			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-7-A	Συριάτης	20,03			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-7-C	Συριάτης	6,65	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Ελλειπές Δ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY8-7-D	Μύλου	16,81			Καλή	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY8-7-FG	Πεντάσχοινος	16,72	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY8-8-AB	Αγίου Μηνά	19,63			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-8-C	Αγίου Μηνά	8,06	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY8-8-D	Αγίου Μηνά	7,35	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY8-9-ABC1	Βασιλικός	17,09		ΙΤΥΣ	Μέτρια	Καλή	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY8-9-C2G	Βασιλικός	33,03			Μέτρια	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY8-9-EF	Βασιλικός	13,40	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY9-2-A	Καρυδάκι	17,55			Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-BC	Γερμασόγεια	11,61			**	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY9-2-D	Γερμασόγεια	2,64	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καλή	Αναβάθμιση

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Km)	ΙΤΥΣ 1 ^ο ή 2 ^ο ΣΔΛΑΠ	ΙΤΥΣ για 3 ^ο ΣΔΛΑΠ	Οικολογική Κ/Δ - 2009 (1 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2013 (2 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Οικολογική Κ/Δ - 2019 (3 ^ο ΣΔΛΑΠ)	Σύγκριση 2013-2019
CY9-2-E	Γερμασόγεια	5,69			Καλή/Μέτρια	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY9-2-F	Γερμασόγεια	9,15			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-H	Γερμασόγεια	6,33	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Αναβάθμιση
CY9-2-I	Πισσοκάμινα	7,63			Μέτρια	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY9-2-J	Γυαλλιάδες	9,10			Καλή	Υψηλή	Καλή	Υποβάθμιση
CY9-2-KL	Γυαλλιάδες	6,33			Καλή	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY9-4-B	Γαρούλλης	24,34			Κακή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-4-C	Γαρούλλης	3,89			Κακή	Ελλιπής	Ελλιπής	Καμία μεταβολή
CY9-4-E	Γαρούλλης	3,75	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Κακό Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY9-4-F	Γαρούλλης	4,36	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Κακό Δ.	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY9-4-G	Φασούλλα	7,89			**	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY9-6-A	Άγιος Ιωάννης	5,28			Μέτρια	Μέτρια	Ελλιπής	Υποβάθμιση
CY9-6-BCD	Αμπελικός-Αγρός	19,23		ΙΤΥΣ	Μέτρια/Καλή	Μέτρια	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY9-6-E	Αμπελικός-Ξυλούρικός	11,46			Μέτρια	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY9-6-F	Λιμνάτης	7,03			Μέτρια	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY9-6-G	Πελένδρι	6,13			**	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY9-6-H	Άγιος Μάμας	5,84			**	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY9-6-I	Λούματα	3,07			Μέτρια	Υψηλή	Καλή	Υποβάθμιση
CY9-6-KL	Κούρης	22,43			Μέτρια	Καλή	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY9-6-M	Κούρης	13,13			Μέτρια	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY9-6-N	Μέσα Ποταμός	6,46			Καλή	Υψηλή	Καλή	Υποβάθμιση
CY9-6-O	Μονιάτης	5,83			Μέτρια	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY9-6-P	Κρυός	8,03			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-Q	Κρυός	3,66			Μέτρια	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-R	Κρυός	17,36	ΙΤΥΣ		Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καλή	Αναβάθμιση
CY9-6-T	Κούρης	11,42	ΙΤΥΣ	ΙΤΥΣ	Ελλιπές Δ	Μέτριο Δ.	Μέτριο Δ.	Καμία μεταβολή
CY9-7-B	Σύμβουλος	7,87			Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-7-C	Σύμβουλος	5,07	ΙΤΥΣ		Άγνωστο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτρια	Υποβάθμιση
CY9-8-A1	Περθικιάς	9,08			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY9-8-A2	Σιαπάνης	18,98			Άγνωστη	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY9-8-B1	Βρωμόνερο	3,27			Άγνωστη	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY9-8-B2	Πευκέρι (Μάνταλας)	4,72			Άγνωστη	Μέτρια	Μέτρια	Καμία μεταβολή
CY9-8-B3	Αυδήμου (Μάνταλας)	3,34			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση
CY9-8-C	Αυδήμου	4,14			Άγνωστη	Μέτρια	Καλή	Αναβάθμιση

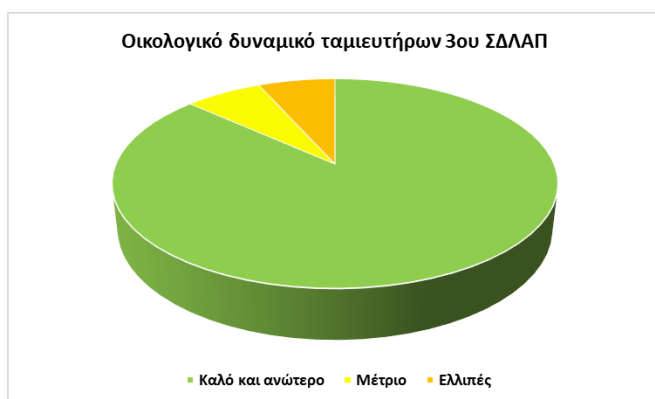
* ΥΣ που προσδιορίστηκε για τον 3^ο Διαχειριστικό Κύκλο, ** ΥΣ που προσδιορίστηκε για τον 2^ο Διαχειριστικό Κύκλο

Ποτάμιοι Ταμιευτήρες

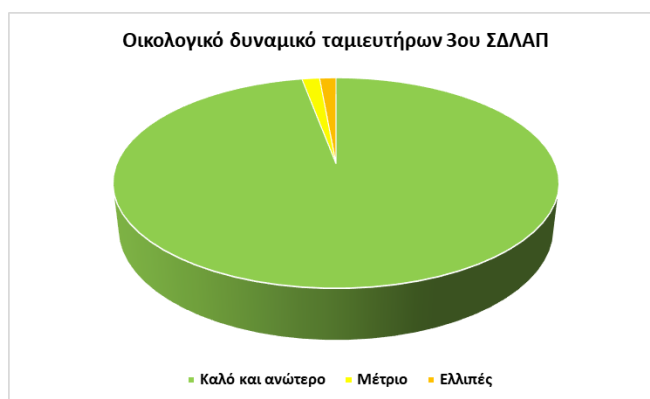
Από τους 15 ποτάμιους ταμιευτήρες, που αποτελούν ΥΣ, 13 βρίσκονται σε καλό και ανώτερο δυναμικό. Ο Μαυροκόλυμπος ταξινομήθηκε σε μέτριο δυναμικό και τα Πολεμίδα σε ελλιπές. Σε σχέση με το 2^ο ΣΔΛΑΠ και με εξαίρεση τον ταμιευτήρα Μαυροκόλυμπου, το δυναμικό των ποτάμιων ταμιευτήρων παρουσιάζεται σταθερό ή και βελτιωμένο (Γερμασόγεια, Πολεμίδα).

Πίνακας 2-3: Συγκεντρωτικά στοιχεία οικολογικού δυναμικού ποτάμιων ταμιευτήρων

	Καλό και ανώτερο	Μέτριο	Ελλιπές	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	13	1	1	15
Έκταση (Km ²)	11,55	0,18	0,17	11,90
Αριθμός ΥΣ	86,67%	6,67%	6,67%	100,00%
Έκταση (Km ²)	97,06%	1,53%	1,42%	100,00%

α. Πλήθος ΥΣ

β. Έκταση ΥΣ (km²)

Σχήμα 2-2: Οικολογικό δυναμικό ποτάμιων ταμιευτήρων 3^{ου} Διαχειριστικού Κύκλου

Πίνακας 2-4: Σύγκριση οικολογικού δυναμικού ποτάμιων ταμιευτήρων, μεταξύ ετών 2009, 2013 και 2019

Κωδικός ΥΣ	Ονομασία ΥΣ	Οικολογικό Δυναμικό 2009	Οικολογικό Δυναμικό 2013	Οικολογικό Δυναμικό 2019	Σύγκριση 2013-2019
CY1-2-C_IR	ΑΡΜΙΝΟΥ	(Νέο ΥΣ 2 ^{ου} ΣΔΛΑΠ)	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY1-3-D_IR	ΑΣΠΡΟΚΡΕΜΜΟΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY1-4-C_IR	ΚΑΝΝΑΒΙΟΥ	(Νέο ΥΣ 2 ^{ου} ΣΔΛΑΠ)	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY1-6-B_IR	ΜΑΥΡΟΚΟΛΥΜΠΟΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Υποβάθμιση
CY2-2-E_IR	ΕΥΡΕΤΟΥ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY3-5-B_IR	ΞΥΛΙΑΤΟΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY3-7-I_IR	ΑΚΑΚΙ-ΜΑΛΟΥΝΤΑ	(Νέο ΥΣ 2 ^{ου} ΣΔΛΑΠ)	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY6-1-B_IR	ΤΑΜΑΣΟΣ	(Νέο ΥΣ 2 ^{ου} ΣΔΛΑΠ)	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY8-7-B_IR	ΛΕΥΚΑΡΑ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY8-7-E_IR	ΔΙΠΟΤΑΜΟΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY8-9-D_IR	ΚΑΛΑΒΑΣΟΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY9-2-G_IR	ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑ	Καλό και ανώτερο Δ.	Μέτριο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Αναβάθμιση
CY9-4-D_IR	ΠΟΛΕΜΙΔΙΑ	Κακό Δ.	Κακό Δ.	Ελλιπές Δ.	Αναβάθμιση
CY9-6-J_IR	ΠΑΝΩ ΠΛΑΤΡΕΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή
CY9-6-S_IR	ΚΟΥΡΗΣ	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καλό και ανώτερο Δ.	Καμία μεταβολή

Λίμνες

Από τα 8 λιμναία ΥΣ της Κύπρου, 5 είναι φυσικά, 2 είναι ΙΤΥΣ και 1 είναι ΤΥΣ. Όσον αφορά στις λίμνες, η οικολογική κατάσταση και το δυναμικό τους δεν έχει ταξινομηθεί. Για την κύρια αλμυρή Λίμνη Λάρνακας και τη Λίμνη Αεροδρομίου Λάρνακας Νο2, ωστόσο με βάση τα στοιχεία προκύπτει άγνωστη μεν κατάσταση αλλά κατώτερη της καλής. Το ίδιο ισχύει και για το δυναμικό της λίμνης Ορόκλινης, όπου το δυναμικό είναι κατώτερο του καλού.

Φυσικά ΥΣ		
Οικολογική Κατάσταση	Άγνωστη	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	5	5
Έκταση (Km ²)	16,55	16,55
ΙΤΥΣ & ΤΥΣ		
Οικολογικό Δυναμικό	Άγνωστο	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	3	3
Έκταση (Km ²)	3,63	3,63
Σύνολο λιμναίων ΥΣ		
Οικολογική Κατάσταση/Δυναμικό	Άγνωστη/ο	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	8	8
Έκταση (Km ²)	20,18	20,18
Φυσικά ΥΣ		
Οικολογική Κατάσταση	Άγνωστη	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	100,00%	100,00%
Έκταση (Km ²)	100,00%	100,00%
ΙΤΥΣ & ΤΥΣ		
Οικολογικό Δυναμικό	Άγνωστο	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	100,00%	100,00%
Έκταση (Km ²)	100,00%	100,00%
Σύνολο Λιμναίων ΥΣ		
Οικολογική Κατάσταση/Δυναμικό	Άγνωστη/ο	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	100,00%	100,00%
Έκταση (Km ²)	100,00%	100,00%

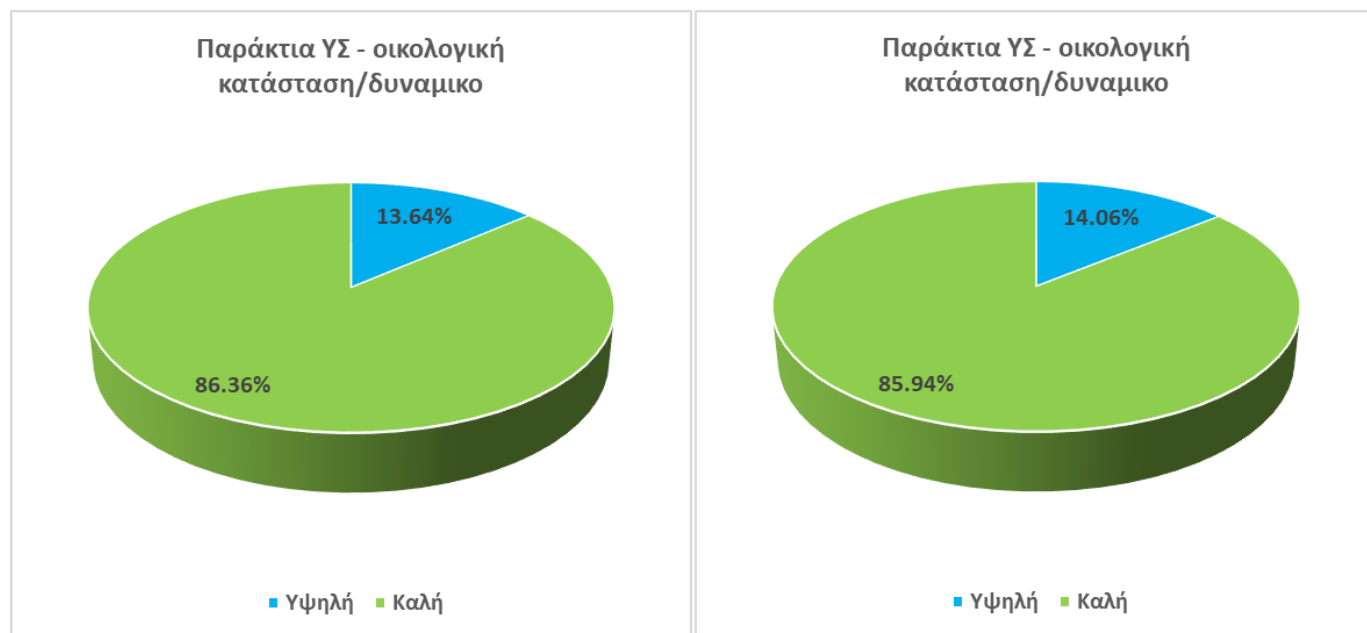
Πίνακας 2-5: Σύγκριση οικολογικής κατάστασης / δυναμικού μεταξύ των ετών 2009, 2013 και 2019

Κωδικός ΥΣ	Ονομασία ΥΣ	Οικολογική Κατάσταση / Δυναμικό 2009	Οικολογική Κατάσταση / Δυναμικό 2013	Οικολογική Κατάσταση / Δυναμικό 2019	Σύγκριση 2013-2019
CY_d7-1-2-70	Άχνα	Μέτριο Δ.	Άγνωστο Δ.	Άγνωστο Δ.*	Καμία μεταβολή
CY_L7-2-6-70	Παραλίμνι	Άγνωστο Δ.	Άγνωστο Δ.	Άγνωστο Δ.*	Καμία μεταβολή
CY_L8-1-2-94	Ορόκλινη	(Νέο ΥΣ 2 ^{ου} ΣΔΛΑΠ)	Άγνωστο Δ.	Άγνωστο (Κατώτερο του καλού Δ.)	Καμία μεταβολή
CY_L8-3-2-82	Λάρνακα κύρια αλμυρή λίμνη	Μέτρια	Μέτρια	Άγνωστη (Κατώτερη της καλής)	-
CY_L8-3-2-85	Λάρνακα Λίμνη Αεροδρομίου Νο 2	Μέτρια	Μέτρια	Άγνωστη (Κατώτερη της καλής)	-
CY_L8-3-2-88	Λάρνακα Λίμνη Ορφανή	Μέτρια	Μέτρια	Άγνωστη*	-
CY_L8-3-2-96	Λάρνακα Λίμνη Σωρός (Γλώσσα)	Μέτρια	Μέτρια	Άγνωστη*	-
CY_L9-5-3-50	Αλμυρή λίμνη Ακρωτήρι	Μέτρια	Μέτρια	Άγνωστη*	-

* Η οικολογική κατάσταση/το οικολογικό δυναμικό είναι άγνωστη/ο αλλά ούτε και επιτυγχάνει τις προκαταρκτικές συνθήκες αναφοράς για το φυτοπλαγκτό.

Παράκτια Ύδατα

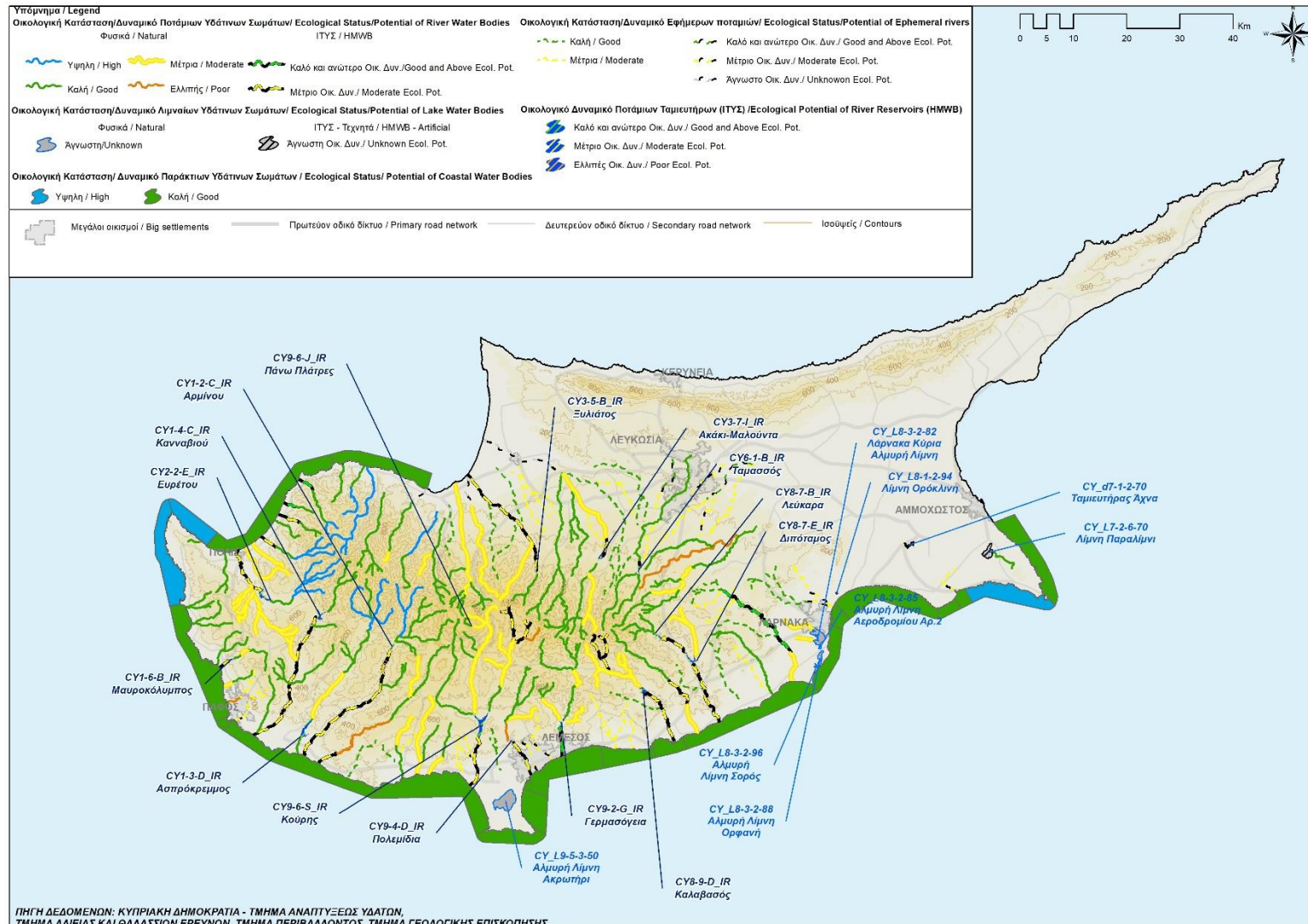
Εκ των 22 παράκτιων ΥΣ 3 βρίσκονται σε υψηλή οικολογική κατάσταση και 19 σε καλή κατάσταση/δυναμικό. Τα ΥΣ που βρίσκονται σε υψηλή κατάσταση περιλαμβάνουν τα CY_4-C1 «Ακάμας Βόρεια», CY_5-C4 «Ακάμας Δυτικά» και CY_21-C3 «Αγία Νάπα» και αυτά αφορούν στο 14% της έκτασης και του πλήθους των παράκτιων ΥΣ.

α. Πλήθος ΥΣ

β. Έκταση ΥΣ (km²)

Σχήμα 2-3: Οικολογική κατάσταση/δυναμικό παράκτιων ΥΣ 3^{ου} Διαχειριστικού Κύκλου

Εικόνα 2-1: Οικολογική Κατάσταση - Δυναμικό ΕΥΣ

2.1.2 Χημική κατάσταση

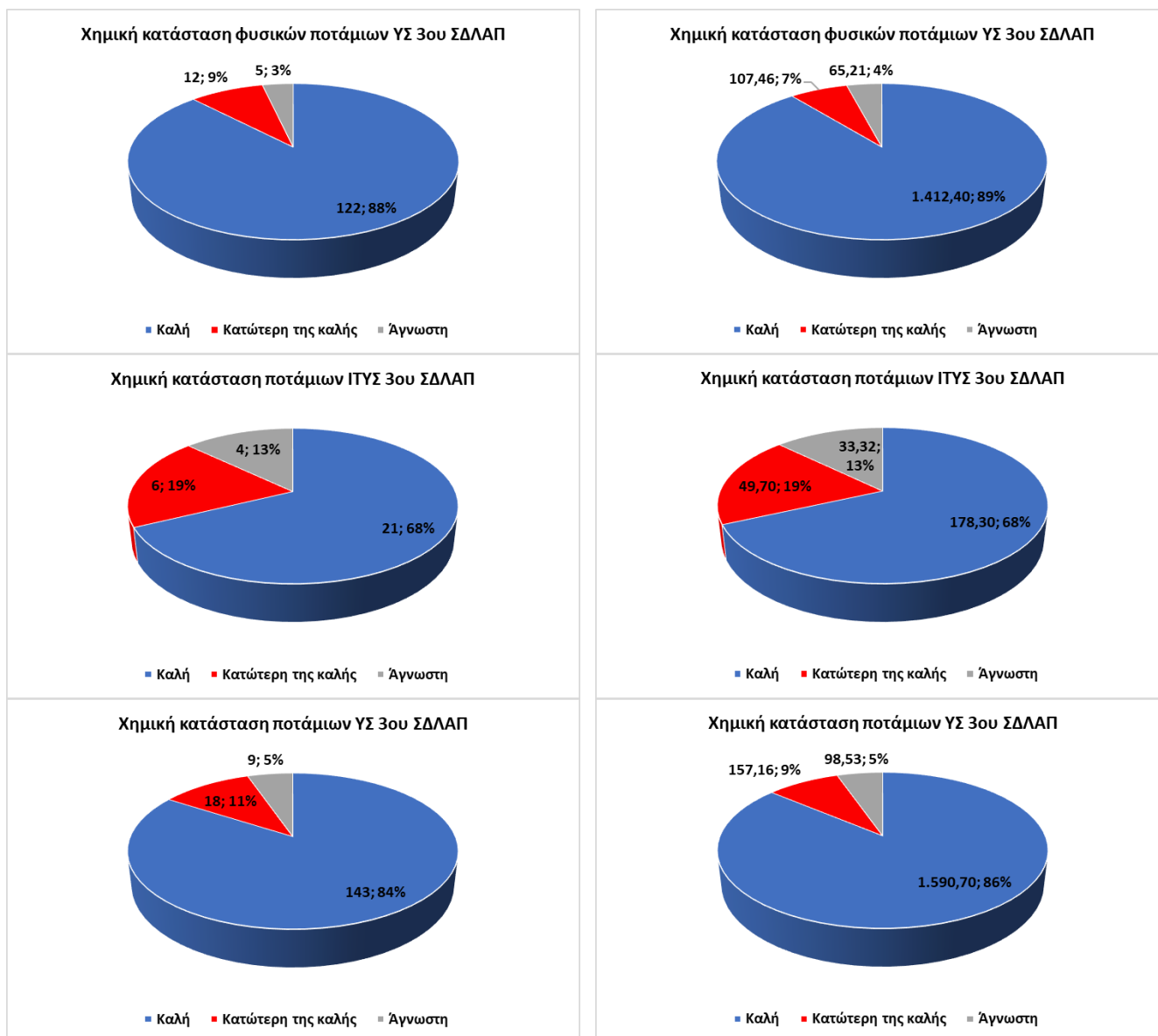
Ποτάμια ΥΣ

Από τα 170 ποτάμια ΥΣ:

- 143 βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση,
- 18 βρίσκονται σε χημική κατάσταση κατώτερη της καλής και
- 9 ελλείπει επαρκών δεδομένων δεν ταξινομήθηκαν ως προς τη χημική τους κατάσταση.

Πίνακας 2-6: Συγκεντρωτικά στοιχεία χημικής κατάστασης ποτάμιων ΥΣ

Χημική Κατάσταση	Καλή	Κατώτερη της καλής	Άγνωστη	Σύνολο
Φυσικά ΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	122	12	5	139
Μήκος (Κm)	1.412,40	107,46	65,21	1.585,08
ΙΤΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	21	6	4	31
Μήκος (Κm)	178,30	49,70	33,32	261,32
Σύνολο ποτάμιων ΥΣ (πλην ταμιευτήρων)				
Συνολικός Αριθμός ΥΣ	143	18	9	170
Συνολικό Μήκος (Κm)	1.590,70	157,16	98,53	1.846,40
Φυσικά ΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	87,77%	8,63%	3,60%	100,00%
Μήκος (Κm)	89,11%	6,78%	4,11%	100,00%
ΙΤΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	67,74%	19,35%	12,90%	100,00%
Μήκος (Κm)	68,23%	19,02%	12,75%	100,00%
Σύνολο ποτάμιων ΥΣ (πλην ταμιευτήρων)				
Συνολικός Αριθμός ΥΣ	84,12%	10,59%	5,29%	100,00%
Συνολικό Μήκος (Κm)	86,15%	8,51%	5,34%	100,00%

α. Πλήθος ΥΣ

β. Μήκος ΥΣ (km)

Σχήμα 2-4: Χημική κατάσταση ποτάμιων ΥΣ 3^{ου} Διαχειριστικού Κύκλου

Σε σχέση με το 2^ο ΣΔΛΑΠ, από τα 170 ποτάμια ΥΣ, 8 υποβαθμίζονται ως προς την χημική τους κατάσταση. Για 7 εξ αυτών η εμπιστοσύνη στην ταξινόμηση είναι υψηλή καθώς τα δεδομένα προκύπτουν άμεσα από το πρόγραμμα παρακολούθησης. Τέλος για το τελευταίο η εμπιστοσύνη της ταξινόμησης είναι χαμηλή καθώς η κατάσταση προέκυψε έμμεσα από τα δεδομένα του προγράμματος παρακολούθησης.

Η υποβάθμιση της χημικής κατάστασης των ποτάμιων ΥΣ οφείλεται σε αρκετές περιπτώσεις στις υπερβάσεις Νικελίου. Τα ΠΠΠ (πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος) του Νικελίου της Οδηγίας 2013/39/ΕΕ, με την οποία έγινε η εν λόγω αξιολόγηση της χημικής κατάστασης, είναι αυστηρότερα παρά στην προηγούμενη Οδηγία 2008/105/ΕΚ, που χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση της χημικής κατάστασης το 2009 και 2013. Σε άλλες περιπτώσεις, η υποβάθμιση της χημικής κατάστασης των ποτάμιων ΥΣ οφείλεται στην πιο διευρυμένη παρακολούθηση του τελευταίου κύκλου παρακολούθησης.

Πίνακας 2-7: Εξέλιξη χημικής κατάστασης ποτάμιων ΥΣ μεταξύ ετών 2009 και 2019

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Κm)	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2009	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2013	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2019	Σύγκριση 2013-2019
CY1-1-AB	Χαποτάμι	23,23	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-1-C	Χαποτάμι	19,33	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-1-D	Χαποτάμι	4,82	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-1-E	Μαλέτης	9,64	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-A	Διαρίζος	38,75	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-B	Διαρίζος	20,13	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-D1	Διαρίζος	28,40	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-D2	Διαρίζος	3,22	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-E	Θολός	7,49	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-F1	Γεροβάσιος	9,14	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-2-F2	Γεροβάσιος	2,07	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-A1	Ρουδιάς	27,53	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-A2	Στενούς	9,07	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-A3	Ρουδιάς	5,36	Καλή	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY1-3-B	Ξερός Ποταμός	6,49	Καλή	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY1-3-C	Ξερός Ποταμός	11,79	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-E	Ξερός Ποταμός	3,89	Καλή	Άγνωστη	Καλή	-
CY1-3-F	Λαζαρήδες	6,49	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-G	Λευκαρκών	8,12	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-A	Αγυιά & Κλιμαδιού	13,66	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-B	Αγυιά	7,54	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-DE	Έζουσα	12,32	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-F	Έζουσα	5,19	Καλή	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY1-4-G	Έζουσα	5,92	Καλή	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY1-4-H	Έζουσα	8,23	Καλή	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY1-4-I	Παλιόμυλου	5,58	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-J	Άγιος Νεπίος	7,03	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-K	Βαρκάς	14,21	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-L1	Ποταμός Μιλάρκου	10,41	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-L2	Ρίνου και Κυπαρισσών	1,74	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-L3	Μυλάρι	1,50	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-M	Κοσιάτης	13,21	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-5-D1	Κοχχινάς	2,65	Άγνωστη	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY1-5-D2	Κοχχινάς	0,41	Άγνωστη	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY1-5-E1	Αγριοκαλάμι	5,30	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-5-E2	Αγριοκαλάμι και Ταΐσι	2,17	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-6-A1	Μαυροκόλυμπος	10,04	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-6-A2	Μαυροκόλυμπος	1,85	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-6-C	Μαυροκόλυμπος	2,70	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-6-D	Ξερός	17,17	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-8-A1	Καλαμούλι (Αυγάς)	6,83	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-8-A2	Αυγάς	3,16	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-8-A3	Χαρτζιώτης	8,39	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-8-B	Πεύκος	15,44	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-1-A	Αγίου Ιωάννη	12,80	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-1-B	Αργάκι του Πύργου	2,92	*	*	Καλή	-
CY2-1-C	Αργάκι του Πύργου	0,36	*	*	Καλή	-
CY2-2-A	Νεράδες & Αμμακού	21,03	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-B	Γαρύλλης	6,18	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-C	Σταυρός της Ψώκας	36,86	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Km)	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2009	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2013	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2019	Σύγκριση 2013-2019
CY2-2-D	Σταυρός της Ψώκας	5,80	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-F	Σταυρός της Ψώκας	2,72	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-G	Χρυσοχού	2,80	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-H	Χρυσοχού	6,77	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-I	Κλαβάρης	9,31	*	*	Καλή	-
CY2-2-J	Κλαβάρης	2,31	*	*	Καλή	-
CY2-2-K	Κρύος (Κρήτου Τέρρα)	6,93	*	*	Καλή	-
CY2-2-L	Κρύος (Κρήτου Τέρρα)	2,93	*	*	Καλή	-
CY2-3-A	Μιρμικόφου	14,91	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-B	Αργάκι της Λίμνης	8,39	Καλή	Κατώτερη της καλής	Κατώτερη της καλής	Καμία μεταβολή
CY2-3-C1	Άγιος Μερκούριος	20,17	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-C2	Μακούντα	4,62	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-D	Μακούντα	3,99	Καλή	Καλή	Άγνωστη	-
CY2-3-E	Ξεροπόταμος	7,57	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-F1	Γιαλιά	6,85	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-F2	Γιαλιά	3,99	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-3-G	Γιαλιά	1,11	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-A	Ξερός	4,22	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-B	Ξερός	2,86	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-C	Μαρώτης & Διάλι	6,04	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-D	Λειβάδι	8,60	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-4-E	Λειβάδι	4,01	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-5-A	Άγιος Θεόδωρος	9,61	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-6-A	Κατούρης	9,88	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-6-B	Κατούρης	5,32	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-7-A	Πύργος	30,17	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-8-A	Λιμνίτης	33,24	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-9-A	Κάμπος	2,43	**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-9-B	Κάμπος	7,30	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-9-C	Κάμπος	2,64	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-9-D	Κάμπος	3,01	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-1-A	Ξερός	9,87	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-1-BC	Ξερός	12,12	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-2-A	Μαραθάσα	15,73	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-2-B	Μαραθάσα	12,10	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-2-D	Ρκόντας	5,81	**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-3-A	Άγιος Νικόλαος	14,91	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-3-B	Καργώτης	13,41	Καλή	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY3-3-C	Καργώτης	11,36	Καλή	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY3-3-D	Αργάκι του Καρβουνά	12,62	Καλή	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY3-3-E	Άλυχνος	6,09	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-4-AB	Ατσάς	17,33	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-4-C	Ατσάς	5,95	Καλή	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY3-5-A	Λαγουδερά	11,88	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-5-C	Λαγουδερά	3,36	Καλή	Κατώτερη της καλής	Καλή	Αναβάθμιση
CY3-5-D	Ελιάς	22,25	Καλή	Κατώτερη της καλής	Κατώτερη της καλής	Καμία μεταβολή
CY3-5-E	Καννάβια	15,52	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-A	Περιστέρωνα	48,62	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-B	Περιστέρωνα	11,34	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-C	Περιστέρωνα	7,95	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-DEF	Μαρούλληνα	33,62	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-GH	Φαρμακάς	16,18	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Km)	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2009	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2013	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2019	Σύγκριση 2013-2019
CY3-7-J	Ακάκι	4,50	Καλή	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY3-7-K	Ποταμός του Ακακίου	16,74	Καλή	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY3-7-M	Λυκίδια	32,18	Καλή	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY6-1-A	Πεδιαίος & Αγίου Ονουφρίου	30,07	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-1-C	Πεδιαίος	0,97	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-1-D	Πεδιαίος	20,42	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-1-E	Πεδιαίος	9,12	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-A	Γιαλιάς	13,09	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-B	Γιαλιάς	12,90	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-C	Γιαλιάς	18,78	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-E	Κουτσός	8,62	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-F	Κουτσός	6,25	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-G	Βιλλούρκα	9,57	**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY6-5-H	Άλυκος	31,33	Καλή	Άγνωστη	Καλή	-
CY6-5-I	Αλμυρός	21,00	Καλή	Άγνωστη	Καλή	-
CY7-2-A	Βαθύς	6,60	Άγνωστη	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY8-3-A	Καλό Χωριό	7,34	**	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY8-3-B	Χωρίς όνομα	3,74	**	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY8-4-C	Τρέμινθος	24,16	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-4-D	Τρέμινθος	6,78	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-5-AB	Πούζης	24,12	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-7-A	Συριάτης	20,03	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-7-C	Συριάτης	6,65	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-7-D	Μύλου	16,81	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-7-FG	Πεντάσχοινος	16,72	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-8-AB	Αγίου Μηνά	19,63	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-8-C	Αγίου Μηνά	8,06	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-8-D	Αγίου Μηνά	7,35	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-9-ABC1	Βασιλικός	17,09	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-9-C2G	Βασιλικός	33,03	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-9-EF	Βασιλικός	13,40	Καλή	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY9-2-A	Καρυδάκι	17,55	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-BC	Γερμασόγεια	11,61	**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-D	Γερμασόγεια	2,64	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-E	Γερμασόγεια	5,69	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-F	Γερμασόγεια	9,15	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-H	Γερμασόγεια	6,33	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-I	Πισσοκάμιννα	7,63	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-J	Γυαλλιάδες	9,10	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-KL	Γυαλλιάδες	6,33	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-4-B	Γαρύλλης	24,34	Κατώτερη της καλής	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-4-C	Γαρύλλης	3,89	Κατώτερη της καλής	Κατώτερη της καλής	Κατώτερη της καλής	Καμία μεταβολή
CY9-4-E	Γαρύλλης	3,75	Κατώτερη της καλής	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY9-4-F	Γαρύλλης	4,36	Κατώτερη της καλής	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY9-4-G	Φασούλλα	7,89	**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-A	Άγιος Ιωάννης	5,28	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-BCD	Αμπελικός-Αγρός	19,23	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-E	Αμπελικός-Ξυλούρικός	11,46	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-F	Λιμνάτης	7,03	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-G	Πελένδρι	6,13	**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-H	Άγιος Μάμας	5,84	**	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή

Κωδικός Ποταμού	Όνομα Ποταμού	Μήκος (Km)	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2009	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2013	Χημική Κατάσταση ΥΣ 2019	Σύγκριση 2013-2019
CY9-6-I	Λούματα	3,07	Κατώτερη της καλής	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-KL	Κούρης	22,43	Κατώτερη της καλής	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY9-6-M	Κούρης	13,13	Κατώτερη της καλής	Καλή	Κατώτερη της καλής	Υποβάθμιση
CY9-6-N	Μέσα Ποταμός	6,46	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-O	Μονιάτης	5,83	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-P	Κρυός	8,03	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-Q	Κρυός	3,66	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-R	Κρυός	17,36	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-T	Κούρης	11,42	Καλή	Άγνωστη	Άγνωστη	Καμία μεταβολή
CY9-7-B	Σύμβουλος	7,87	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-7-C	Σύμβουλος	5,07	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-8-A1	Περθικιάς	9,08	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-8-A2	Σιαπάνης	18,98	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-8-B1	Βρωμόνερο	3,27	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-8-B2	Πευκέρι (Μάνταλας)	4,72	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-8-B3	Αυδήμου (Μάνταλας)	3,34	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-8-C	Αυδήμου	4,14	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή

* ΥΣ που προσδιορίστηκε για τον 3^ο Διαχειριστικό Κύκλο, ** ΥΣ που προσδιορίστηκε για τον 2^ο Διαχειριστικό Κύκλο

Ποτάμιοι ταμιευτήρες

Από τους 15 ποτάμιους ταμιευτήρες της Κύπρου, οι 14 βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση. Τα Πολεμίδια βρίσκονται σε χημική κατάσταση κατώτερη της καλής λόγω υπερβάσεων στο βιοδιαθέσιμο νικέλιο. Σε σχέση με το 2^ο ΣΔΛΑΠ, με εξαίρεση τα Πολεμίδια, η χημική κατάσταση παρουσιάζεται σταθερή ή και βελτιωμένη (Γερμασόγεια).

Πίνακας 2-8: Συγκεντρωτικά στοιχεία χημικής κατάστασης ποτάμιων ταμιευτήρων

Χημική Κατάσταση	Καλή	Κατώτερη της καλής	Άγνωστη	Σύνολο
Αριθμός ΥΣ	14	1	0	15
Έκταση (Κm ²)	11,73	0,17	0	11,90
Αριθμός ΥΣ	93,33%	6,67%	0,00%	100,00%
Έκταση (Κm ²)	98,58%	1,42%	0,00%	100,00%

α. Πλήθος ΥΣ

β. Έκταση ΥΣ (km²)

Σχήμα 2-5: Χημική κατάσταση ποτάμιων ταμιευτήρων 3^{ου} Διαχειριστικού Κύκλου

Πίνακας 2-9: Εξέλιξη χημικής κατάστασης ποτάμιων ταμιευτήρων μεταξύ ετών 2009 και 2019

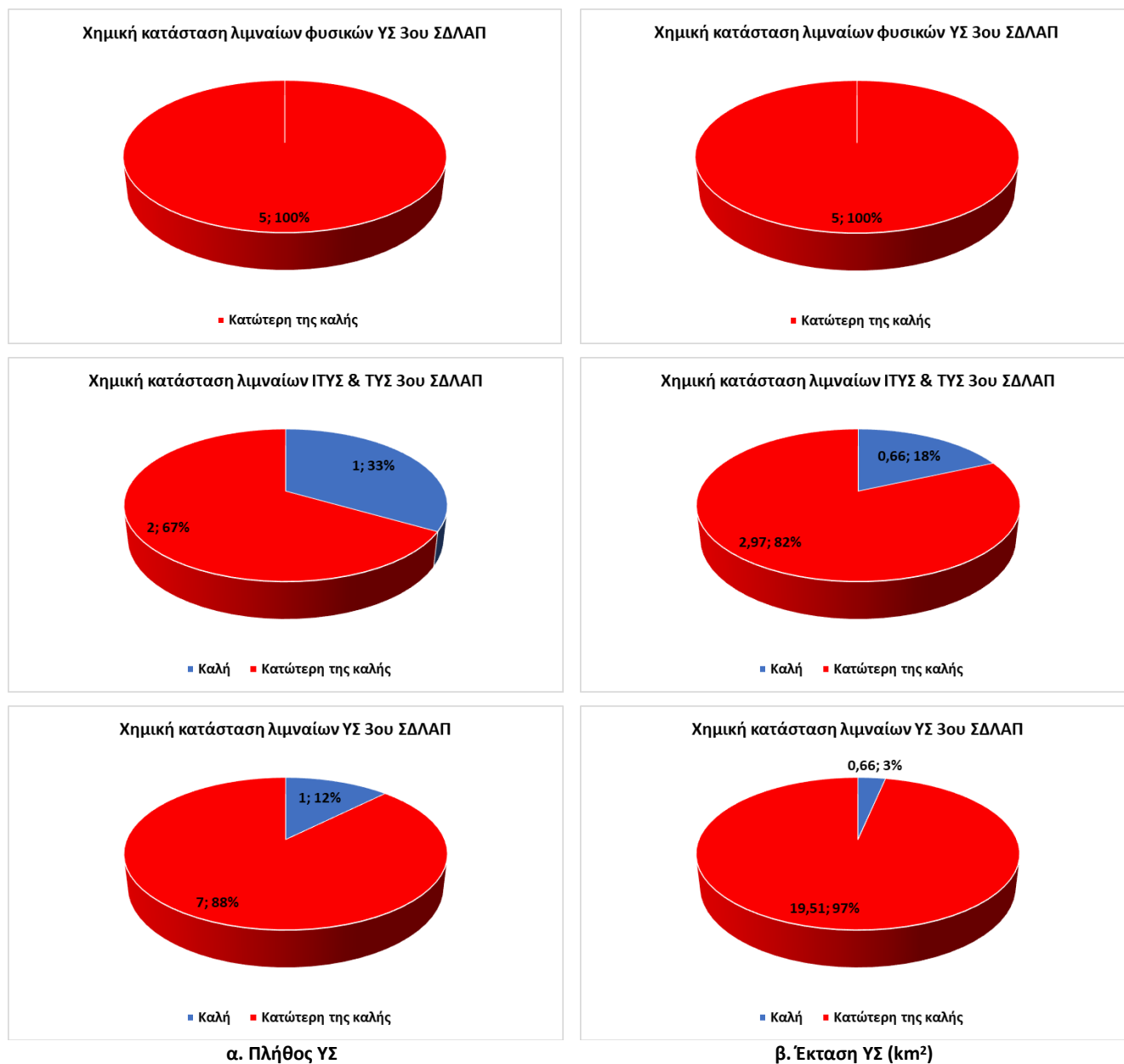
Κωδικός ΥΣ	Ονομασία ΥΣ	Χημική Κατάσταση 2009	Χημική Κατάσταση 2013	Χημική Κατάσταση 2019	Σύγκριση χημικής κατάστασης 2013-2019
CY1-2-C_IR	ΑΡΜΙΝΟΥ	-	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-3-D_IR	ΑΣΠΡΟΚΡΕΜΜΟΣ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-4-C_IR	ΚΑΝΝΑΒΙΟΥ	-	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY1-6-B_IR	ΜΑΥΡΟΚΟΛΥΜΠΟΣ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY2-2-E_IR	ΕΥΡΕΤΟΥ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-5-B_IR	ΞΥΛΙΑΤΟΣ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY3-7-I_IR	ΑΚΑΚΙ-ΜΑΛΟΥΝΤΑ	-	Άγνωστη	Καλή	-
CY6-1-B_IR	ΤΑΜΑΣΟΣ	-	Άγνωστη	Καλή	-
CY8-7-B_IR	ΛΕΥΚΑΡΑ	Κατώτερη της καλής	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-7-E_IR	ΔΙΠΟΤΑΜΟΣ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY8-9-D_IR	ΚΑΛΑΒΑΣΟΣ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-2-G_IR	ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑ	Κατώτερη της καλής	Κατώτερη της καλής	Καλή	Αναβάθμιση
CY9-4-D_IR	ΠΟΛΕΜΙΔΙΑ	Κατώτερη της καλής	Κατώτερη της καλής	Κατώτερη της καλής (βιοδιαθέσιμο Νικέλιο)	Καμία μεταβολή
CY9-6-J_IR	ΠΑΝΩ ΠΛΑΤΡΕΣ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY9-6-S_IR	ΚΟΥΡΗΣ	Καλή	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή

Λίμνες

Από τα λιμναία ΥΣ της Κύπρου, μόνο η Άχνα (ΤΥΣ) είναι σε καλή χημική κατάσταση. Σε σχέση με το 2^ο ΣΔΛΑΠ και ως προς τα λιμναία ΥΣ υπάρχει πλέον εικόνα, βάσει δεδομένων από το πρόγραμμα παρακολούθησης, για την χημική κατάσταση του συνόλου αυτών.

Πίνακας 2-10: Συγκεντρωτικά στοιχεία χημικής κατάστασης λιμνών

Χημική Κατάσταση	Καλή	Κατώτερη της καλής	Άγνωστη	Σύνολο
Φυσικά Λιμναία ΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	0	5	0	5
Έκταση (Km ²)	0,00	16,55	0,00	16,55
ΙΤΥΣ & ΤΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	1	2	0	3
Έκταση (Km ²)	0,66	2,97	0,00	3,63
Σύνολο λιμναίων ΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	1	7	0	8
Έκταση (Km ²)	0,66	19,51	0,00	20,18
Φυσικά Λιμναία ΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	0,00%	100,00%	0,00%	100,00%
Έκταση (Km ²)	0%	100,00%	0,00%	100,00%
ΙΤΥΣ & ΤΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	33,33%	66,67%	0,00%	100,00%
Έκταση (Km ²)	18,32%	81,68%	0,00%	100,00%
Σύνολο λιμναίων ΥΣ				
Αριθμός ΥΣ	12,50%	87,50%	0,00%	100,00%
Έκταση (Km ²)	3,30%	96,70%	0,00%	100,00%

Σχήμα 2-6: Χημική κατάσταση λιμναίων ΥΣ 3^{ου} Διαχειριστικού Κύκλου

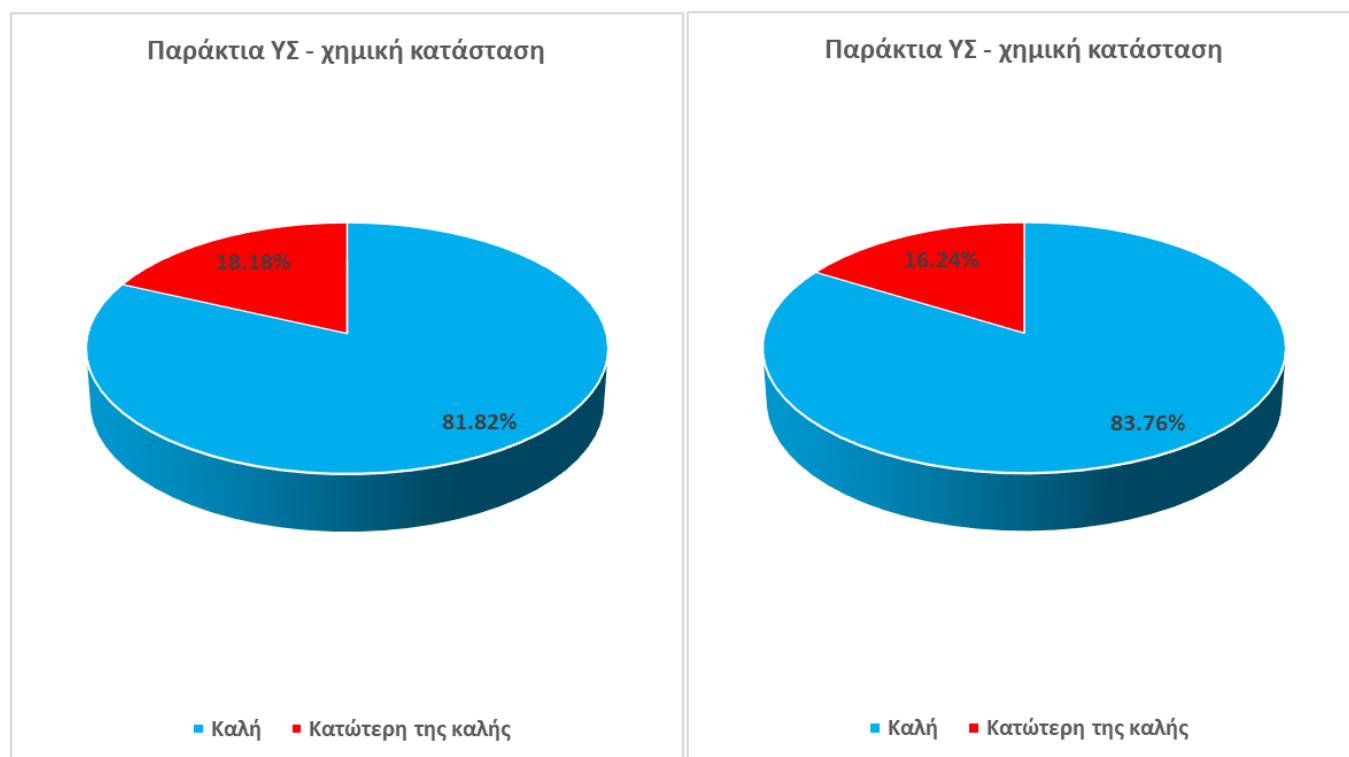
Πίνακας 2-11: Εξέλιξη χημικής κατάστασης λιμναίων ΥΣ μεταξύ ετών 2009 και 2019

Κωδικός ΥΣ	Ονομασία ΥΣ	Χημική Κατάσταση 2009	Χημική Κατάσταση 2013	Χημική Κατάσταση 2019	Σύγκριση χημικής κατάστασης 2013-2019
CY_d7-1-2-70	Άχνα	Άγνωστη	Καλή	Καλή	Καμία μεταβολή
CY_L7-2-6-70	Παραλίμνι	Άγνωστη	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY_L8-3-2-82	Λάρνακα κύρια αλμυρή λίμνη	Καλή	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY_L8-3-2-85	Λάρνακα Λίμνη Αεροδρομίου 2	Καλή	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY_L8-3-2-88	Λάρνακα Λίμνη Ορφανή	Καλή	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY_L8-1-2-94	Ορόκλινη	(Νέο ΥΣ 2 ^{ου} ΣΔΛΑΠ)	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY_L8-3-2-96	Λάρνακα Λίμνη Σωρός (Γλώσσα)	Καλή	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-
CY_L9-5-3-50	Αλμυρή λίμνη Ακρωτήρι	Καλή	Άγνωστη	Κατώτερη της καλής	-

Η παραπάνω εικόνα ως προς τη χημική κατάσταση των λιμναίων ΥΣ καταδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω διερεύνηση της αιτίας της κακής χημικής κατάστασης.

Παράκτια Ύδατα

Εκ των 22 παράκτιων ΥΣ, τα 18 βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση (αντιστοιχούν στο 82% του πλήθους και στο 84% της έκτασης των παράκτιων ΥΣ) και 4 σε κατώτερη της καλής. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκαν υπερβάσεις σε συγκεκριμένα υδάτινα σώματα (Κόλπος Λεμεσού, Λιμάνι Βασιλικού, Κόλπος Λάρνακας - βορειοανατολικά), τα οποία περιλαμβάνουν πολλές πιέσεις όπως λιμάνια, παράκτιες πόλεις κτλ. Επίσης, παρατηρήθηκαν υπερβάσεις των Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος του υδραργύρου για ζώντες οργανισμούς (Πάφος-Πόλη, Κόλπος Λεμεσού, Λιμάνι Βασιλικού, Κόλπος Λάρνακας – βορειοανατολικά).

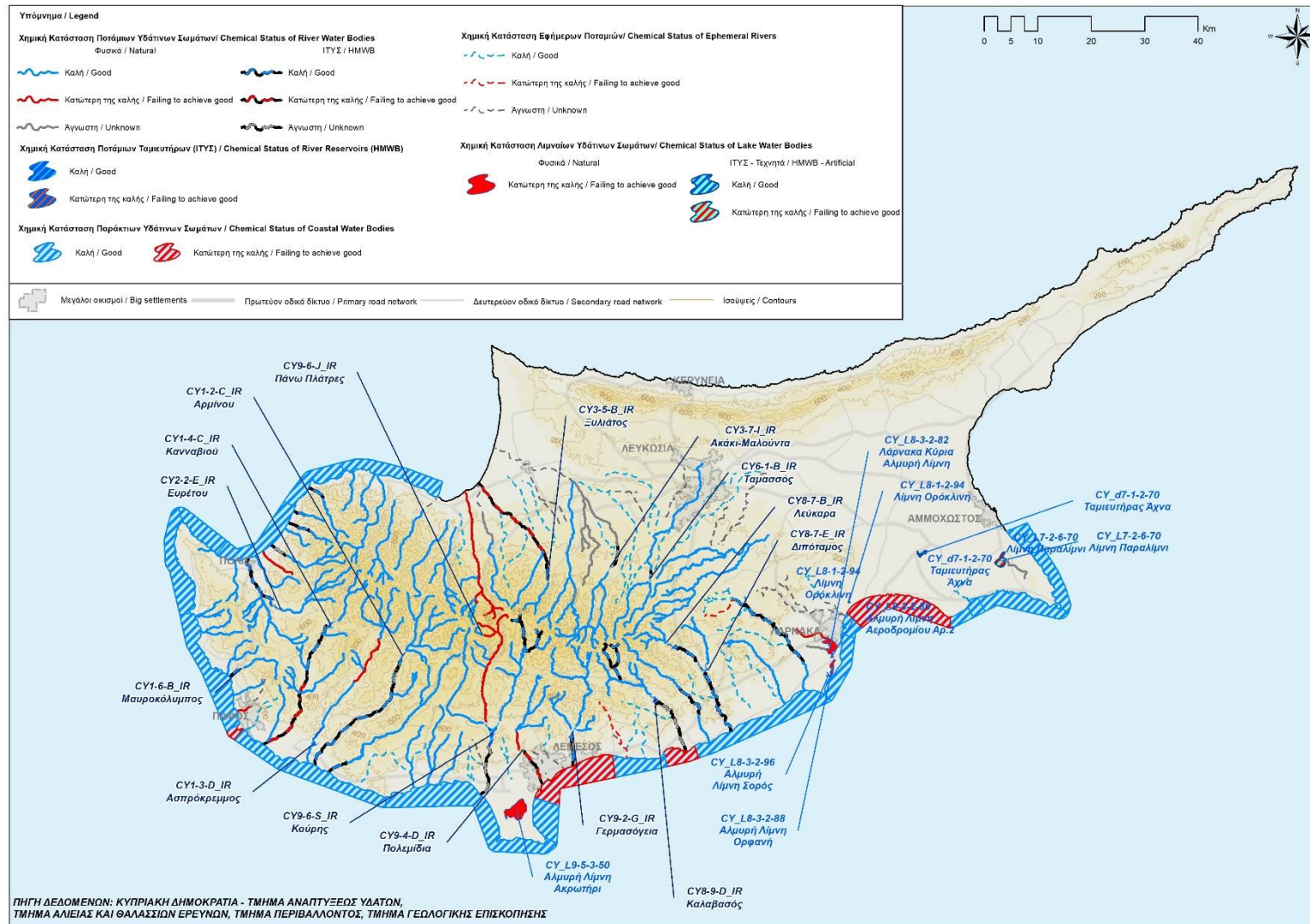
α. Πλήθος ΥΣ

β. Έκταση ΥΣ (km²)

Σχήμα 2-7:

Χημική κατάσταση παράκτιων ΥΣ 3^{ου} Διαχειριστικού Κύκλου

Από τα ανωτέρω προκαταρκτικά αποτελέσματα προκύπτει η αναγκαιότητα λήψης μέτρων και στο πλαίσιο του νέου διαχειριστικού κύκλου.

Εικόνα 2-2: Χημική Κατάσταση ΕΥΣ

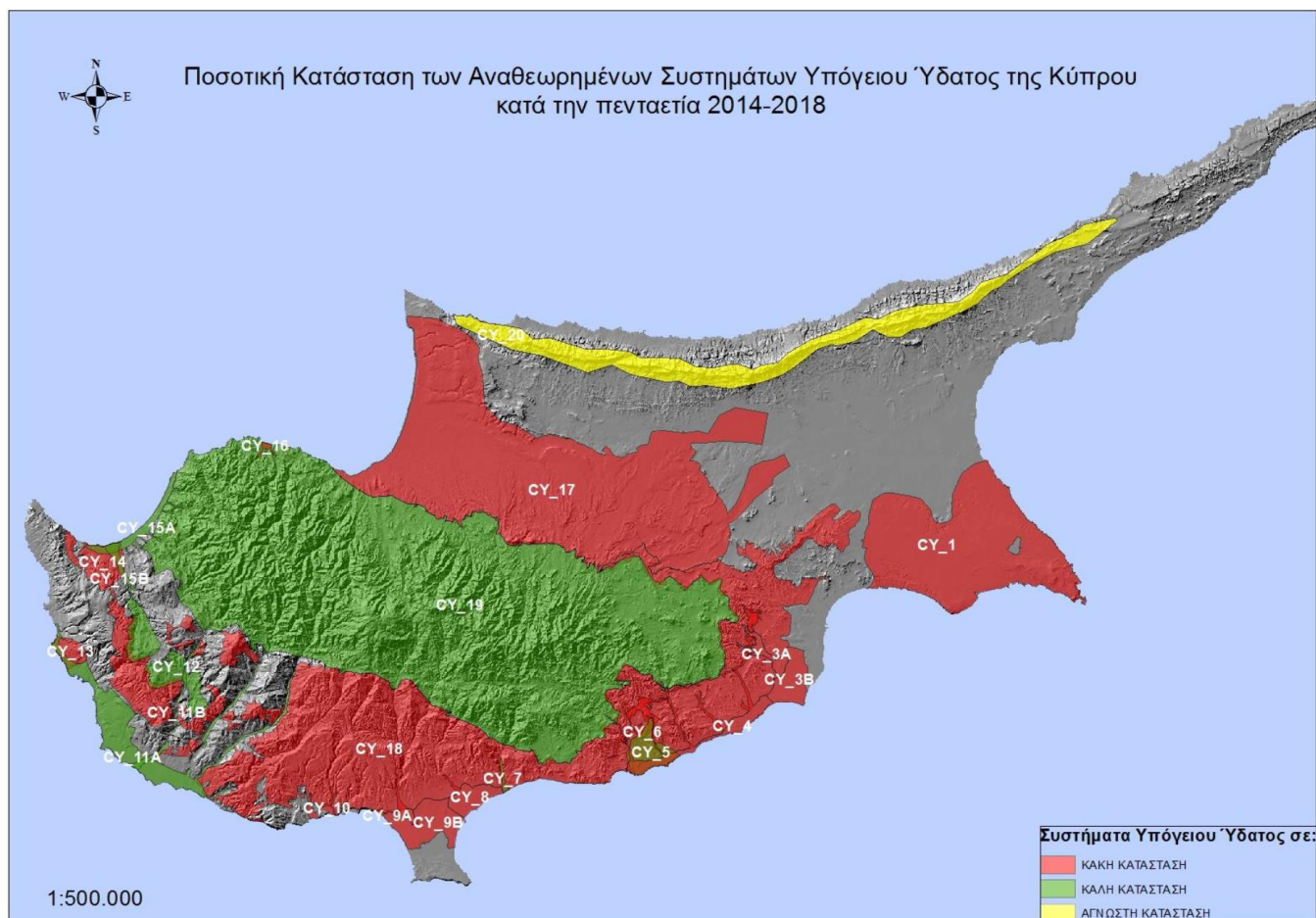
2.2 Συνοπτικά αποτελέσματα για τα Συστήματα Υπόγειου Ύδατος

Σε σχέση με το 2^ο ΣΔΛΑΠ, το ΣΥΥ CY-9 Ακρωτήρι διαχωρίστηκε σε δύο νέα ΣΥΥ, το CY-9Α Ακρωτήρι-Κολόσσι και το CY-9Β Ακρωτήρι. Τα δύο αυτά ΣΥΥ διαφέρουν στη χρήση τους αλλά και στις πιέσεις που δέχονται.

Κατά την πενταετία 2014-2018 σε σχέση με την εξαετία 2008-2013 έχουν μειωθεί τα ΣΥΥ που παρουσιάζουν κακή ποσοτική κατάσταση από 16 σε 13. Συγκεκριμένα, τέσσερα ΣΥΥ, το CY_5 Μαρώνι, το CY_12 Λετύμβου – Γιόλου, το CY_15Α Χρυσοχού – Γυαλιά και το CY_15Β Κοίτης Χρυσοχούς παρουσιάζουν βελτίωση από κακή κατάσταση σε καλή ενώ ένα ΣΥΥ το CY_14 Ανδρολικού παρουσιάζει χειροτέρευση από καλή κατάσταση σε κακή. Σημειώνεται ότι στα περισσότερα ΣΥΥ και ειδικά στα πιο μικρά παρατηρείται άμεση ανάκαμψη της στάθμης του υπόγειου ύδατος με την βροχόπτωση.

Πίνακας 2-12: Αποτελέσματα αξιολόγησης Συστημάτων Υπόγειου Ύδατος - Ποσοτική κατάσταση

Σύστημα Υπόγειου Ύδατος			2008-2014	2014-2018	
Κωδικός	Αναθεωρημένος Κωδικός	Ονομασία	Ποσοτική κατάσταση	Ποσοτική κατάσταση	Διείσδυση Θαλασσίου Μετώπου
CY-1	CY-1	Κοκκινοχώρια	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ
CY-3Α	CY-3Α	Κοίτη Τρέμινθου	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ
CY-3Β	CY-3Β	Κίτι-Περβόλια	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ
CY-4	CY-4	Σοφτάδες-Βασιλικός	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ
CY-5	CY-5	Μαρώνι	ΚΑΚΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ
CY-6	CY-6	Μαρί-Καλό Χωριό	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ
CY-7	CY-7	Γερμασόγεια	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ
CY-8	CY-8	Λεμεσός	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ
CY-9	CY-9Α	Ακρωτήρι-Κολόσσι	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ
	CY-9Β	Ακρωτήρι		ΚΑΚΗ	ΝΑΙ
CY-10	CY-10	Παραμάλι-Αυδήμου	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ
CY-11Α	CY-11Α	Πάφος	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ
CY-11Β	CY-11Β	Κοίτη Έζουσα	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ
CY-12	CY-12	Λετύμβου-Γιόλου	ΚΑΚΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ
CY-13	CY-13	Πέγεια	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ
CY-14	CY-14	Ανδρολικού	ΚΑΛΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ
CY-15Α	CY-15Α	Χρυσοχού-Παλιά	ΚΑΚΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ
CY-15Β	CY-15Β	Κοίτη Χρυσοχού	ΚΑΚΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ
CY-16	CY-16	Πύργος	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ
CY-17	CY-17	Κεντρική & Δυτική Μεσαορία	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ
CY-18	CY-18	Λεύκαρα-Πάχνα	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΟΧΙ
CY-19	CY-19	Τρόδος	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ

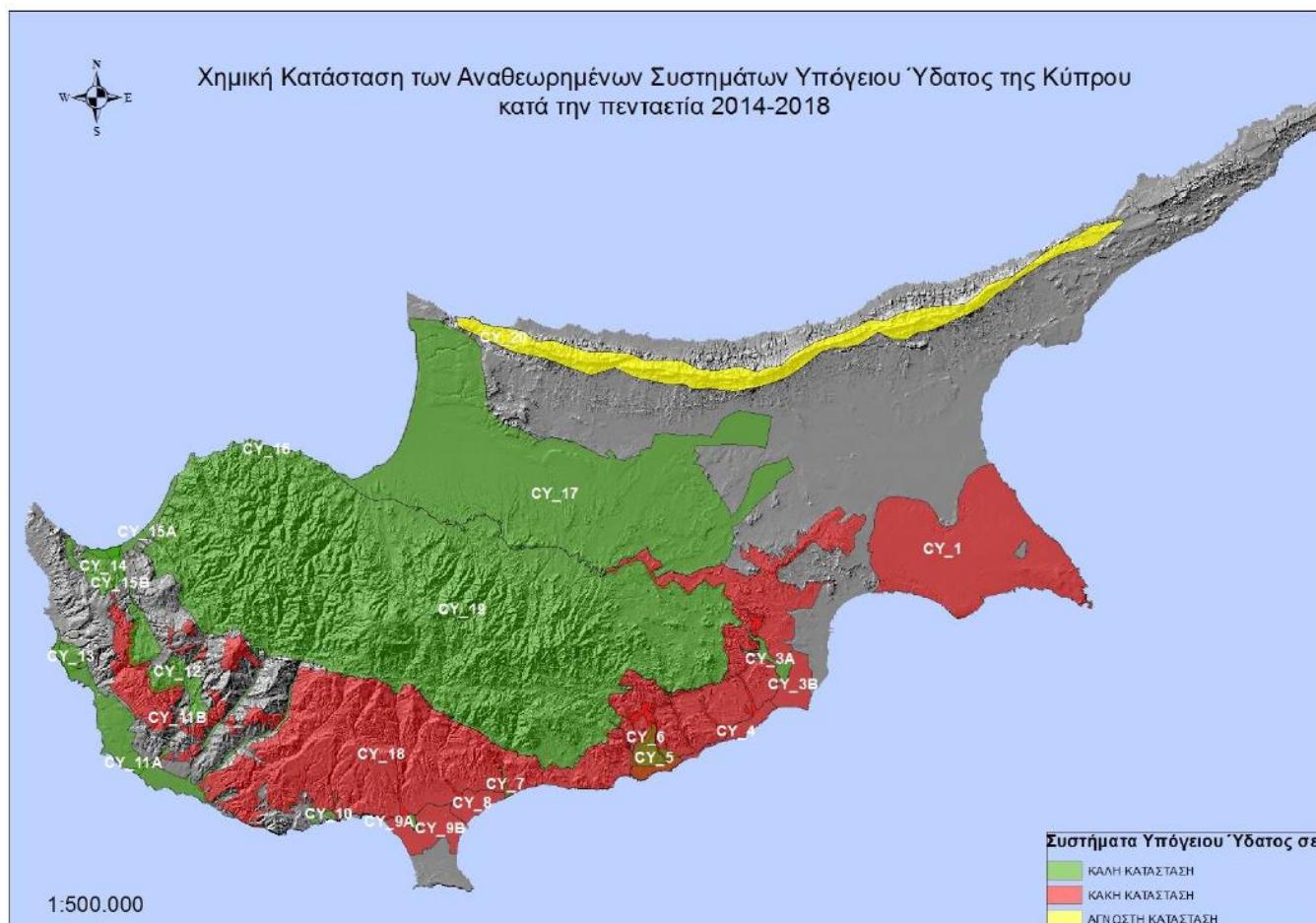

Εικόνα 2-3: Ποσοτική Κατάσταση ΣΥΥ (πηγή ΤΑΥ 2020)

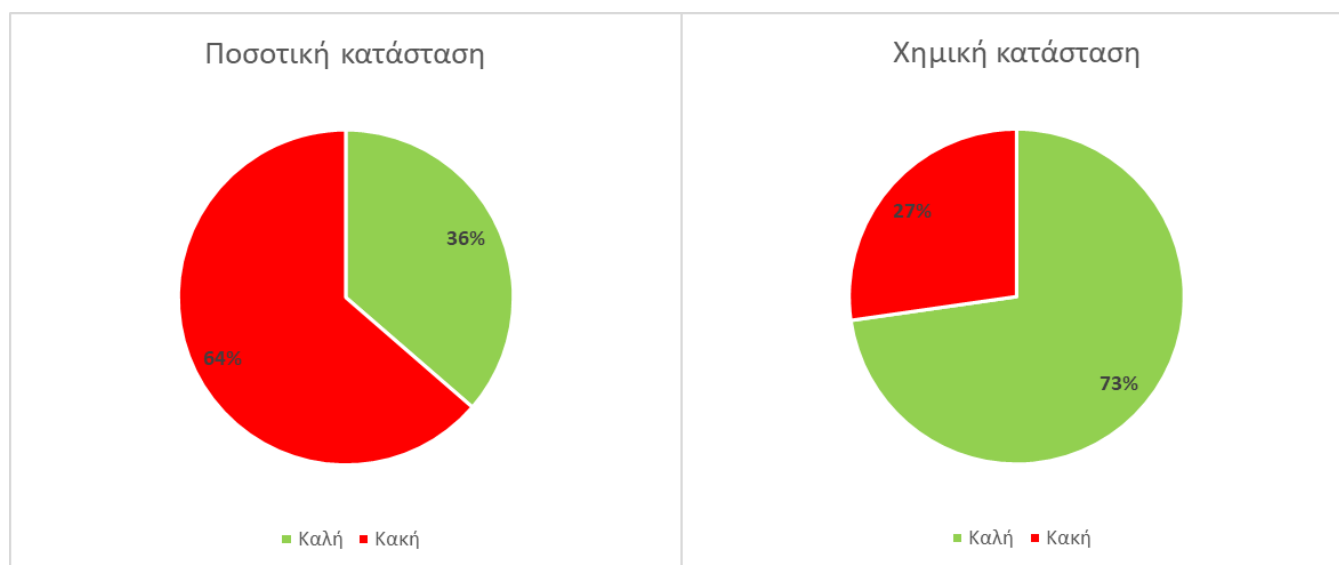
Σε σχέση με την χημική κατάσταση των ΣΥΥ, Η χημική κατάσταση του ΣΥΥ CY-9A πλέον αξιολογείται «καλή». Από τα 7 ΣΥΥ τα οποία παρουσίαζαν κακή χημική κατάσταση κατά την εξαετία 2008-13, 2 ΣΥΥ βελτίωσαν την χημική κατάσταση τους κατά την πενταετία 2014-18. Συγκεκριμένα η χημική κατάσταση των ΣΥΥ CY_12 Λετύμβου – Γιόλου και CY_15A Χρυσοχού – Γυαλιά βελτιώθηκε από κακή σε καλή. Ωστόσο η χημική κατάσταση του ΣΥΥ CY_18 Λεύκαρα – Πάχνα υποβαθμίστηκε από καλή, κατά την εξαετία 2008-13, σε κακή, κατά την πενταετία 2014-18. Αυτό οφείλεται κυρίως στην έντονη άντληση λόγω παρατεταμένης ξηρασίας κατά την πενταετία 2014-18 καθώς και στην υπέρβαση των Ανώτερων Αποδεκτών Τιμών (ΑΑΤ) του αρσενικού και του αμμωνίου των οποίων η πηγή θα πρέπει να εντοπιστεί και να ληφθούν μέτρα μετριασμού της ρύπανσης.

Πίνακας 2-13: Αποτελέσματα αξιολόγησης Συστημάτων Υπόγειου Ύδατος κατά την πενταετία 2014-2018 – Χημική Κατάσταση

Σύστημα Υπόγειου Ύδατος			2014	2018		
Κωδικός	Αναθεωρημένος Κωδικός	Ονομασία	Χημική Κατάσταση	Χημική Κατάσταση	Νιτρορύπανση	Υψηλές συγκεντρώσεις/υπερβάσεις
CY-1	CY-1	Κοκκινοχώρια	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ	Cl ⁻ , NO ₃ ⁻ , NH ₄ ⁺ , EC, SO ₄ ⁼
CY-3A	CY-3A	Κοίτη Τρέμινθου	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	(Cl ⁻)
CY-3B	CY-3B	Κίτι-Περβόλια	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ	Cl ⁻ , NO ₃ ⁻ , EC
CY-4	CY-4	Σοφτάδες-Βασιλικός	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ	Cl ⁻ , NO ₃ ⁻ , SO ₄ ⁼ , EC
CY-5	CY-5	Μαρώνι	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
CY-6	CY-6	Μαρί-Καλό Χωριό	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	(Cl ⁻)
CY-7	CY-7	Γερμασόγεια	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
CY-8	CY-8	Λεμεσός	ΚΑΚΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ	NO ₃ ⁻ , (SO ₄ ⁼)
CY-9	CY-9A	Ακρωτήρι-Κολόσσι	ΚΑΚΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
	CY-9B	Ακρωτήρι		ΚΑΚΗ	ΝΑΙ	Cl ⁻ , NO ₃ ⁻ , SO ₄ ⁼ , EC
CY-10	CY-10	Παραμάλι-Αυδήμου	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
CY-11A	CY-11A	Πάφος	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	(ΝΑΙ)	(NO ₃ ⁻)
CY-11B	CY-11B	Κοίτη Έζουσα	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
CY-12	CY-12	Λετύμβου-Πόλου	ΚΑΚΗ	ΚΑΛΗ	(ΝΑΙ)	(NO ₃ ⁻)
CY-13	CY-13	Πέγεια	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
CY-14	CY-14	Ανδρολίκου	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	(Cl ⁻)
CY-15A	CY-15A	Χρυσοχού-Παλιά	ΚΑΚΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
CY-15B	CY-15B	Κοίτη Χρυσοχού	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	(NH ₄ ⁺)
CY-16	CY-16	Πύργος	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	
CY-17	CY-17	Κεντρική & Δυτική Μεσαορία	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	(ΝΑΙ)	(Cl ⁻ , SO ₄ ⁼ , NH ₄ ⁺)
CY-18	CY-18	Λεύκαρα-Πάχνα	ΚΑΛΗ	ΚΑΚΗ	ΝΑΙ	Cl ⁻ , EC, NH ₄ ⁺ , As
CY-19	CY-19	Τρόδος	ΚΑΛΗ	ΚΑΛΗ	ΟΧΙ	

Εικόνα 2-4: Χημική Κατάσταση ΣΥΥ (πηγή ΤΑΥ 2020)

Σχήμα 2-8: Ποσοτική & Χημική Κατάσταση ΣΥΥ, πέρας 2018 (% ως προς το πλήθος των ΣΥΥ)

Συνολικά, από τα 22 ΣΥΥ τα 16 βρίσκονται σε καλή χημική κατάσταση και 6 σε κακή χημική κατάσταση καθώς επίσης 8 σε καλή και 14 σε κακή ποσοτική κατάσταση, αντίστοιχα.

3. Σημαντικά Ζητήματα Διαχείρισης

3.1 Λειψυδρία

Η λειψυδρία είναι ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει διαχρονικά η Κύπρος. Σήμερα, παρά την εντυπωσιακή ανάπτυξη των υδατικών πόρων κατά τις τελευταίες δεκαετίες τόσο με συμβατικές πηγές νερού, όπως φράγματα, διυλιστήρια πόσιμου νερού όσο και με μη συμβατικές, όπως αφαλατώσεις και ανακυκλωμένο νερό, το πρόβλημα της λειψυδρίας παραμένει ακόμα. Αυτό οφείλεται στον αυξανόμενο αριθμό τουριστών και την ψηλή εποχικότητα της ζήτησης για νερό, το αυξανόμενο βιοτικό επίπεδο αλλά και τις συνθήκες ξηρασίας που επικρατούν τα τελευταία χρόνια και αναμένεται, λόγω των κλιματικών αλλαγών, να επιδεινωθούν στο προσεχές μέλλον. Επιπλέον, το πρόβλημα της λειψυδρίας γίνεται όλο και πιο σημαντικό, λόγω του γεγονότος ότι οι μειωμένοι πόροι (φράγματα ή ποταμοί) έχουν οδηγήσει σε υπερεκμετάλλευση των υπόγειων υδάτων, με αποτέλεσμα τη διείσδυση θαλασσινού νερού στους παράκτιους υδροφορείς, γεγονός που επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα του νερού.

Το ΤΑΥ προέβη σε αναθεώρηση και επικαιροποίηση της υφιστάμενης Στρατηγικής για τη Διαχείριση των Υδάτων και την Αντιμετώπιση της Ανομβρίας², τον Μάρτιο του 2019, με σκοπό την διευκόλυνση της προσαρμογής στα νέα δεδομένα, την προσθήκη μεσοπρόθεσμων μέτρων για την περίοδο 2019-2022, μακροπρόθεσμων για την επταετία 2023-2030 καθώς και μέτρων ετοιμότητας για επαύξηση της διαθεσιμότητας νερού σε περιόδους εξαιρετικής και επίμονης ξηρασίας στο μέλλον. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της «Στρατηγικής Μελέτης για τη Διαχείριση των Υδάτων και την Αντιμετώπιση της Ανομβρίας, ΤΑΥ 2019» παρουσιάζονται και αναλύονται ακολούθως.

Οι επιφανειακοί πόροι νερού, παρά τα μεγάλα έργα υποδομής, δεν είναι πλέον αξιόπιστοι, αφού η διαθεσιμότητα των επιφανειακών υδάτων μεταβάλλεται σημαντικά από χρόνο σε χρόνο. Για το λόγο αυτό, τα διαθέσιμα αριθμητικά στοιχεία αναφορικά με τη μέση ετήσια διαθεσιμότητα ή παροχή νερού δεν αντιπροσωπεύουν με ακρίβεια την κατάσταση.

Παρόλο που η δημιουργία των μεγάλων φραγμάτων, συνολικής αποθηκευτικής ικανότητας από 6 εκ. m³ το 1960 σε 327 εκ. m³ το 2006, βοήθησαν στην ομοιόμορφη διανομή του νερού ανεξάρτητα από την κατανομή της βροχόπτωσης και μείωσαν, ως ένα βαθμό, τις επιπτώσεις μικρής διάρκειας ξηρασιών, η συνεισφορά τους, λόγω των κλιματικών αλλαγών και των διαρκώς αυξανόμενων αναγκών, δεν ήταν επαρκής και ανάγκασε το κράτος να επενδύσει σε εναλλακτικές πηγές για την εξασφάλιση του πόσιμου νερού. Έτσι, προχώρησε με την ανέγερση μονάδων αφαλάτωσης στην Δεκέλεια (1997), στη Λάρνακα (2001), στην Επισκοπή (2012) και στο Βασιλικό (ΑΗΚ) (2013), η δυναμικότητα των οποίων ανέρχεται σήμερα σε 73 εκ. m³ ανά έτος. Σημειώνεται ότι, κατά το διάστημα της εξαιρετικής ξηρασίας του 2008, κατά την οποία τα φράγματα ήταν εντελώς άδεια, το κράτος αναγκάστηκε να εισαγάγει νερό με δεξαμενόπλοια από την Ελλάδα, και να προχωρήσει στην εγκατάσταση προσωρινών (κινητών) μονάδων αφαλάτωσης στο Γαρύλλη και στη Μονή για αντιμετώπιση του προβλήματος. Επιπλέον των αφαλατώσεων, το κράτος έχει επενδύσει στην αξιοποίηση του τριτοβάθμια επεξεργασμένου νερού για άρδευση, που παράγεται από τα εργοστάσια επεξεργασίας αστικών λυμάτων μέγιστης δυναμικότητας 65 εκ. m³. Επί του παρόντος παράγουν 20 εκ. m³ ανά έτος, ενισχύοντας το υδατικό ισοζύγιο. Όσον

²

[http://www.moa.gov.cy/moa/wdd/wdd.nsf/all/D075B511901214DAC225850D003E4200/\\$file/Stratigiki_Diaxisis_Ydaton_March_2019.pdf?openelement](http://www.moa.gov.cy/moa/wdd/wdd.nsf/all/D075B511901214DAC225850D003E4200/$file/Stratigiki_Diaxisis_Ydaton_March_2019.pdf?openelement)

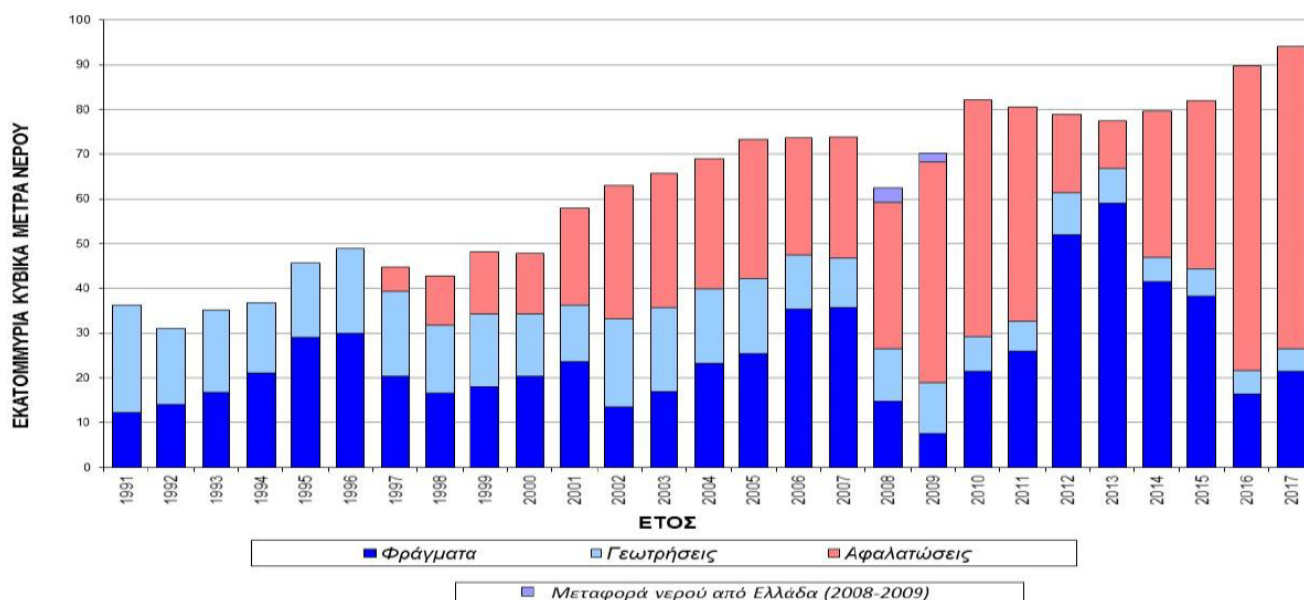
αφορά στα υπόγεια ύδατα, η ετήσια άντληση ανέρχεται σε 140 εκ. m³, από τα οποία τα 3 εκ. m³ εκτιμάται ότι είναι υπεράντληση.

Η εκτιμώμενη **ετήσια ζήτηση νερού** για τις περιοχές οι οποίες βρίσκονται κάτω από τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας, ανέρχεται σε **270 εκ. m³** από τα οποία το **59,1%** αντιστοιχούν στον **γεωργικό τομέα**, το **29,6%** καλύπτει τις ανάγκες **ύδρευσης** του πληθυσμού, και το υπόλοιπο **11,3%** τις ανάγκες των τομέων **βιομηχανίας** (3,0%), του **τουρισμού** (4,9%) και της **κτηνοτροφίας** (3,3%), αντίστοιχα.

Πρέπει να επισημανθεί ότι τα τελευταία χρόνια αυξάνονται ραγδαία οι ανάγκες ύδρευσης από τα Κυβερνητικά Υδατικά Έργα (2% κατ' έτος), καθώς ολοένα και περισσότερες κοινότητες συνδέονται στα κυβερνητικά συστήματα υδατοπρομήθειας λόγω της παρατεταμένης ξηρασίας και της ταπείνωσης της στάθμης των δικών τους γεωτρήσεων ύδρευσης. Τα Κυβερνητικά Υδατικά Έργα (ΚΥΕ) καλύπτουν το 85% περίπου των αναγκών ύδρευσης, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό αντλείται από τις γεωτρήσεις πόσιμου νερού που διαθέτουν ακόμα κάποιες Τοπικές Αρχές.

Στο ακόλουθο σχήμα παρουσιάζονται οι πηγές ύδρευσης από τα ΚΥΕ, και καθίσταται σαφής η διακύμανση της ετήσιας διαθεσιμότητας του νερού από τα ΚΥΕ ανά πηγή.

**ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ - ΠΗΓΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ
(1991 - 2017)**

Σχήμα 1: Κυβερνητικά Υδατικά Έργα – Πηγές Ύδρευσης (1991-2017), ΤΑΥ 2019

Το νερό που χρησιμοποιείται για άρδευση προέρχεται κυρίως από ιδιωτικές γεωτρήσεις των ιδίων των αγροτών, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό προέρχεται από τα δίκτυα των μεγάλων Κυβερνητικών Υδατικών Έργων ή των μικρών τοπικών αρδευτικών οργανισμών (φράγματα και υδατοδεξαμενές). Η ποσότητα του νερού που χρησιμοποιείται για άρδευση δεν είναι σταθερή από έτος σε έτος. Ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, την αποθήκευση νερού στα φράγματα και την κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων. Δεδομένου δε ότι, σύμφωνα με την υδατική πολιτική δίνεται πάντα προτεραιότητα στην πλήρη ικανοποίηση των αναγκών ύδρευσης, για να καλυφθούν οι ανάγκες σε νερό, έχουν δημιουργηθεί κατάλληλοι μηχανισμοί κατανομής του νερού άρδευσης, κάτω από συνθήκες σπανιότητας.

Για την αποτελεσματική χρήση του νερού και την διαχείριση της ζήτησης έχουν ληφθεί και εφαρμόζονται επί σειρά ετών, μέτρα όπως:

- Βελτιωμένα συστήματα άρδευσης,
- Καταμέτρηση του νερού και ογκομετρική τιμολόγηση ανά κυβικό μέτρο,
- Χρήση κλιμακίων τιμών στην ύδρευση (rising block tariffs),
- Χρήση τελών υπερκατανάλωσης στον τομέα παροχής νερού άρδευσης από τα ΚΥΕ,
- Εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα εξοικονόμησης και καλλιέργειας υδατικής συνείδησης στα σχολεία,
- Προγράμματα για μείωση των απωλειών στα δίκτυα διανομής νερού των κοινοτήτων,
- Επιχορηγήσεις για χρήση τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού
- Πρόστιμα για σπατάλη νερού (Νόμος 1/91).
- Επιβολή Τέλους Περιβάλλοντος και Πόρου για άντληση νερού από πηγές εκτός ΚΥΕ

Κύριοι άξονες της **πολιτικής διαχείρισης του νερού** είναι αφενός η διασφάλιση της υδατοπρομήθειας κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες μονάδες αφαλάτωσης ανάλογα με τα αποθέματα νερού στα φράγματα, και αφετέρου η κάλυψη των αρδευτικών αναγκών στο βαθμό που επιτρέπουν τα αποθέματα στα φράγματα, διατηρώντας πάντοτε ελάχιστα αποθέματα ασφαλείας. Αυτό γιατί ο κίνδυνος παρατεταμένης ανομβρίας είναι και θα παραμένει διαχρονικός παρά τις μεγάλες ετήσιες διακυμάνσεις στα ετήσια ποσοστά βροχόπτωσης. Για παράδειγμα, μόλις πρόσφατα η Κύπρος διένυσε μια από τις χειρότερες περιόδους παρατεταμένης ανομβρίας με αποτέλεσμα τη δραματική μείωση των αποθεμάτων νερού στα φράγματα. Μετά τις πολύ χαμηλές βροχοπτώσεις της περιόδου 1/10/2017 μέχρι 30/09/2018 με 331mm ή 76% της κανονικής βροχόπτωσης, οι συνολικές εισροές νερού σε όλα τα φράγματα της Κύπρου ήταν μόνο 44,9 εκ. m³ και τα συνολικά αποθέματα νερού στα φράγματα έφθασαν στα 35 εκ. m³ περίπου ή στο 12,4% της πληρότητας τους. Λαμβάνοντας δε υπόψη τη μέγιστη διαθέσιμη παροχή νερού από τις συμβατικές πηγές νερού (φράγματα και γεωτρήσεις) και από τις μη συμβατικές πηγές (αφαλατώσεις και εργοστάσια επεξεργασίας λυμάτων), διαπιστώθηκε ότι, κατά το έτος 2018, το υδατικό ισοζύγιο των Κυβερνητικών Υδατικών Έργων Νοτίου Αγωγού και Πάφου, ήταν εξαιρετικά ελλειμματικό, ενώ αρκετές Κοινότητες οι οποίες υδροδοτούνται από δικές τους γεωτρήσεις θα αντιμετώπιζαν προβλήματα ύδρευσης σε περίπτωση που το 2019 δεν παρουσίαζε τόσο ψηλά ποσοστά βροχόπτωσης.

Παρά τη μέχρι σήμερα σημαντική υδατική ανάπτυξη και την εισαγωγή και εφαρμογή συγκροτημένων Στρατηγικών Σχεδίων, τα τελευταία χρόνια οι κλιματικές αλλαγές είναι τόσο ραγδαίες που σε συνδυασμό με άλλους κοινωνικο-οικονομικούς παράγοντες καθιστούν επιβεβλημένη την προδραστική αναθεώρηση των Σχεδίων αυτών λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας των υδάτων.

Δεδομένων των συχνότερων και εξαιρετικά ξηρών περιόδων, οι προκλήσεις που αναμένεται να αντιμετωπίσει ο τομέας των υδάτων συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Η διαθεσιμότητα του νερού θα εξακολουθεί να μειώνεται στα προσεχή χρόνια λόγω της κλιματικής αλλαγής.
- Η ζήτηση θα αυξάνεται λόγω της αύξησης του πληθυσμού και του τουρισμού.
- Οι υδροφορείς δεν θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως στρατηγικά αποθέματα καθότι έχουν υπεραντληθεί, οι δε παράκτιοι είναι υφαλμυρισμένοι.
- Η κλιματική αλλαγή αναμένεται να επιδεινώσει όχι μόνο τη διαθεσιμότητα αλλά και την ποιότητα των υδάτινων σωμάτων.

- Η υφιστάμενη τιμολογιακή πολιτική είναι ανελαστική ως προς τη ζήτηση νερού

Δεδομένων των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο τομέας των υδατικών πόρων στην Κύπρο (ανομβρία, επερχόμενες επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή κ.α.) στο πλαίσιο της «Στρατηγικής Μελέτης για τη Διαχείριση των Υδάτων και την Αντιμετώπιση της Ανομβρίας, ΤΑΥ 2019» αναπτύχθηκε σειρά μέτρων, άμεσων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας. Επισημαίνεται ότι η **επικαιροποίηση των αναγκών θα γίνει ξανά το έτος 2022, στα πλαίσια αναθεώρησης της Υδατικής Πολιτικής.**

Τα μέτρα και οι δράσεις αφορούν στην ικανοποίηση τριών στόχων και περιλαμβάνουν την προσθήκη μεσοπρόθεσμων μέτρων για την περίοδο 2019-2022, καθώς και μακροπρόθεσμων για την επταετία 2023-2030. Επισημαίνεται ότι οι δραστηριότητες και ενέργειες που ήδη περιλαμβάνονται στο υφιστάμενο Στρατηγικό Σχέδιο του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) 2019-2021 εξακολουθούν να ισχύουν και αποτελούν μέρος της αναθεωρημένης Στρατηγικής για το Νερό και Μέτρα Αντιμετώπισης της Ανομβρίας.

Στρατηγικός Στόχος 1 - Διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για όλες τις χρήσεις

- Μείωση της εξάρτησης των μεγάλων αστικών και τουριστικών περιοχών από τη βροχοπτώση-ισολογισμός της παροχής και ζήτησης
- Ενίσχυση της διαθεσιμότητας νερού με νέα έργα υποδομής με συμβατικές και μη συμβατικές πηγές νερού
- Αύξηση της δυναμικότητας υφιστάμενων έργων υποδομής
- Αξιοπιστία ως προς την παροχή νερού
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
- Υλοποίηση των εν εξελίξει αναπτυξιακών υδατικών έργων
- Λειτουργία και συντήρηση υφιστάμενης υποδομής

Στρατηγικός Στόχος 2 - Προώθηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτινων πόρων

- Σχέδιο δράσης για την αποδοτική χρήση του νερού
- Σχέδιο δράσης για τον έλεγχο /περιορισμό των απωλειών νερού
- Επικαιροποίηση της υδατικής /τιμολογιακής πολιτικής
- Ενίσχυση της αποτελεσματικής διακυβέρνησης για το νερό

Στρατηγικός Στόχος 3 - Διασφάλιση της ποιότητας και προστασία των υδάτινων πόρων και του περιβάλλοντος

- Εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/EK
- Εφαρμογή της Οδηγίας για τις πλημμύρες 2007/60/EK
- Εφαρμογή της Οδηγίας για τα Αστικά Λύματα 91/271/ΕΟΚ

3.2 Διάχυτη ρύπανση από τη γεωργία και την κτηνοτροφία

Η γεωργική γη το 2017 ανήλθε σε 138.224 εκτάρια. Οι ετήσιες καλλιέργειες αντιπροσωπεύουν το 55,84%, οι μόνιμες το 18,40%, οι βοσκότοποι το 1,19% και η αγρανάπαυση το 12,63% της γεωργικής γης. Σημειώνεται επίσης ότι υπάρχουν και 16.500 εκτάρια ακαλλιέργητης και άγονης γης (εγκαταλελειμμένη γεωργική γη) που αποτελούν το 11,94% της γεωργικής γης. Αξίζει να σημειωθεί ότι τέσσερα προϊόντα καλύπτουν το 63,25% της συνολικής γεωργικής γης, πιο συγκεκριμένα τα σιτηρά με 14,62%, τα κτηνοτροφικά φυτά 35,79%, τα αμπέλια 4,28% και οι ελιές & χαρουπιές 8,55%. Οι πατάτες και τα εσπεριδοειδή είναι τα κυριότερα εξαγόμενα προϊόντα³.

Η γεωργία παρά την ποσοστιαία μείωση της συνεισφοράς της στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, εξακολουθεί να είναι βασικός τομέας της Κυπριακής Οικονομίας. Η σύγχρονη γεωργία ασκεί πολυλειτουργικό ρόλο. Πέραν της προμήθειας με τρόφιμα, συμβάλλει σημαντικά στη διατήρηση του περιβάλλοντος ενώ παράλληλα, αποτελεί το μέσο για τη διατήρηση και βελτίωση της ζωής στην ύπαιθρο και την αποφυγή της απερήμωσης των χωριών⁴.

Οι πιέσεις, που η γεωργική δραστηριότητα ασκεί στους υδατικούς πόρους, σχετίζονται:

- με τις μη ελεγχόμενες απολήψεις νερού από υπόγειους και επιφανειακούς πόρους για την κάλυψη της ζήτησης
- τις εισροές θρεπτικών στοιχείων μέσω της λίπανσης και
- τις εισροές προϊόντων φυτοπροστασίας

Κατά το 2017 η ολική ποσότητα εισαγωγών – αφίξεων λιπασμάτων ανήλθε στους 37.959,01 τόνους. Ο όγκος των εισαγόμενων λιπασμάτων κατά το έτος 2017 παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα (μείωση 1%) σε σχέση με το 2016. Σε σχέση με το μέσο όρο των τελευταίων 25 χρόνων είναι μειωμένος κατά 12.229 τόνους ή 24% περίπου. Οι ποσότητες των εισαγωγών μετά το 2006 παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με τον μέσο όρο των προηγούμενων χρόνων. Το 2017 οι εισαγωγές αζώτου ανήλθαν σε 7.841 τόνους και του P₂O₅ σε 4.622. Σε σύγκριση με τον μέσο όρο των τελευταίων 26 χρόνων (1992-2017) η ποσότητα του αζώτου παρουσιάζει μείωση κατά 2.525 τόνους ή 24,4% και του φωσφόρου (P₂O₅) μείωση κατά 2.013 τόνους⁵.

Η μείωση αυτή οφείλεται σε διάφορους λόγους με επικρατέστερους την ορθολογική χρήση τους σε σχέση με τις αναλύσεις εδάφους που προβαίνουν οι γεωργοί, τη συρρίκνωση της γεωργίας, την αύξηση της τιμής των λιπασμάτων, την καλύτερη αξιοποίηση των οργανικών φυτικών υπολειμμάτων και κοπριάς καθώς και την εφαρμογή του Κανονισμού για τη νιτρορύπανση.

Το 2016 οι φυτοπροστατευτικές ουσίες που πωλήθηκαν σε μεγαλύτερη ποσότητα είναι⁶:

1. Sulfur	249.365 Kg
2. Glyphosate	53.290 Kg
3. Paraffinic Oil (80-42-47-5)	52.759 Kg

³ CYSTAT. Γεωργικές Στατιστικές, 1960-2017

⁴ Τμήμα Γεωργίας. Εθνική Στρατηγική της Κύπρου για βιώσιμα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Οργανώσεων Παραγωγών Φρούτων και Λαχανικών

⁵ Τμήμα Γεωργίας. Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου Ελέγχου Λιπασμάτων για το Έτος 2017

⁶ <https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/C51D01972E0AFA3FC225821F00404B49?OpenDocument&sub=1&sel=1&e=&print>

Οι φυτοπροστατευτικές ουσίες που χρησιμοποιήθηκαν περισσότερο στις εκτάσεις με ελιές, φρέσκα φρούτα, εσπεριδοειδή, αμυγδαλιές και χαρουπιές κατά το 2016 στην Κύπρο είναι⁷:

1. Paraffinic oil (8042-47-5):	6.621 kg
2. Dimethoate:	919 kg
3. Copper oxychloride:	1.678 kg

Το 2018 υπήρχαν 63 χοιροστάσια με 29.043 χοιρομητέρες. Επίσης, καταγράφηκαν 269 βουστάσια με 70.821 βοοειδή. Τα 248 βουστάσια είναι μονάδες γαλακτοπαραγωγής ενώ τα υπόλοιπα 21 είναι μονάδες πάχυνσης βοοειδών. Τέλος, υπήρχαν 2022 εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων με 402.210 ζώα.

Για τον έλεγχο της ρύπανσης από τη γεωργία και την κτηνοτροφία λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα:

- Έχουν οριστεί Ζώνες Ευπρόσβλητες στη Νιτρορρύπανση στο πλαίσιο της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από Νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης. Συγκεκριμένα πρόκειται για επτά περιοχές, στα Κοκκινοχώρια, στην περιοχή Κίτι – Περβόλια, στο Ακρωτήρι, στην Παφο, στην πόλη Χρυσοχούς, στην περιοχή Ορούντας και στην περιοχή του ποταμού Πεντάσχοιου.
- Έχει καταρτιστεί πρόγραμμα δράσης για τις Ευπρόσβλητες Ζώνες του οποίου η εφαρμογή είναι υποχρεωτική (Διάταγμα του 2014).
- Έχει εκδοθεί από το 2007 ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, που περιλαμβάνει πρακτικές προστασίας των υδατικών πόρων.
- Στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 έχει υλοποιηθεί σημαντικός αριθμός δράσεων που σχετίζεται με την προστασία των υδάτων
- Στις Άδειες Απόρριψης Αποβλήτων τίθενται υποχρεωτικοί όροι για χρήση των κτηνοτροφικών αποβλήτων ως εδαφοβελτιωτικό στις καλλιέργειες. Έτσι, λόγω και του αυξημένου κόστους των λιπασμάτων φαίνεται ότι το πλείστο των κτηνοτροφικών αποβλήτων χρησιμοποιείται πλέον ως εδαφοβελτιωτικό. Σε αρκετές περιπτώσεις παρέχεται η επιλογή στο Φορέα Εκμετάλλευσης να επιλέξει τη χρήση των κτηνοτροφικών ως εδαφοβελτιωτικό ή διάθεσή τους για επεξεργασία σε αναερόβιους σταθμούς για παραγωγή βιοαερίου με συνεπακόλουθη ηλεκτροπαραγωγή.
- Εφαρμόζεται το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων με βάση την Οδηγία 2009/128/ΕΚ

Πιστεύετε ότι τα μέτρα αυτά επαρκούν για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από τη γεωργία; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

Πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε τον αγροτικό τομέα, ώστε να υιοθετηθούν καινοτόμες πρακτικές, οι οποίες θα είναι επωφελείς τόσο για την παραγωγικότητα αλλά και για το περιβάλλον;

3.3 Λατομεία & Μεταλλεία

Η λατομική δραστηριότητα είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στην Κύπρο, παρόλο που η ζήτηση των λατομικών υλικών έχει μειωθεί σημαντικά λόγω της οικονομικής κρίσης, σε σχέση με το 2008. Στην

Κύπρο υπάρχουν 136 λατομεία που παράγουν διάφορα πετρώματα και βιομηχανικά ορυκτά, εκ των οποίων 24 βρίσκονται στο τελικό στάδιο αποκατάστασης του χώρου των λατομικών εργασιών.

Οι επιπτώσεις της λατομικής δραστηριότητας στα επιφανειακά ΥΣ περιλαμβάνουν την αλλαγή της πορείας της επιφανειακής απορροής, υδρομορφολογικές αλλοιώσεις καθώς και την αυξημένη μεταφορά ιζημάτων από περιοχές λατομείων (περιοχές χωρίς βλάστηση και με διαταραγμένες επιφάνειες) σε γειτονικά υδατορέματα. Επίσης, οι αντλήσεις υπογείων υδάτων που πιθανόν απαιτούνται για την αποστράγγιση λατομείων σε παραπλήσιους χείμαρρους, μπορεί να αυξήσουν τη συχνότητα επανεμφάνισης πλημμυρικών γεγονότων.

Το σύνολο των ανωτέρω επιπτώσεων εξαρτάται από την έκταση των περιοχών λατόμευσης και από τα μέτρα μετριασμού που λαμβάνονται σε κάθε λατομείο. Σε σχέση με τα Υδατικά Συστήματα, η πίεση της λατομικής δραστηριότητας δεν μπορεί να θεωρηθεί γενικά σημαντική αλλά υπάρχουν τοπικά ζητήματα.. Επίσης, σε σχέση με τα υφιστάμενα λατομεία επισημαίνεται ότι γενικά δεν παρατηρούνται χωροθετήσεις που να δημιουργούν εκτεταμένες υδρομορφολογικές αλλοιώσεις στα επιφανειακά ΥΣ.

Η Κύπρος διαθέτει μακρά μεταλλευτική ιστορία συνδεδεμένη με την ιστορία και τον πολιτισμό του νησιού. Η παραγωγή **χαλκού από θειούχα κοιτάσματα** χρονολογείται από την Εποχή του Χαλκού (3900-2500 π.Χ.), και μέχρι το τέλος της Ρωμαϊκής Περιόδου η Κύπρος παρέμεινε ο κύριος παραγωγός χαλκού στο τότε γνωστό κόσμο.

Η μοναδική μεταλλευτική δραστηριότητα που υπάρχει σήμερα στην Κύπρο είναι το μεταλλείο χαλκού της Σκουριώτισσας στην επαρχία Λευκωσίας, που άρχισε ξανά τη λειτουργία του στα μέσα του 1996 με την παραγωγή καθόδων μεταλλικού χαλκού (99,999%), εφαρμόζοντας την μέθοδο της εκχύλισης – εξαγωγής με οργανικό διαλύτη – ηλεκτρανάκτησης (Leaching - SX - EW). Η δραστηριότητα αυτή άνοιξε τις προοπτικές για την εκμετάλλευση με την εν λόγω μέθοδο των φτωχών χαλκούχων κυπριακών κοιτασμάτων. Η επεξεργασία του χαλκού γίνεται επί τόπου από την εταιρεία Hellenic Copper Mines Ltd, η οποία αποτελεί βιομηχανία της Οδηγίας 2010/75/ΕΕ περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης). Προς το τέλος του 2018 άρχισε η μεταφορά στην εν λόγω μονάδα κυανιούχων εξορυκτικών απόβλητων που παράχθηκαν στο Μιτσερό τις δεκαετίες 1930-1940. Εκεί υφίστανται διαδικασία αποτοξικοποίησης αφού πρώτα απαλειφθούν τα υπολείμματα χρυσού και αργύρου της παλαιάς επεξεργασίας.

Στην Κύπρο έχουν καταγραφεί **32 κλειστές μεταλλευτικές δραστηριότητες που ανήκουν σε 12 Μεταλλευτικές Μισθώσεις**. Αναλυτικότερα καταγράφηκαν **28 Μεταλλεία** και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Χαλκού - Μικτών Θειούχων, εκ των οποίων οι δύο αφορούν Εγκαταστάσεις Εμπλουτισμού (Μιτσερό και περιοχή Λίμνη) και τα άλλα **4 Μεταλλεία** και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Χρωμιτών εκ των οποίων η μία αφορά Εγκαταστάσεις Εμπλουτισμού (Άγιος Νικόλαος Στέγης).

Πέραν των ανωτέρω μεταλλείων, σημειώνεται ότι το **Μεταλλείο Αμιάντου στο Τρόδος**, το **Μεταλλείο Λίμνη στην περιοχή της Πόλης Χρυσοχούς** και το **Μεταλλείο Μαγκαλένη** αποτελούν μεταλλεία που τυγχάνουν ειδικής διαμόρφωσης και αποκατάστασης βάσει σχεδίων εγκεκριμένων από τις αρμόδιες αρχές.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΑΘΕ, η μακρόχρονη λειτουργία του μεταλλείου **Λίμνης**, παρόλα τα πρόσφατα έργα αποκατάστασης, και η χρόνια επιβάρυνση του περιβάλλοντος από τα κατάλοιπα της εντατικής μεταλλευτικής δραστηριότητας του παρελθόντος σε συνδυασμό με τη μικρή απόσταση από την ακτή συνιστούν δυνητική πίεση στα παράκτια ύδατα της περιοχής από σημειακή πηγή (Συναφείς

ουσίες Cd, Pb, Ni, As). Επίσης το υδάτινο σώμα CY2-3B είναι σε κακή χημική κατάσταση λόγω παρουσίας μετάλλων (σταθμός παρακολούθησης r2-3-2-96)

Η λειτουργία των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων άφησε στο νησί σημαντικές ποσότητες μεταλλευτικών αποβλήτων συγκεντρωμένων γύρω από εγκαταλελειμμένα ορυχεία. Αυξημένες συγκεντρώσεις μετάλλων στα μεταλλευτικά απόβλητα οδηγούνται μέσω των ομβρίων απορροών τόσο τους επιφανειακούς υδάτινους αποδέκτες όσο και στα υπόγεια ύδατα. Σε κάποιες μάλιστα περιπτώσεις το ζήτημα εντείνεται από τη δευτερεύουσα χρήση των μεταλλείων (π.χ. ως χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων ή ως πεδίων βολής για στρατιωτικές ασκήσεις).

Ανά είδος μεταλλευτικής δραστηριότητας πιθανολογείται, με βάση τη βιβλιογραφία, η παρουσία των ακόλουθων ρύπων στο έδαφος.

Πίνακας 3-1: Πιθανή παρουσία ρύπων ανά είδος μεταλλευτικής δραστηριότητας

Είδος δραστηριότητας	Πιθανή ρύπανση	
	Οργανικός ρύπος	Ανόργανος ρύπος
Μεταλλεία Αμιάντου	BTEX, PAHs, PCBs, TPH	Co, Cr, Ni, ίνες αμιάντου
Μεταλλεία Χρωμίτη	BTEX, PAHs, PCBs, TPH	As, Cr, Ni, Fe, V, Zn
Μεταλλεία Χαλκού	BTEX, PAHs, PCBs, TPH	As, Ba, Cd, Co, Cr, Cu, Fe, Ni, Pb, U, V, Zn
Μεταλλεία Σιδηροπυρίτη	BTEX, PAHs, PCBs, TPH	As, Ba, Cd, Co, Cr, Cu, Fe, Ni, Pb, U, V, Zn

Τα εγκαταλελειμμένα μεταλλεία σχετίζονται με την κακή χημική κατάσταση ορισμένων ποτάμιων ΥΣ, όπως π.χ. ο Ξερός Ποταμός (Πάφου), το Αργάκι της Λίμνης, ο Ποταμός Ελιάς, ο Ξυλιάς, και ο Κούρης.

Επί σειρά ετών υλοποιούνται από τους αρμόδιους φορείς εργασίες για την απάβλυνση των επιπτώσεων που δημιουργούνται από εγκαταλελειμμένα μεταλλεία, λατομεία και παράνομες λατομείες. Ενδεικτικά, εντός του 2018, συνεχίστηκαν οι εργασίες στο εγκαταλελειμμένο επιφανειακό μεταλλείο Αγκοκητιάς της επαρχίας Λευκωσίας, με σκοπό τη διευθέτηση των όμβριων με τρόπο που να αποτρέπεται η όχληση της κοινότητας από ροές μάζων από τις αποθέσεις του μεταλλείου και τη χλόαση τους καθώς και συντηρήθηκαν οι χωμάτινοι δρόμοι που επηρεάστηκαν από το μεταλλείο Μεμί παρα το Ξυλιάτο.

Τον Δεκέμβριο του 2016 ολοκληρώθηκε η μελέτη «Μελέτη για τρόπους μείωσης ή εξάλειψης της ρύπανσης που προκαλείται στα επιφανειακά νερά από εγκαταλελειμμένα μεταλλεία (Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος). Αντικείμενο της Σύμβασης ήταν η πρόταση προγράμματος μέτρων για εφαρμογή της νομοθεσίας περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων (Ν.13(I)/2004) με στόχο την εξεύρεση τρόπων για τη μείωση ή εξάλειψη της ρύπανσης των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων που προκαλείται από τα τρία ακόλουθα εγκαταλελειμμένα μεταλλεία:

1. Μεταλλείο «Περιστερκά-Πυθαρόχωμα», στην κοινότητα Καμπιών της Επαρχίας Λευκωσίας,
2. Μεταλλείο «Βρέτσια» στην κοινότητα Μηλικούρι της Επαρχίας Λευκωσίας,
3. Μεταλλείο «Κυνούσα» στην κοινότητα Κυνούσας της Επαρχίας Πάφου

Τα βασικά μέτρα, που προτάθηκαν στο πλαίσιο της μελέτης συνοψίζονται ακολούθως.

Στο μεταλλείο «Περιστερκά-Πυθαρόχωμα» το βασικό μέτρο περιλαμβάνει κατάλληλη διαμόρφωση σωρού με ομαλοποίηση των κλίσεων και δημιουργία κρατονιών – αναβαθμίδων, επικάλυψη σωρού με γεωμεμβράνη υψηλής πυκνότητας πολυαιθυλενίου (HDPE) με ενσωματωμένο γεωύφασμα, μεταφορά και εφαρμογή επιφανειακών γαιών (top soil) και εδαφοβελτιωτικού υλικού και φύτευση

Στο μεταλλείο «Κυνούσας» το βασικό μέτρο που προτάθηκε για τη μείωση ή εξάλειψη της ρύπανσης που προκαλείται από υποπεριοχή σωρών του μεταλλείου, ήταν η πλήρης απομάκρυνση των σωρών και εναπόθεση τους στην εκσκαφή του μεταλλείου η οποία βρίσκεται σε κοντινή απόσταση. Για άλλη υποπεριοχή σωρών του μεταλλείου Κυνούσας προτάθηκε η παρακολούθηση της ρύπανσης ώστε να διαφανούν επακριβώς οι επιπτώσεις των σωρών της περιοχής.

Στο μεταλλείο «Βρέτσια» το βασικό μέτρο αφορά σε έναν από τους σωρούς του μεταλλείου από τον οποίο οι απορροές καταλήγουν κατάντη προς το «Αργάκι της Αθκιάς» και περιλαμβάνει κατάλληλη διαμόρφωση σωρού με ομαλοποίηση των κλίσεων και δημιουργία κρατονιών – αναβαθμίδων, επικάλυψη σωρού με γεωμεμβράνη υψηλής πυκνότητας πολυαιθυλενίου (HDPE) με ενσωματωμένο γεωύφασμα, μεταφορά και εφαρμογή επιφανειακών γαιών (top soil) και εδαφοβελτιωτικού υλικού και φύτευση.

Επισημαίνεται, ότι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει προσαρμόσει το πρόγραμμα παρακολούθησης Υδατικών Συστημάτων σύμφωνα με την ΟΠΥ και την Οδηγία 2008/105/ΕΚ τόσο στην υδατική στήλη όσο και στα ιζήματα προκειμένου να παρακολουθούνται οι επιπτώσεις της μακράιωνης μεταλλευτικής δραστηριότητας του νησιού.

Πιστεύετε ότι αν μέτρα όπως αυτά που προτάθηκαν εφαρμοστούν και σε άλλα μεταλλεία επαρκούν για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από τα μεταλλεία; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

3.4 Ρύπανση από τη Βιομηχανία

Η βιομηχανική δραστηριότητα μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς την ποιότητα των υδάτων όταν υπάρχουν ανεξέλεγκτες και μη αδειοδοτημένες απορρίψεις.

Οι περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμοι του 2002 έως 2013 (Ν. 106(Ι)/2002, συμπεριλαμβανομένων όλων των τροποποιήσεων) αποτελούν το βασικό νομοθετικό εργαλείο, με βάση το οποίο ρυθμίζονται όλα τα θέματα ελέγχου της ρύπανσης των νερών και του εδάφους.

Η προστασία των νερών και του εδάφους, επιτυγχάνεται μέσω συστήματος αδειοδότησης και επιθεώρησης. Σύμφωνα με τους πιο πάνω Νόμους, χορηγούνται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, κατόπιν σχετικής εξέτασης, άδειες Απόρριψης Αποβλήτων στις διάφορες εγκαταστάσεις. Στις άδειες καθορίζονται, ανάλογα με τον τύπο και τη δραστηριότητα της κάθε εγκατάστασης όροι για την ορθή διαχείριση των υγρών και στερεών αποβλήτων, καθώς και πιθανής ελεγχόμενης διάθεσης τους στο περιβάλλον. Όλες οι άδειες επιθεωρούνται σύμφωνα με σχετικό σχέδιο Επιθεωρήσεων με σκοπό τον έλεγχο της τήρησης των όρων. Εκεί που διαπιστώνονται παραβιάσεις, λαμβάνονται τα ενδεικνυόμενα μέτρα. Τα μέτρα περιλαμβάνουν επιστολές συμμόρφωσης, Ειδοποιήσεις Εξώδικης Ρύθμισης αδικήματος ή Εκθέσεις στο Γενικό Εισαγγελέα για λήψη ποινικών μέτρων.

Ορισμένες κατηγορίες εγκαταστάσεων (ηλεκτροπαραγωγοί σταθμοί, τσιμεντοποιεία, μεγάλες χοιροτροφικές και πτηνοτροφικές μονάδες), οι οποίες δυνητικά λόγω των δραστηριοτήτων τους θεωρούνται οι πιο ρυπογόνες εμπίπτουν στις πρόνοιες των περί Βιομηχανικών Εκπομπών (Ολοκληρωμένη Πρόληψη και έλεγχος της Ρύπανσης) Νόμων του 2013 και 2016 (**N. 184(I)/2013 και N. 131(I)/2016**). Σκοπός των πιο πάνω Νόμων είναι η ολοκληρωμένη πρόληψη και ο έλεγχος της ρύπανσης με την αποφυγή και, όταν αυτό δεν είναι δυνατό, τη μείωση των εκπομπών καθώς και με την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, ώστε να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος στο σύνολο του. Κυριότερο εργαλείο αποτελεί η εφαρμογή των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (**ΒΔΤ**).

Οι βιομηχανίες χωροθετούνται κυρίως σε Βιομηχανικές Περιοχές, Βιομηχανικές /Βιοτεχνικές Ζώνες και Βιοτεχνικές Περιοχές.

Μεγάλος αριθμός βιομηχανιών **δεν διαθέτει Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων**. Επίσης, λίγες μονάδες διαθέτουν ιδιόκτητες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων. Συνήθως η διάθεση των λυμάτων γίνεται με βυτιοφόρα στη Βαθιά Γωνιά και, από το 2018, στο νέο Βιολογικό Σταθμό στο Βατί. Στις περισσότερες περιπτώσεις βιομηχανιών με ιδιόκτητες εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων, η διάθεση αφορά σε άρδευση. Επίσης, μικρός αριθμός εγκαταστάσεων διαθέτει Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων σε παράκτια ύδατα.

Η πίεση που ασκεί η βιομηχανική δραστηριότητα στα υπόγεια και επιφανειακά σώματα με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία δεν είναι εύκολο να ποσοτικοποιηθεί. Μέρος πάντως της πίεσης που ασκεί έχει έμμεσα αποτιμηθεί μέσω των σχετικών υπολογισμών για τις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) που δέχονται βιομηχανικά απόβλητα και των λυματοδεξαμενών στο Βατί.

Τις τελευταίες δεκαετίες και μέχρι πρόσφατα στην περιοχή Βατί λειτουργούσαν χωμάτινες δεξαμενές παραλαβής βοθρολυμάτων οι οποίες εξυπηρετούσαν τις ανάγκες της επαρχίας Λεμεσού. Συγκεκριμένα οι εν λόγω δεξαμενές παραλάμβαναν βοθρολύματα από όλες τις κοινότητες και περιοχές της επαρχίας Λεμεσού οι οποίες δεν διαθέτουν αποχετευτικό σύστημα επεξεργασίας, καθώς επίσης και από βιομηχανικές μονάδες οι οποίες, είτε λόγω του μεγέθους τους, είτε εξαιτίας του χώρου στον οποίο βρίσκονται δεν ήταν σε θέση να κατασκευάσουν ιδιωτικούς σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων. Στις δεξαμενές αυτές γινόταν μόνο μερική επεξεργασία των λυμάτων χωρίς να επιτυγχάνεται ο απαιτούμενος βαθμός επεξεργασίας.

Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία περιβαλλοντικής επιβάρυνσης στην περιοχή, τόσο με τη ρύπανση του υπεδάφους όσο και με τη ρύπανση του παρακειμένου ποταμού Γαρύλλη καθώς επίσης και του φράγματος Πολεμιδιών το οποίο βρίσκεται στα κατάντη. Η υποβαθμισμένη κατάσταση αυτή των υδάτινων σωμάτων οφείλεται κατά κύριο λόγο στη λειτουργία των δεξαμενών παραλαβής βοθρολυμάτων στην περιοχή Βατί καθώς επίσης και στη λειτουργία του υφιστάμενου χώρου ημιελεγχόμενης διάθεσης απορριμμάτων στην περιοχή Βατί.

Πλέον, τόσο στις δεξαμενές όσο και στον ΧΑΔΑ Βατί, δεν απορρίπτονται οποιαδήποτε στερεά ή υγρά απόβλητα, ενώ σύντομα θα ξεκινήσει η αποκατάσταση του ΧΑΔΑ. Το έργο κατασκευής σταθμού επεξεργασίας οικιακών βοθρολυμάτων, βιομηχανικών αποβλήτων, περίσσειας υγρής λάσπης και στραγγισμάτων που θα προκύπτουν από την αποκατάσταση του σκυβαλότοπου στην περιοχή Βατί έχει ολοκληρωθεί, ενώ τον Νοέμβριο 2020 έπαυσε οριστικά η διάθεση βοθρολυμάτων στις λυματοδεξαμενές.

Πιστεύετε ότι τα μέτρα αυτά επαρκούν για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από τη βιομηχανία; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

3.5 Αστική Ανάπτυξη

Τα ανεπεξέργαστα αστικά λύματα μπορεί να είναι ιδιαίτερα ρυπασμένα καθώς περιέχουν θρεπτικά συστατικά, οργανική ύλη, τοξικές ουσίες, απορρίμματα, βακτήρια και ιούς. Στο περιβάλλον αυτό μπορεί να έχει άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις όπως ο ευτροφισμός, η αφαίρεση (κατανάλωση) του οξυγόνου, η εισαγωγή του επικίνδυνων ουσιών που δεν αποδομούνται και συσσωρεύονται στα ψάρια και άλλους οργανισμούς και προκαλούν ζητήματα δημόσιας υγείας. Για τους λόγους αυτούς, η επεξεργασία και η διάθεση των αστικών λυμάτων διέπεται από συγκεκριμένο ρυθμιστικό πλαίσιο για τη διαχείριση και τον έλεγχο των επιπτώσεων.

Η διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων δεν συνιστά πίεση. Το μεγαλύτερο φορτίο οφείλεται στη διάθεση λυμάτων από οικισμούς χωρίς συστήματα επεξεργασίας. Με την ολοκλήρωση των έργων και στους υπόλοιπους οικισμούς που εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ καθώς και με την παύση της λειτουργίας των λυματοδεξαμενών στο Βατί τα ρυπαντικά φορτία θα μειωθούν σημαντικά.

Επισημαίνεται ότι τα επεξεργασμένα λύματα στις πλείστες των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων εντάσσονται στο υδατικό ισοζύγιο είτε για την κάλυψη τμήματος της αρδευτικής ζήτησης είτε για εμπλουτισμό των υπογείων υδάτων.

Η συλλογή, επεξεργασία και διάθεση των αστικών λυμάτων καθώς επίσης και ορισμένων βιομηχανιών τροφίμων στην Κύπρο διέπεται από τις πρόνοιες της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ. Σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ, η Κύπρος έχει υποχρέωση να κατασκευάσει αποχετευτικά δίκτυα και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) σε οικισμούς με μονάδες Ισοδύναμου Πληθυσμού (συνοπτικά ΙΠ) (μόνιμο, εποχιακό πληθυσμό και τουρισμό) μεγαλύτερο από 2.000 άτομα και να προσδιορίσει τις ευαίσθητες περιοχές σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται στην Οδηγία. Επιπλέον, έχει υποχρέωση για την παρακολούθηση της ποιότητας των νερών και των απορρίψεων από σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων και την έκδοση Αδειών και Κανονισμών για τον έλεγχο της απόρριψης των επεξεργασμένων λυμάτων και της λάσπης.

Η Κύπρος έχει ετοιμάσει νέο Πρόγραμμα Εφαρμογής με έτος αναφοράς το 2016 το οποίο υποβλήθηκε προς την ΕΕ, τον Ιούλιο του 2018. Καθότι η καταληκτική ημερομηνία συμμόρφωσης της Κύπρου με την Οδηγία ήταν μέχρι το τέλος του 2012 και επειδή από τότε μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει ουσιαστική πρόοδος, λόγω της έλλειψης πόρων και εμπλοκής σε διαδικασίες προσφορών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη για μη συμμόρφωση.

Το Πρόγραμμα Εφαρμογής του 2016 περιλαμβάνει 57 οικισμούς (οι οποίοι εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας), με ισοδύναμο πληθυσμό πέραν των 2.000 ατόμων και συνολικό φορτίο 1.029.000 ι.π., από τους οποίους:

- **7** είναι Αστικοί Οικισμοί με ισοδύναμο πληθυσμό **770.000 ι.π. (75%)**: Λευκωσία, Λεμεσός, Λάρνακα, Πάφος, Αγία Νάπα, Παραλίμνι, Αγία Φύλα
- **50** είναι Αγροτικοί Οικισμοί με ισοδύναμο πληθυσμό **259.000 ι.π. (25%)**

Ο αριθμός των 57 οικισμών, δεν αντιστοιχεί σε ίσο αριθμό εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, δεδομένου ότι υπάρχουν συμπλεγματοποιήσεις οικισμών. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο πρόγραμμα εφαρμογής λόγω των συμπλεγματοποιήσεων **αναμένεται να υπάρχουν εικοσιτέσσερις (24) σταθμοί επεξεργασίας αστικών λυμάτων** με την υλοποίηση του προγράμματος.

Από τους 57 οικισμούς, στους οποίους είχε υποχρέωση η Κύπρος να εγκαταστήσει αποχετευτικά δίκτυα και σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων, στους 36 έχουν ήδη συμπληρωθεί τα απαιτούμενα έργα. Τρεις (3) αγροτικοί οικισμοί θα εξυπηρετούνται από μεμονωμένα ή άλλα κατάλληλα συστήματα και δεν προγραμματίζεται η κατασκευή δικτύων συλλογής. Επομένως υπολείπεται η κατασκευή δικτύων για 18 ακόμη οικισμούς και η κατασκευή 6 επιπλέον Σταθμών Επεξεργασίας Λυμάτων.

Τα υπολειπόμενα έργα (δίκτυα και σταθμοί επεξεργασίας λυμάτων), συνολικής δαπάνης €413.660.000 με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης **μέχρι το τέλος του 2026** (το χρονοδιάγραμμα ενδέχεται να διαφοροποιηθεί ενόψει των εξελίξεων που προκύπτουν από την καταγγελία της Κύπρου από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο), παρουσιάζονται ακολούθως:

Πίνακας 3-2:Αποχετευτικά Έργα μέχρι το 2026 - αποχετευτικά δίκτυα

Περιγραφή Αποχετευτικών Συστημάτων	Χρονοδιάγραμμα έναρξης εργασιών	Χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης εργασιών
Παρεκκλησιά, Πύργος	1/12/2019	1/07/2021
Αραδίππου	1/01/2021	31/12/2024
Δάλι, Πέρα Χωρίο Νήσου, Λύμπια	1/12/2021	31/12/2025
Επισκοπή, Πύλα, Ορόκλινη	1/01/2022	31/12/2024
Κίτι, Περβόλια, Δρομολαξιά, Μενεού	1/01/2022	30/06/2026
Πόλη Χρυσοχούς, Κολόσσι, Τραχώνι, Λειβάδια	1/01/2023	31/12/2024
Υψωνας	1/01/2023	31/12/2026

Πίνακας 3-3:Αποχετευτικά Έργα μέχρι το 2026 - Σταθμοί Επεξεργασίας Λυμάτων

Σταθμοί Επεξεργασίας Λυμάτων	Χρονοδιάγραμμα έναρξης εργασιών	Χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης εργασιών
Σταθμός Άχνας & συναφών εργασιών	1/6/2019	1/6/2021
Σταθμός Σολέας	1/2/2019	1/12/2021
Σταθμός Δυτικής Λεμεσού	1/3/2019	1/3/2021
Σταθμός Αραδίππου	1/09/2023	31/12/2024
Σταθμός Επισκοπής	1/09/2022	31/12/2024
Σταθμός Πόλης Χρυσοχούς	1/09/2023	31/12/2024

Το αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Κοκκινοχωριών, το αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Σολέας, το αποχετευτικό δίκτυο στις Κοινότητες Πύργου – Παρεκκλησίας και ο Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων στα Κ. Πολεμίδια είναι έργα που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής της Ε.Ε. στα πλαίσια της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Η ποσότητα λυματολάσπης που παράχθηκε στην Κύπρο το 2016 είναι 7.408 τόνοι ξηρής ύλης (ΞΥ). Το 21,8% της ποσότητας αυτής χρησιμοποιήθηκε στη γεωργία ως εδαφοβελτιωτικό, το 60,8% μεταφέρθηκε σε μονάδες διαχείρισης αποβλήτων για αναερόβια επεξεργασία και παραγωγή βιοαερίου, το 8,2% μεταφέρθηκε σε μονάδες για συναποτέφρωση και το 9,2% παρέμεινε αποθηκευμένο για επαναχρησιμοποίηση.

Επιπλέον, στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας διενεργούνται οι προβλεπόμενοι έλεγχοι συμμόρφωσης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων.

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του 2019 του ΤΑΥ, αναφορικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ και τον προγραμματισμό των έργων αναφέρονται τα ακόλουθα:

- Συνεχίστηκε η προώθηση του προγράμματος υλοποίησης των αποχετευτικών έργων σε περιαστικούς οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 από τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων εκ μέρους του ΤΑΥ. Έγινε παρακολούθηση των συμβολαίων και οι πληρωμές βάσει του εγκεκριμένου προϋπολογισμού
- Συνεχίστηκε η υλοποίηση της Σύμβασης που αφορά το σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία, για περίοδο 10 ετών, του σταθμού επεξεργασίας οικιακών βοθρολυμάτων, βιομηχανικών αποβλήτων, περίσσειας υγρής λάσπης και στραγγισμάτων **στην περιοχή Βατί** της Επαρχίας Λεμεσού. Έχει αρχίσει ο πρώτος χρόνος της 10ετους περιόδου Λειτουργίας και Συντήρησης.
- Συνεχίστηκε η παροχή τεχνικών συμβουλών σε σχέση με αποχετευτικά προβλήματα σε αγροτικές κοινότητες με ισοδύναμο πληθυσμό μικρότερο από 2.000 άτομα

Επίσης, στα πλαίσια της συγχρηματοδότησης Αποχετευτικών Έργων από κοινοτικούς πόρους, τα έργα «Αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Κοκκινοχωριών», και «Αποχετευτικό Σύστημα Συμπλέγματος Σολέας» εγκρίθηκαν για να ενταχθούν ως έργα «γέφυρα» για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Συνεχίστηκε επίσης η υλοποίηση και η διαχείριση (προγραμματισμός, προϋπολογισμοί και προβλέψεις απορρόφησης, παρακολούθηση προόδου, τήρηση διαδικασιών/κανονισμών, εκπαίδευση) για το συγχρηματοδοτούμενο έργο αποχετευτικού συστήματος Σύμπλεγμα Σολέας.

Σε ότι αφορά την υλοποίηση αποχετευτικών έργων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων:

- Βρίσκονται σε εξέλιξη κατά μέσο όρο δώδεκα συμβόλαια λειτουργίας και συντήρησης βιολογικών σταθμών και αντλιοστασίων λυμάτων σε στρατόπεδα και κοινότητες.
- Στις κοινότητες Σινά Όρος, Καλλιάνα, ολοκληρώθηκε η κατασκευή του αποχετευτικού δικτύου ενώ υπογράφηκε η σύμβαση και άρχισε η κατασκευή του αποχετευτικού δικτύου στις κοινότητες Τεμβριά – Κοράκου που χρειάστηκε να επαναπροκηρυχθεί λόγω συμβατικών προβλημάτων με τον αρχικό ανάδοχο.
- Υπογράφηκε η σύμβαση και άρχισε η κατασκευή του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων και συναφών εργασιών του Συμπλέγματος Σολέας
- Υπογράφηκε η σύμβαση και άρχισε η κατασκευή του σταθμού επεξεργασίας στην κοινότητα Απλικίου.

Το ανακυκλωμένο νερό χρησιμοποιείται στην Κύπρο για τον εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων (Ακρωτήρι & Έζουσα) οι οποίοι έχουν υποστεί διείσδυση θαλάσσιου ύδατος (υφαλμύριση), την άρδευση γεωργικών και κτηνοτροφικών καλλιεργειών, χώρων πρασίνου, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και με την εφαρμογή συγκεκριμένων πρακτικών και την αποφυγή άλλων, σύμφωνα με τον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων είναι αρμόδιο για την τριτοβάθμια επεξεργασία και τη διαχείριση του ανακυκλωμένου νερού που παράγεται από τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων Λευκωσίας, Λεμεσού-Αμαθούντας, Λάρνακας, Πάφου και Παραλιμνίου-Αγίας Νάπας. Η ετήσια παραγωγή των εν λόγω σταθμών (με εξαίρεση το σταθμό επεξεργασίας λυμάτων στη Μια Μηλιά) έφθασε το 2018, τα 21,9 εκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού, τα οποία διανέμονται μέσω των κυβερνητικών αρδευτικών δικτύων για την άρδευση γεωργικών και κτηνοτροφικών καλλιεργειών καθώς και για χώρους πρασίνου.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το ανακυκλωμένο νερό που παράγεται από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου εμπλουτίζει μέσω τεχνητών δεξαμενών, τον υδροφορέα της Έζουσας, με σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη. Από εκεί αντλείται πλέον με τις ιδιότητες φρέσκου νερού και διανέμεται για χρήση μέσω του Κυβερνητικού δικτύου για αρδευτικούς σκοπούς μόνο. Παρόμοια, σημαντικές ποσότητες ανακυκλωμένου νερού που παράγεται από το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας εμπλουτίζει μέσω τεχνητών δεξαμενών τον υδροφορέα Ακρωτηρίου ο οποίος χρησιμοποιείται μόνο για αρδευτικούς σκοπούς.

Ο Ταμιευτήρας Πολεμιδίων είναι αποδέκτης μέρους του ανακυκλωμένου νερού του ΣΑΛΑ καθώς και των επεξεργασμένων αποβλήτων της εγκατάστασης επεξεργασίας βοθρολυμάτων στο ΒΑΤΙ με πιθανό αποτέλεσμα την αδυναμία επίτευξης του Καλού Οικολογικού Δυναμικού όπως καθορίζεται μέχρι στιγμής για τον ταμιευτήρα (δηλαδή ο στόχος που ισχύει για όλα τα φράγματα της Κύπρου). Χρειάζεται περαιτέρω συζήτηση κατά πόσο θα επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι και να ζητηθεί εξαίρεση με βάση το άρθρο 4.5 της ΟΠΥ.

Ένα μικρό μέρος του επεξεργασμένου νερού (4%) απορρίπτεται στη θάλασσα στη Λάρνακα και στη Λεμεσό κατά τους χειμερινούς μήνες για έκτακτους λόγους, π.χ. όταν δεν υπάρχει ζήτηση. Οι συγκεντρώσεις θρεπτικών αλάτων στο σημείο απόρριψης του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας (ΣΑΛΑ) βρίσκονται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με παράκτιους σταθμούς αναφοράς για όλα τα θρεπτικά, ωστόσο οι συγκεντρώσεις είναι αρκετά χαμηλότερες από τα μέγιστα νομικά επιτρεπτά επίπεδα του απορριφθέντος επεξεργασμένου νερού, υποδεικνύοντας πιθανώς επαρκή ανάμειξη με το θαλασσινό νερό ακόμη και στο ίδιο το σημείο απόρριψης.

Πιστεύετε ότι τα μέτρα αυτά επαρκούν για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από την αστική ανάπτυξη; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

3.6 Υπεράντληση και υδρομορφολογικές πιέσεις

Οι αντλήσεις αναφέρονται στη μόνιμη ή προσωρινή απόληψη νερού από τα επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα για την κάλυψη της ζήτησης επιμέρους χρήσεων όπως η ύδρευση, η άρδευση, η βιομηχανική, η αναψυχή κλπ.

Το ζήτημα των απολήψεων από τα υπόγεια ύδατα στην περίπτωση της Κύπρου είναι εξαιρετικά σημαντικό γιατί έχει οδηγήσει σε ορισμένες περιπτώσεις τους υπόγειους υδροφορείς σε καθεστώς υπεράντλησης και ποιοτικής υποβάθμισης. Οι περισσότεροι από τους παράκτιους υδροφόρους ορίζοντες πλήττονται από εισροή θαλασσινού ύδατος (προκαλούμενη από την υπεράντληση) και, συνεπώς, αυτά τα συστήματα υπόγειων υδάτων κινδυνεύουν να μην επιτύχουν καλή κατάσταση.

Ένα από τα πλέον ζωτικά ζητήματα που αφορούν στη διαχείριση των υπόγειων νερών, είναι η μεγάλη ασάφεια σχετικά με τον ακριβή όγκο των απολήψεων από τα υπόγεια σώματα. Οι λόγοι περιλαμβάνουν τόσο τον μεγάλο αριθμό παρανόμων γεωτρήσεων, όσο και την έλλειψη ικανοποιητικού συστήματος παρακολούθησης αντλήσεων και απολήψεων γενικότερα.

Ο μεγαλύτερος όγκος απολήψεων, όπως είναι αναμενόμενο, εμφανίζεται στις πεδινές περιοχές των Κοκκινοχωριών, Μεσαορίας στα ανατολικά και Λευκάρων - Πάχνας στα νότια. Στην ορεινή ζώνη του Τροόδους επίσης παρατηρούνται τοπικά αυξημένες απολήψεις.

Οι υδρομορφολογικές πιέσεις μπορούν να ασκήσουν άμεση επίδραση στα επιφανειακά ύδατα. Παραδείγματα τέτοιων πιέσεων αφορούν σε φυσικά εμπόδια στη ροή των ποταμών και ρυθμίσεις παροχής (φράγματα, δάμματα), εκτροπές, μεγάλες απολήψεις από ποτάμια ή λίμνες, διευθετήσεις ποταμών, αποξηράνσεις, οικοπεδοποίηση, αμμοληψίες, βυθοκορήσεις και ακτομηχανικά έργα (λιμένες, προβλήτες, έργα για την προστασία της ακτογραμμής).

Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΑΘΕ η σημαντικότερη πίεση που δέχονται τα παράκτια ΥΣ της Κύπρου είναι οι υδρομορφολογικές αλλοιώσεις λόγω της κατασκευής λιμενικών έργων.

Η αυξημένη ζήτηση και η υποβάθμιση των υπογείων υδάτων οδήγησε στη μεγιστοποίηση της αξιοποίησης των επιφανειακών εσωτερικών υδάτων. Προωθήθηκε έτσι η κατασκευή φραγμάτων, αγωγών μεταφοράς νερού και αρδευτικών δικτύων με αποτέλεσμα σήμερα, περίπου το 54% της επιφανειακής ροής (ποτάμια) να καταλήγει σε φράγματα. Όλα τα έργα αυτά ήταν ευεργετικά για την ανάπτυξη της κοινωνίας, αλλά παράλληλα οι υδρομορφολογικές αυτές αλλαγές στα υδατικά σώματα σε πολλές περιπτώσεις είχαν αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και στα είδη που εξαρτώνται άμεσα από το νερό (πχ χέλια), στα υπόγεια ύδατα, όπως επίσης και στην αειφορική χρήση των νερών μας.

Για τον έλεγχο των αντλήσεων και τον περιορισμό των υδρομορφολογικών αλλοιώσεων, μέχρι σήμερα:

- Έχει καταγραφεί από το ΤΑΥ ένας μεγάλος αριθμός των φραγμάτων/ρουφρακτών στην Κύπρο και έχουν αξιολογηθεί οι επιπτώσεις στα ποτάμια υδάτινα σώματα από αυτά.
- Έχει καταστρωθεί ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο για την αδειοδότηση και την έγκριση νέων αναπτύξεων που γειτνιάζουν με υδατορέματα λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις πρόνοιες της ΟΠΥ όσο και τις προβλέψεις της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για τη Διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.
- Τα Δημόσια και ιδιωτικά έργα και δραστηριότητες με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον περιλαμβανομένης και της μορφολογικής κατάστασης των υδάτινων σωμάτων υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με το Νόμο για την Εκτίμηση των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Ν.127(Ι)/2018), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- Προωθείται από το ΤΑΥ η υλοποίηση έργων περαιτέρω αξιοποίησης του ανακυκλωμένου νερού τα οποία βρίσκονται σε στάδια μελέτης ή κατασκευής με στόχο την ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου με ανακυκλωμένο νερό.
- Εφαρμόζεται η τιμολογιακή πολιτική.
- Εφαρμόζεται τέλος υπερκατανάλωσης (Quota) στις πολιτικές τιμολόγησης.
- Καταγράφονται και περαιτέρω μελετώνται τόσο οι ποσότητες νερού, όσο και τα κοστολογικά στοιχεία για τις περιοχές που δεν εξυπηρετούνται από Κυβερνητικά Υδατικά Έργα, (Δήμοι, Κοινότητες, Αρδευτικά Τμήματα/Σύνδεσμοι κλπ.).
- Γίνεται καταγραφή όλων των σημείων απόληψης των υπογείων υδάτων και καταρτίσθηκε το πρώτο μητρώο απολήψεων υπογείων.
- Εντοπίστηκε και καταγράφηκε μεγάλος αριθμός απολήψεων από ποταμούς.
- Καθορίστηκε / εξορθολογίστηκε το σύστημα αδειοδότησης νέων ανορύξεων.
- Από τα τέλη του 2020 έχουν τεθεί νέοι, αυστηροί περιορισμοί για την ανόρυξη νέων γεωτρήσεων.

- Δημιουργήθηκε ειδική ιστοσελίδα ενημέρωσης του κοινού για την κατάσταση των υπογείων υδάτων και τα αποτελέσματα παρακολούθησης που είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ

Για τον έλεγχο των αντλήσεων και τον περιορισμό των υδρομορφολογικών αλλοιώσεων προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις:

- Η ανόρυξη νέων γεωτρήσεων θα επιτρέπεται μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και με την υποβολή σχετικής περιβαλλοντικής μελέτης σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου [Ν. 127(Ι)/2018].
- Μείωση απωλειών μεταφοράς του αρδευτικού νερού, που αφορά στην επισκευή/αντικατάσταση παλαιών κλειστών αγωγών
- Αυξημένη χρήση αφαλατώσεων με επεκτάσεις και πιθανώς νέες εγκαταστάσεις
- Αυξημένη χρήση ανακυκλωμένου νερού για αρδεύσεις, που προϋποθέτει, πέραν των εγκαταστάσεων τριτοβάθμιας επεξεργασίας των λυμάτων και έργα μεταφοράς και αποθήκευσης νερού.

Πιστεύετε ότι τα μέτρα αυτά επαρκούν για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τις αντλήσεις στην κατάσταση των σωμάτων; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

3.7 Παρουσία Χημικών Ουσιών

Οι ουσίες προτεραιότητας είναι χημικές ουσίες που έχουν αναγνωριστεί ότι παρουσιάζουν σημαντικό κίνδυνο για το υδάτινο περιβάλλον. Πολλές χημικές ουσίες για τις οποίες απαγορεύεται η παραγωγή ή / και χρήση τους, παραμένουν στο περιβάλλον για μεγάλες χρονικές περιόδους και συνεχίζουν να παρακολουθούνται για να αποδειχθεί ότι οι υφιστάμενοι έλεγχοι είναι επαρκείς και οι συγκεντρώσεις μειώνονται.

Επιπλέον, σύμφωνα με την Οδηγία 2013/39/ΕΕ απαιτείται από την Επιτροπή η κατάρτιση καταλόγου επιτήρησης των ουσιών για τις οποίες πρέπει να συλλέγονται δεδομένα παρακολούθησης σε επίπεδο ΕΕ για την υποστήριξη της μελλοντικής διαδικασίας ιεράρχησης. Μέχρι στιγμής έχουν καταρτιστεί τρεις κατάλογοι επιτήρησης με πιο πρόσφατο τον κατάλογο που καταρτίστηκε μέσω της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2020/1161.

Η διαχείριση των χημικών ουσιών θα διασφαλίσει ότι ελαχιστοποιούμε τις επιπτώσεις στην υδρόβια ζωή και στις ανθρώπινες χρήσεις του νερού και της χλωρίδας και πανίδας που ζουν σε αυτό.

Για τον έλεγχο των χημικών ουσιών:

- Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων διεξάγει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα παρακολούθησης των ουσιών προτεραιότητας κατά τη διάρκεια κάθε κύκλου διαχείρισης όπως απαιτείται με βάση τις πρόνοιες της ΟΠΥ και αυτό επανεξετάζεται, έτσι ώστε η παρακολούθηση να λαμβάνει υπόψη τους αναδυόμενους κινδύνους που δημιουργούν οι χημικές ουσίες στο υδάτινο περιβάλλον.
- Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων αναλαμβάνει επίσης την παρακολούθηση των ουσιών που περιλαμβάνονται στους εκάστοτε Καταλόγους επιτήρησης για νέες / αναδυόμενες χημικές ουσίες, στις οποίες περιλαμβάνονται φυσικά και συνθετικά στεροειδή, μακρολιδικά αντιβιοτικά, νεονικοτινοειδή εντομοκτόνα και φυτοφάρμακα.

- Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων διεξάγει πρόγραμμα παρακολούθησης ουσιών οι οποίες παρουσιάζουν ενδιαφέρον σε εθνικό επίπεδο, όπως για παράδειγμα ουσίες φυτοπροστατευτικών προϊόντων τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως στην Κύπρο.
- Λαμβάνουμε μέτρα προστασίας ποτάμιων ταμιευτήρων, των οποίων το νερό προορίζεται και για Ανθρώπινη Κατανάλωση (ΚΔΠ 134/2019).

Πιστεύετε ότι τα μέτρα αντιμετωπίζουν επαρκώς τις επιπτώσεις των χημικών; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

3.8 Άλλα ζητήματα που επηρεάζουν το υδατικό περιβάλλον

3.8.1 Απόβλητα & ρυπασμένα εδάφη

Τα ρυπασμένα εδάφη μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πίεση για το περιβάλλον και κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία. Το έδαφος μπορεί να ρυπανθεί από μια ποικιλία δραστηριοτήτων και ουσιών, από βαρέα μέταλλα έως τα γεωργικά απόβλητα. Ρύπανση των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων μπορεί να προκληθεί όταν υπάρχει διαρροή ή διήθηση από παλαιές θέσεις διάθεσης αποβλήτων ή από πρώην βιομηχανικές τοποθεσίες όπου η γη έχει ρυπανθεί, π.χ. πρώην εργοστάσια, πρατήρια καυσίμων. Τα στραγγίσματα μπορούν να συσχετιστούν με παλαιούς χώρους υγειονομικής ταφής (συμπεριλαμβανομένων παλαιών χωματερών), παράνομες αποθέσεις αποβλήτων, υπολειμμάτων σκουπιδιών, απορρίματα από το ξέπλυμα καυσίμων ή εναπόθεση λανθασμένων τύπων αποβλήτων σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις. Οι δυνητικά επιβλαβείς ιδιότητες των στραγγισμάτων σε αυτές τις περιπτώσεις απορρέουν από την παρουσία υψηλών επιπέδων αμμωνίας και αιωρούμενων στερεών, διαλυμένων στερεών, τοξικών ενώσεων, μη αναμίξιμων οργανικών χημικών ουσιών, υψηλή χημική ή βιοχημική ζήτηση οξυγόνου, θρεπτικών ουσιών ή μικροβιολογικών προσμείξεων. Ορισμένα συστατικά των στραγγισμάτων προκαλούν ανησυχία λόγω της τοξικότητάς τους, της βιοσυσσώρευσης και της εμμονής τους. Τα απόβλητα που έχουν υποστεί υγειονομική ταφή ή απλή διάθεση σε σκουβαλότοπους μπορούν να παράγουν στραγγίσματα και αέριες εκπομπές για μια περίοδο δεκαετιών. Το έδαφος και τα υπόγεια ύδατα σε μολυσμένες περιοχές μπορούν να επηρεαστούν από μια σειρά χημικών ουσιών ανάλογα με τις προηγούμενες (βιομηχανικές) διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στο χώρο. Τέτοιες περιοχές είναι σε γνώση του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων και του Τμήματος Περιβάλλοντος και παρακολουθούνται ως προς τις εκπομπές ρύπων.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας (2019) και του ΤΑΥ μετά την έναρξη λειτουργίας του ΧΥΤΑ Μαραθούντα (Πάφος) και την έναρξη λειτουργίας των ΧΥΤΥ στην Κόσιη και στο Πεντάκωμο, η λειτουργία 116 Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) στην Κύπρο σταδιακά τερματίστηκε, μεταξύ των οποίων οι Κοτσιάτης και το Βατί, που ήταν οι κύριοι ΧΑΔΑ, που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάθεση δημοτικών και άλλων αποβλήτων των επαρχιών Λευκωσίας και Λεμεσού αντίστοιχα. Αναλυτικότερα η κατάσταση ανά Επαρχία έχει ως κάτωθι:

- Επαρχίες Λάρνακας-Αμμοχώστου. Οι κατασκευαστικές εργασίες για την αποκατάσταση των 16 ΧΑΔΑ, και στις δύο επαρχίες, ολοκληρώθηκαν και όλοι οι ΧΑΔΑ βρίσκονται υπό περιβαλλοντική παρακολούθηση, σύμφωνα με την Οδηγία 99/31/ ΕΚ. Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ, κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013.

- Επαρχία Πάφου. Οι εργασίες κατασκευής για την αποκατάσταση των 37 ΧΑΔΑ στην Επαρχία Πάφου ολοκληρώθηκαν και όλοι οι ΧΑΔΑ βρίσκονται υπό περιβαλλοντική παρακολούθηση, σύμφωνα με την Οδηγία 99/31 / ΕΚ. Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013.
- Επαρχία Λεμεσού. Η εφαρμογή των σχετικών μελετών άρχισε τον Σεπτέμβριο του 2017 και οι εργασίες κατασκευής για την αποκατάσταση των 43 ΧΑΔΑ στην επαρχία Λεμεσού εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν το δεύτερο εξάμηνο του 2022. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020.
- Επαρχία Λευκωσίας. Η εφαρμογή των σχετικών μελετών άρχισε τον Οκτώβριο του 2017 και εκτιμάται ότι οι κατασκευαστικές εργασίες για την αποκατάσταση των 20 ΧΑΔΑ στην επαρχία Λευκωσίας θα ολοκληρωθούν το δεύτερο εξάμηνο του 2022. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020

Πέραν των ρυπασμένων αυτών περιοχών, συστηματική παρακολούθηση γίνεται και στις περιοχές διάθεσης λυματολάσπης ως εδαφοβελτιωτικού, στις περιοχές που αρδεύονται με ανακυκλωμένο νερό καθώς και στους υδροφορείς Έζουσας και Ακρωτηρίου όπου γίνεται τεχνητός εμπλουτισμός με ανακυκλωμένο νερό.

Πιστεύετε ότι τα μέτρα αντιμετωπίζουν επαρκώς τις επιπτώσεις των αποβλήτων και των ρυπασμένων εδαφών; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

3.8.2 Ιζήματα

Η ρύπανση των υδάτινων οικοσυστημάτων από βαρέα μέταλλα ανθρωπογενούς προέλευσης αποτελεί ένα από τα σημαντικά ζητήματα οικολογικού προβληματισμού. Στα υδάτινα οικοσυστήματα το ίζημα δρα ως αποθήκη για τα βαρέα μέταλλα, με αποτέλεσμα οι συγκεντρώσεις τους σε αυτό να υπερβαίνουν πολλές φορές τις αντίστοιχες στο υπερκείμενο νερό κατά τρεις ως πέντε τάξεις μεγέθους. Η διαθεσιμότητα, επομένως, έστω και ενός μικρού ποσοστού της συγκέντρωσης του μετάλλου του ιζήματος στους ζωντανούς οργανισμούς – το φαινόμενο αυτό καλείται βιοδιαθεσιμότητα – μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση συγκεντρώσεων σε αυτούς αρκετά υψηλών και επικίνδυνων ως προς την επιβίωση τους.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων διενεργεί αναλύσεις μετάλλων και οργανικών ουσιών σε ιζήματα ποτάμιων και λιμναίων Υδατικών Συστημάτων. Οι ουσίες οι οποίες προσδιορίζονται έχουν επιλεγεί με βάση τα όσα αναφέρονται στην ενοποιημένη Οδηγία 2008/105/ΕΚ για τον προσδιορισμό των μακροπρόθεσμων τάσεων και επίσης σύμφωνα με το CIS Guidance Document 25 στο οποίο καθορίζονται οι ουσίες οι οποίες συστήνεται να προσδιορίζονται σε ιζήματα παρά σε νερό διότι έχουν την τάση να συσσωρεύονται σε αυτά.

Δεδομένου ότι στην Κύπρο υπήρχε έντονη μεταλλευτική δραστηριότητα είναι σημαντική η παρακολούθηση μετάλλων στα ιζήματα, ποταμών και ποτάμιων ταμιευτήρων τα οποία σχετίζονται με απορροές από μεταλλευτικές δραστηριότητες.

3.8.3 Ρύπανση από πλαστικά

Η αλόγιστη χρήση του πλαστικού και κατ' επέκταση η αυξημένη παραγωγή του δημιουργεί ένα από τα σοβαρότερα περιβαλλοντικά ζητήματα στην διαχείριση των αποβλήτων και τη θαλάσσια ρύπανση. Το χαμηλό κόστος και η δυνατότητα εύκολης και ευρείας χρήσης του πλαστικού καθιστούν δύσκολη την αντικατάστασή του από άλλα φιλικότερα στο περιβάλλον υλικά.

Η έλλειψη πολιτικών και η αδυναμία εφαρμογής τους σε πολλές περιπτώσεις (π.χ. ανακύκλωση) έχει οδηγήσει σε σημαντική θαλάσσια ρύπανση με επιπτώσεις και στην τροφική αλυσίδα.

Τα θαλάσσια απορρίμματα είναι συνθετικά ή επεξεργασμένα υλικά ή /και θραύσματα αυτών τα οποία απορρίπτονται στο παράκτιο περιβάλλον ή μεταφέρονται από τα εσωτερικά εδάφη στη θάλασσα. Η μεταφορά από τα εσωτερικά εδάφη γίνεται είτε μέσω του ανέμου είτε μέσω των ποταμών και των απορροών. Η πλειοψηφία των θαλάσσιων απορριμμάτων προέρχεται από χερσαίες δραστηριότητες και χρήσεις αν και οι θαλάσσιες πηγές σε ορισμένες περιοχές είναι εξίσου σημαντικές. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το 80-85% των θαλάσσιων απορριμμάτων αποτελούν τα πλαστικά.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο υιοθετείται η Κυκλική Οικονομία και ως μέσο αντιμετώπισης της πλαστικής ρύπανσης. Το κυκλικό μοντέλο οικονομίας το οποίο εδραιώνεται σταδιακά στην ΕΕ βασίζεται στην αρχή της μέγιστης αξιοποίησης φυσικών πόρων και πρώτων υλών οι οποίες επαναχρησιμοποιούνται μέχρι τέλους και ανακτάται οποιαδήποτε μορφή ενέργειας από αυτές.

Μέσω της εφαρμογής και υιοθέτησης της Κυκλικής Οικονομίας και της διαχείρισης των απορριμμάτων μέσω των Σχεδίων Διαχείρισης για τα απόβλητα καθίσταται δυνατή η ελαχιστοποίηση της ρύπανσης από πλαστικά.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το 2015 με στόχο το κλείσιμο του κύκλου του πλαστικού προωθεί σχέδιο δράσης με επίκεντρο την κυκλική οικονομία. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη σειρά δεσμεύσεων πάνω στον οικολογικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη στρατηγικών προσεγγίσεων για τις πλαστικές ύλες και τα χημικά προϊόντα.

Ειδικότερα το κανονιστικό πλαίσιο προς επίτευξη της μετάβασης στην κυκλική οικονομία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο είναι:

Οδηγία 2008/56/ΕΚ – δράση της ΕΕ στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική)

Οδηγία 2018/852/ΕΚ - για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας

Οδηγία 2018/0172/ΕΕ - σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει εναρμονιστεί με την οδηγία 2008/56/ΕΚ της ΕΕ με το νόμο 18(Ι)/2011 Περί της Θαλάσσιας Στρατηγικής (Ν. 18(Ι)/2011) και τον τροποποιητικό αυτού Ν. 159(Ι)/2014.

Σε εφαρμογή των προνοιών της Οδηγίας για τη θαλάσσια στρατηγική έχουν εκπονηθεί οι σχετικές εκθέσεις Αρχικής Αξιολόγησης, προσδιορισμού της Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης (ΚΠΚ) και των σχετικών Στόχων και συναφών Δεικτών με βάση το άρθρο 12 της ΟΠΘΣ και έχουν γίνει αναθεωρήσεις των προαναφερόμενων εκθέσεων το 2014. Επίσης καταρτίστηκε Πρόγραμμα παρακολούθησης (2012)

για τη συνεχή αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης και των περιβαλλοντικών στόχων, ενώ το 2016 ολοκληρώθηκε και το Πρόγραμμα Μέτρων για την επίτευξη της ΚΠΚ.

Στο πρόγραμμα μέτρων για την επίτευξη της ΚΠΚ περιλαμβάνονται σειρά μέτρων για τα θαλάσσια απορρίμματα. Αναλυτικότερα:

- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα θαλάσσια απορρίμματα. Εγκαθίδρυση και εφαρμογή του αναθεωρημένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης (National Action Plan-NAP) για την εφαρμογή του LBS Protocol (καταπολέμησης της ρύπανσης από χερσαίες πηγές ρύπανσης) και άλλων περιφερειακών προγραμμάτων στα πλαίσια του Στρατηγικού Προγράμματος Δράσης για τη Μεσόγειο που εφαρμόζεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος. Εφαρμόζονται μεταξύ άλλων, μέτρα καθαρισμού της κοίτης των ποταμών και γίνονται έλεγχοι σημειακών απορρίψεων.
- Ευαισθητοποίηση του κοινού για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων
- Τροποποίηση του Περί Συσκευασιών Και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμου για την μείωση της κατανάλωσης λεπτής πλαστικής σακούλας μεταφοράς
- Ίδρυση και ενθάρρυνση συμμετοχής σε Μεσογειακή μέρα καθαρισμού των ακτών σε όλα τα συμβαλλόμενα μέρη (περιφερειακή κλίμακα – UNEP -MAP)
- Προαγωγή της γνώσης σε συνεργασία με τους Δήμους για εργασίες καθαρισμού σε κοίτες ποταμών (περιοχές εκβολών), όπου κρίνεται οικολογικά αναγκαίο
- Προαγωγή και εφαρμογή του «fishing for litter»
- Προαγωγή της γνώσης μέσω της πληροφόρησης των επαγγελματιών και ερασιτεχνών αλιέων για τα θαλάσσια απορρίμματα για τη μείωση της ρύπανσης από αλιευτικές δραστηριότητες
- Βελτίωση του ρόλου του κοινού όσο αφορά τη διαχείριση των θαλάσσιων απορριμμάτων με την προαγωγή γνώσης/ δράσης, με την εφαρμογή όπου χρειάζεται της «υιοθεσίας παραλιών» ή παρόμοιων πρακτικών

Πιστεύετε ότι τα μέτρα αντιμετωπίζουν επαρκώς τις επιπτώσεις της ρύπανσης των πλαστικών; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

3.9 Αναδυόμενα θέματα

Τα αναδυόμενα θέματα αποτελούν παραμέτρους οι οποίες πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης, προκειμένου να καθοριστεί μια γραμμή βάσης. Μέσω της παρακολούθησης και της αξιολόγησης θα εκτιμηθούν οι πιθανές επιπτώσεις στο υδάτινο περιβάλλον καθώς και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

3.9.1 Ρύπανση από μικροπλαστικά

Πέραν από τα πλαστικά απορρίμματα, ακόμα πιο επικίνδυνα είναι οι μικροσκοπικές ίνες πλαστικού (μικροπλαστικά) που αν και αόρατες εύκολα εισέρχονται στην τροφική αλυσίδα. Τα μικροπλαστικά αποτελούν παραμέτρους οι οποίες πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης δεδομένου ότι αποτελούν αναδυόμενο περιβαλλοντικό ζήτημα, ώστε να εκτιμηθεί η παρουσία τους στις επιμέρους περιοχές. Πρόκειται για πολυμερές υλικό το οποίο περιέχει στερεά ή ημιστερεά σωματίδια, διαμέτρου έως 5 mm σε μία τουλάχιστον διάσταση και μέσω αυτών μεταφέρονται χημικοί ρυπαντές στο υδάτινο περιβάλλον.

Κύρια πηγή των μικροπλαστικών αποτελούν τα πλαστικά απορρίμματα που καταλήγουν στη θάλασσα και μέσω των χημικών και φυσικών διεργασιών διασπώνται σε μικρότερα κομμάτια και σωματίδια ή ίνες. Τα μικροσκοπικά κομμάτια πλαστικού παραμένουν στο νερό και ρυπαίνουν τις θάλασσες και τους ωκεανούς.

Άλλες πηγές μικροπλαστικών είναι τα:

- Βιομηχανικά προϊόντα: μία πληθώρα πλαστικών βιομηχανικών προϊόντων, καταλήγει άμεσα ή έμμεσα στις θάλασσές από αμέτρητες πηγές.
- Καλλυντικά: Με την πρώτη ματιά φαίνονται ακίνδυνα, ωστόσο, προϊόντα που χρησιμοποιούνται για απολέπιση, σαμπουάν, αποσμητικά κλπ. περιέχουν πλαστικά μικροσωματίδια που αποτελούνται από πολυαιθυλένιο (PE), πολυπροπυλένιο (PP), τερεφθαλικό πολυαιθυλένιο (PET), πολυμεθύλιο (PMMA) και νάιλον.
- Συνθετικά ενδύματα (πχ fleece) : Εκτιμάται ότι ένα μόνο ρούχο κατασκευασμένο από συνθετικές ίνες απελευθερώνει σε κάθε πλύση περίπου 1.900 μικροπλαστικές ίνες στο αποχετευτικό σύστημα οι οποίες συνήθως καταλήγουν στη θάλασσα.

Μικρά τμήματα πλαστικού ή μικροσκοπικές ίνες έχουν βρεθεί σε όλους τους θαλάσσιους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών εμπορικών ειδών (ψάρια, καβούρια, μύδια κλπ.). Είναι πλέον ευρέως παραδεκτό ότι τα μικροπλαστικά μπορούν να εισέλθουν στην τροφική αλυσίδα και να καταλήξουν στον άνθρωπο. Ο αριθμός των μικροπλαστικών που περιέχονται στα θαλάσσια οικοσυστήματα αναμένεται να αυξηθεί εκθετικά τα επόμενα χρόνια.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα πλαστικά που πλέουν στις θάλασσες, πέραν από τις τοξικές ουσίες που περιέχουν από την κατασκευή τους, απορροφούν επιπλέον τοξικές ουσίες που βρίσκονται στο θαλασσινό νερό, π.χ. επιβραδυντικά καύσης, αντιοξειδωτικά PCB, DDT, κ.α. Σε περιοχές με έντονη βιομηχανική δραστηριότητα αυτές οι τοξικές ουσίες καταγράφονται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα, απ' ότι σε άλλες περιοχές.

Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας προέβη σε συλλογή στοιχείων από επηρεαζόμενους από τη διαχείριση μικροπλαστικών επαγγελματίες, στο πλαίσιο συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων (ECHA).

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κανονισμού REACH περιλαμβάνονται και πρόνοιες για τον περιορισμό της σκόπιμης χρήσης μικροπλαστικών σε προϊόντα ή χρήσεις που απελευθερώνουν μικροπλαστικά σωματίδια στο περιβάλλον καθώς και περιορισμός στα οξοδιασπώμενα πλαστικά.

Ειδικότερα από το 2018 ο ECHA εξέταζε την ανάγκη περιορισμού της χρήσης μικροπλαστικών στην Ευρώπη. Το 2019 υλοποιήθηκε διαβούλευση επί των προτάσεων περιορισμού της σκόπιμης χρήσης μικροπλαστικών. Ο ECHA αφού ολοκληρώσει την ανάλυση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης θα προβεί σε σχετική εισήγηση (περί τον 06/2020) προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να ληφθεί σχετική απόφαση.

3.9.2 Κλιματική αλλαγή

Η Κύπρος σαν μεσογειακό νησιώτικο κράτος, έχει μεγαλύτερη ευπάθεια στις κλιματικές αλλαγές και ειδικά σε ζητήματα νερού, διάβρωσης ακτών, υποδομών και τουρισμού.

Το 2017, ολοκληρώθηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος η Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Το Νοέμβριο του 2019, εκπονήθηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η 2^η «Ετήσια Έκθεση προς το Υπουργικό Συμβούλιο σχετικά με την υλοποίηση των Μέτρων Προσαρμογής της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή».

Σύμφωνα με την εν λόγω Έκθεση, την περίοδο 2021-2050, οι προβλεπόμενες μεταβολές της θερμοκρασίας είναι αξιοσημείωτες και δείχνουν ότι ημέρες με αυξημένη θερμοκρασιακή επιβάρυνση αναμένεται να αυξηθούν. Συγκεκριμένα, μια συνεχής, σταδιακή και σχετικά ισχυρή θέρμανση, όπως φαίνεται από τις προβλεπόμενες μεταβολές της μέσης ετήσιας μέγιστης ημερήσιας θερμοκρασίας, κυμαίνεται από 1,0 °C έως 2,0 °C με χωρικές μεταβολές σε σύγκριση με την περίοδο αναφοράς 1961-1990. Ομοίως, οι μεταβολές της μέσης ετήσιας ελάχιστης ημερήσιας θερμοκρασίας κυμαίνονται από 1,0 °C στις ανατολικές και βόρειες ακτές έως 2,0 °C σε περιοχές με μεγαλύτερο υψόμετρο. Οι μέγιστες και ελάχιστες εποχιακές θερμοκρασίες φαίνεται να αυξάνονται περισσότερο στο ηπειρωτικό τμήμα της Κύπρου. Οι συνθήκες καυτού καλοκαιριού που σπανίως συνέβησαν κατά την περίοδο αναφοράς μπορούν να γίνουν ο κανόνας μέχρι τα μέσα του 21^{ου} αιώνα. Το καλοκαίρι, η αύξηση της μέγιστης θερμοκρασίας θα υπερβεί τους 2,5 °C. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα, η μέση μέγιστη αλλαγή θερμοκρασίας κυμαίνεται από 0,5 έως 1,4 °C. Μεταξύ των παράκτιων, ορεινών και ηπειρωτικών περιοχών εντοπίζονται εποχιακές μεταβολές.

Την κλιματική περίοδο 2071-2100 οι προβλεπόμενες αλλαγές στη θερμοκρασία είναι αξιοσημείωτες. Ειδικότερα, μεταξύ της περιόδου αναφοράς 1961-1990 και της μελλοντικής περιόδου 2071-2100 μπορεί να προκύψει πολύ ισχυρή θέρμανση μεταξύ 2,5 έως 4,5 °C, όπως φαίνεται από τα ετήσια μέγιστα και ελάχιστα πρότυπα κατανομής θερμοκρασίας.

Κατά την περίοδο 2021-2050, η προβλεπόμενη βροχόπτωση της Κύπρου γενικά θα μειωθεί με εποχιακές και περιφερειακές διακυμάνσεις. Οι βόρειες ακτές, ιδιαίτερα η χερσόνησος της Καρπασίας, αναμένεται να λάβουν λιγότερες ετήσιες συνολικές βροχοπτώσεις. Σε όλες τις άλλες περιοχές της Κύπρου, η συνολική ετήσια βροχόπτωση φαίνεται να έχει μικρές μειώσεις ή καθόλου αλλαγές. Επιπλέον, τα μοντέλα δείχνουν ότι η σχετική υγρασία θα μειωθεί στο εγγύς μέλλον, εκτός από τις παράκτιες περιοχές της Κύπρου όπου αναμένονται αυξήσεις σχετικής υγρασίας (με αντίστοιχη αύξηση της δυσφορίας που θα βιώσουν οι κάτοικοι των παραλίων με αυξημένες θερμοκρασίες και αυξημένη υγρασία). Όλη η Κύπρος φαίνεται να λαμβάνει περισσότερη φθινοπωρινή συνολική βροχόπτωση στο μέλλον από ότι στο πρόσφατο παρελθόν (1961-1990) με τις μεγαλύτερες αυξήσεις (μέχρι 20 χιλιοστά) στο δυτικό τμήμα της χώρας.

Οι μεταβολές των ετήσιων βροχοπτώσεων παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τα περιστατικά ξηρασίας και επακόλουθης έλλειψης νερού στην Κύπρο που αναμένονται στο μακρινό μέλλον (2071-2100). Όσον αφορά τις προβλέψεις των βροχοπτώσεων, όλες οι βόρειες ακτές αναμένεται να λάβουν μικρότερη ετήσια συνολική βροχόπτωση στο μακρινό μέλλον. Στις πεδινές και ηπειρωτικές περιοχές του κεντρικού τμήματος της χώρας, η συνολική ετήσια βροχόπτωση φαίνεται να έχει μικρές μειώσεις (μέχρι 50 χιλιοστά). Σημαντική αύξηση έως και 30 ημέρες / έτος στον αριθμό των ξηρών ημερών αναμένεται στις βόρειες παράκτιες περιοχές (Δάσος Αγίας Ειρήνης, χερσόνησος της Καρπασίας) μέχρι το τέλος του αιώνα.

Όσον αφορά τα ακραία καιρικά φαινόμενα στο μέλλον, ο συνδυασμός των προβλεπόμενων υψηλότερων θερμοκρασιών και η μείωση της μέσης καλοκαιρινής βροχόπτωσης, καθώς και η αύξηση

της έντασης των βροχοπτώσεων, θα αυξήσουν περισσότερο την εμφάνιση κυμάτων καύσωνα και ξηρασίας και τον ετήσιο αριθμό των βαριών βροχοπτώσεων.

Τα επικαιροποιημένα μέτρα της Εθνικής Στρατηγικής και του Σχεδίου Προσαρμογής (Τμήμα Περιβάλλοντος, Νοέμβριος/2019), όπως έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με την 2^η Ετήσια Έκθεση σε σχέση με τους υδατικούς πόρους και τους συναφείς αυτών τομείς περιλαμβάνουν:

Υδατικοί Πόροι

- Συντήρηση και επιδιόρθωση συστημάτων/ δικτύων μεταφοράς νερού και της σχετικής υποδομής
- Έλεγχος και αποφυγή των υδροβόρων απαιτήσεων σε όλες τις περιοχές με ανεπαρκείς υδατικούς πόρους (π.χ. γήπεδα γκολφ, τουριστικές εγκαταστάσεις, υδροβόρες καλλιέργειες)
- Ενίσχυση της αποδοτικής χρήσης νερού στα κτίρια, τη βιομηχανία και τη γεωργία
- Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων αστικής προέλευσης μετά από αυστηρό έλεγχο της καταλληλότητάς τους
- Περιοδικές αναθεωρήσεις της προόδου και των προτεραιοτήτων, και ανάλογη προσαρμογή των στόχων, μέσων και πόρων λαμβάνοντας υπόψη την κλιματική αλλαγή
- Επέκταση της χρήσης μετρητών παροχής νερού
- Εφαρμογή και τακτικές αναθεωρήσεις του Σχεδίου Διαχείρισης Ξηρασίας

Γεωργία

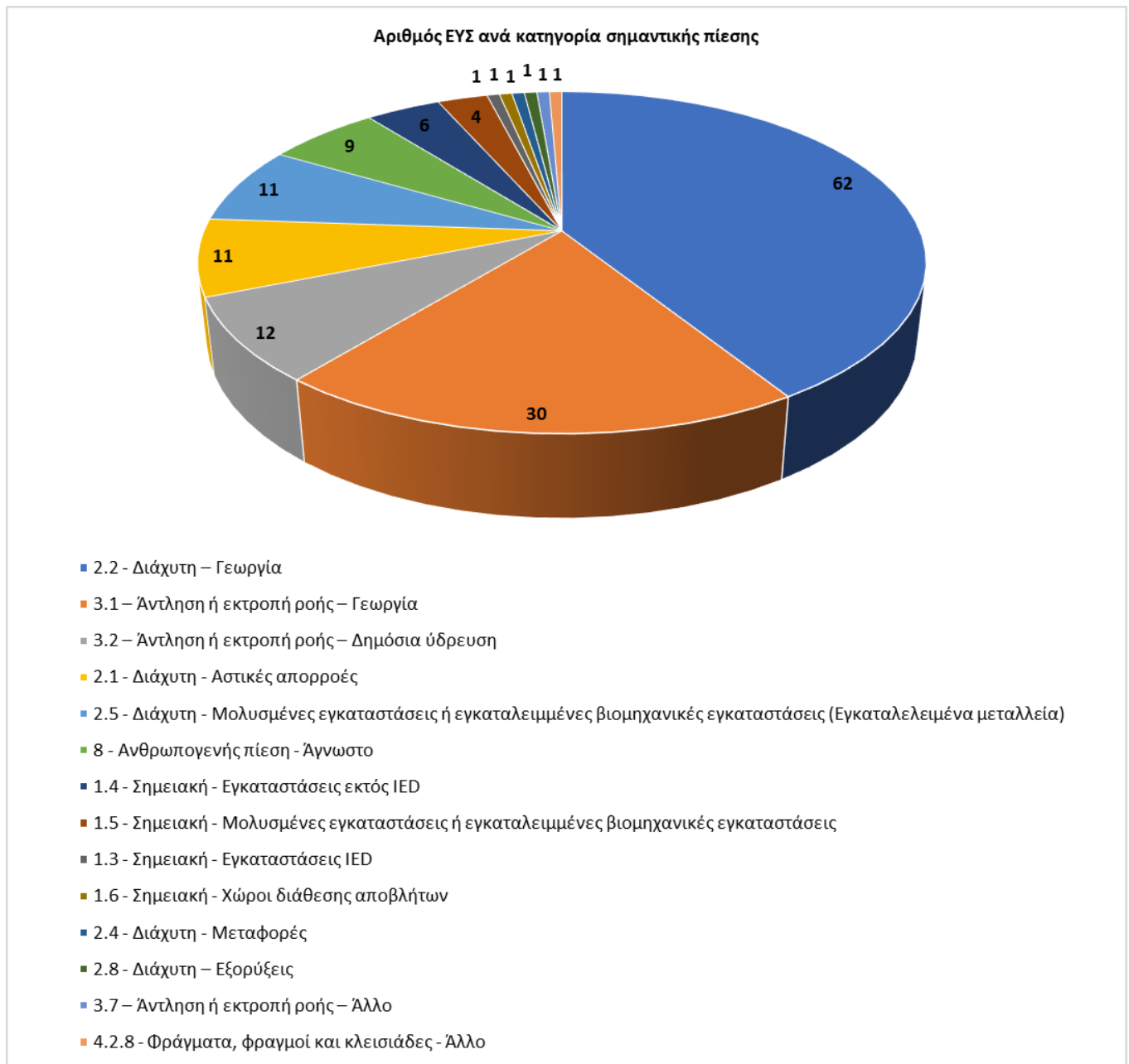
- Παροχή κινήτρων στους γεωργούς για τη χρήση ανακυκλωμένου νερού για την άρδευση επιλεγμένων καλλιεργειών
- Προσδιορισμός και προώθηση της χρήσης γηγενούς και άλλου γενετικού υλικού (φυτικού και ζωικού) προσαρμοσμένο στις εδαφό – κλιματολογικές συνθήκες που θα επιφέρει η κλιματική αλλαγή
- Βελτίωση της απόδοσης στη χρήση νερού για άρδευση με εφαρμογή ορθολογικού αρδευτικού προγραμματισμού
- Βελτίωση της απόδοσης στη χρήση νερού για άρδευση με την υιοθέτηση πιο προηγμένων συστημάτων άρδευσης και συντήρηση των υφιστάμενων συστημάτων άρδευσης
- Προώθηση της έρευνας για τη μελέτη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη γεωργία και την κτηνοτροφία
- Προώθηση της χρήσης λιγότερο υδροβόρων ή ξηρικών καλλιεργειών

Πιστεύετε ότι αυτά τα μέτρα αντιμετωπίζουν επαρκώς τις επιπτώσεις από τα αναδυόμενα θέματα; Αν όχι, ποια επιπλέον μέτρα πιστεύετε ότι πρέπει να ληφθούν;

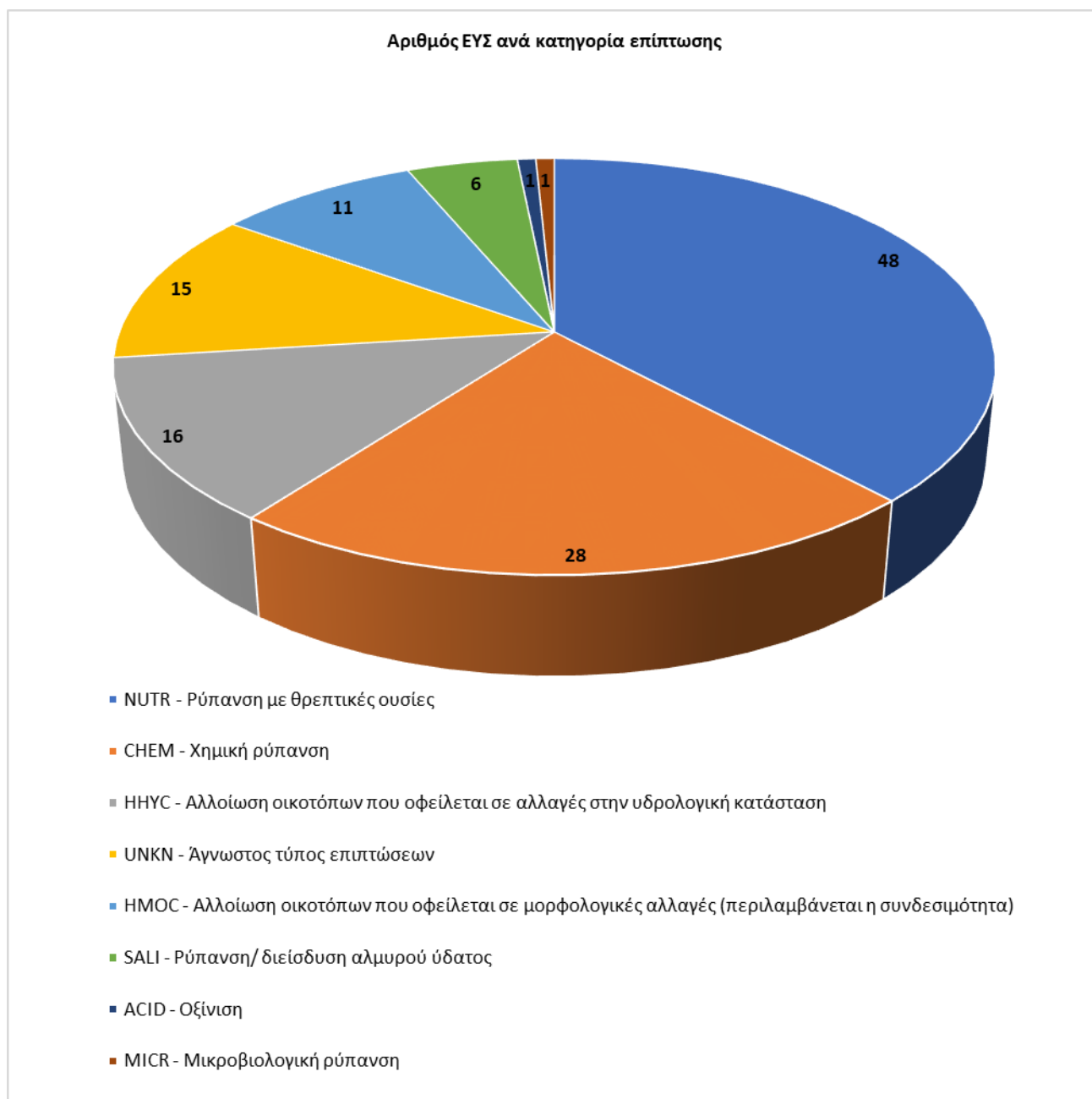
3.10 Σύνοψη πιέσεων και επιπτώσεων

Σύμφωνα με την επισκόπηση των πιέσεων στην κατάσταση των Επιφανειακών Υδατικών Συστημάτων (ΕΥΣ) και το Σχήμα 3-1 προκύπτει ότι η συχνότερη αιτία πίεσης είναι η γεωργική δραστηριότητα (διάχυτη ρύπανση και αντλήσεις). Επίσης, η άντληση για δημόσια ύδρευση, οι διάχυτες αστικές απορροές και τα εγκαταλελειμμένα μεταλλεία αποτελούν σημαντικές πιέσεις για σημαντικό αριθμό ΕΥΣ.

Σχήμα 3-1: Αριθμός ΕΥΣ ανά κατηγορία σημαντικής πίεσης

Σύμφωνα με την ανάλυση των επιπτώσεων και το Σχήμα 3-2 προκύπτει ότι η συχνότερη επίπτωση στα ΕΥΣ είναι η ρύπανση με θρεπτικές ουσίες καθώς και η χημική ρύπανση.

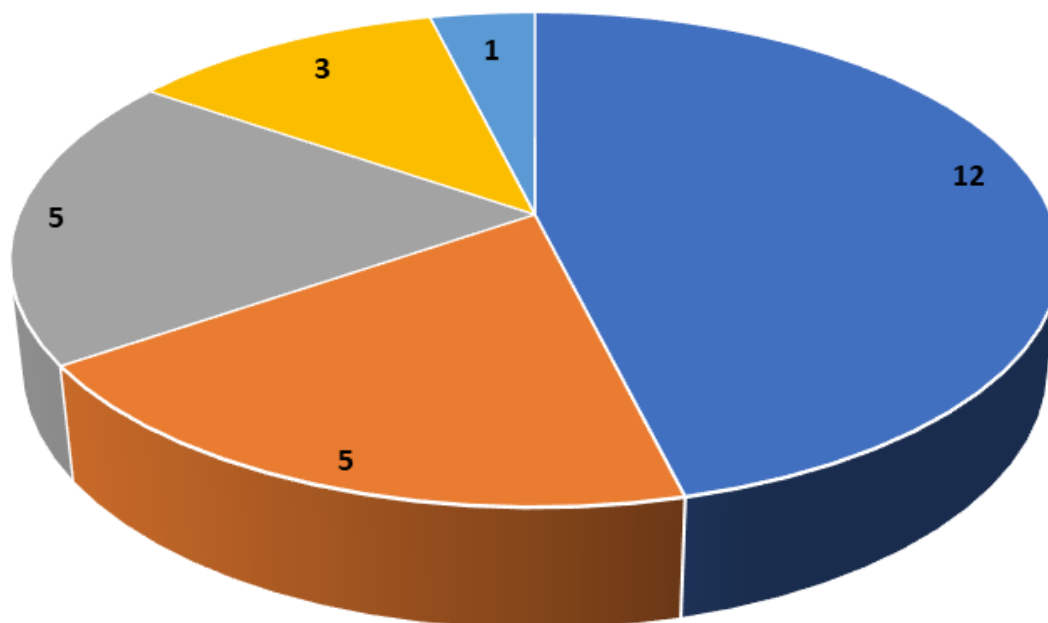

Σχήμα 3-2: Αριθμός ΕΥΣ ανά κατηγορία σημαντικής επίπτωσης

Στους πίνακες 3-4, 3-5 και 3-6 παρατίθενται αναλυτικά ανά κατηγορία ΕΥΥ (ταμιευτήρες, λίμνες και ποτάμια) και ανά ΥΣ, οι πιέσεις που σε ασκούνται σε κάθε ένα από αυτά.

Σύμφωνα με την επισκόπηση των πιέσεων στην κατάσταση των Συστημάτων Υπογείων Υδάτων (ΣΥΥ) και το Σχήμα 3-3 προκύπτει ότι η συχνότερη αιτία πίεσης είναι η γεωργική δραστηριότητα (αντλήσεις και διάχυτη ρύπανση).

Αριθμός ΣΥΥ ανά κατηγορία σημαντικής πίεσης

- 3.1 – Άντληση ή εκτροπή ροής – Γεωργία
- 2.2 - Διάχυτη – Γεωργία
- 2.6 - Διάχυτη- Απορρίψεις που δεν συνδέονται με αποχετευτικό δίκτυο
- 3.2 – Άντληση ή εκτροπή ροής – Δημόσια ύδρευση
- 8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο

Σχήμα 3-3: Αριθμός ΣΥΥ ανά κατηγορία σημαντικής πίεσης

Σύμφωνα με την ανάλυση των επιπτώσεων και το Σχήμα 3-4 προκύπτει ότι η συχνότερη επίπτωση στα ΣΥΥ είναι η πτώση στάθμης και η ρύπανση με θρεπτικές ουσίες.

Σχήμα 3-4: Αριθμός ΣΥΥ ανά κατηγορία σημαντικής επίπτωσης

Πίνακας 3-4: Σημαντικές πιέσεις και επιπτώσεις σε ταμιευτήρες

Κωδικός ΥΣ	Όνομα ΥΣ	Σημαντική Πίεση	Κύριοι παράγοντες	Επίπτωση
CY1-2-C_IR	Αρμίνου	Καμία σημαντική πίεση		
CY1-3-D_IR	Ασπρόκρεμμος	Καμία σημαντική πίεση		
CY1-4-C_IR	Κανναβιού	Καμία σημαντική πίεση		
CY1-6-B_IR	Μαυροκόλυμπος	3.1 – Άντληση ή εκτροπή ροής – Γεωργία	Γεωργία	UNKN - Άγνωστος τύπος επιπτώσεων
CY2-2-E_IR	Ευρέτου	Καμία σημαντική πίεση		
CY3-5-B_IR	Ξυλιάτος	Καμία σημαντική πίεση		
CY3-7-I_IR	Ακάκι-Μαλούντα	Καμία σημαντική πίεση		
CY6-1-B_IR	Ταμασσός	Καμία σημαντική πίεση		
CY8-7-B_IR	Λεύκαρα	Καμία σημαντική πίεση		
CY8-7-E_IR	Διπόταμος	Καμία σημαντική πίεση		
CY8-9-D_IR	Καλαβασός	Καμία σημαντική πίεση		
CY9-2-G_IR	Γερμασόγεια	Καμία σημαντική πίεση		
CY9-4-D_IR	Πολεμίδα	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις	Αστική Ανάπτυξη Βιομηχανία	ACID - Οξίνιση CHEM - Χημική ρύπανση MICR - Μικροβιολογική ρύπανση NUTR - Ρύπανση με θρεπτικές ουσίες SALI - Ρύπανση/ διείδυση αλμυρού ύδατος
CY9-6-J_IR	Πάνω Πλάτρες	Καμία σημαντική πίεση		
CY9-6-S_IR	Κούρης	Καμία σημαντική πίεση		

Πίνακας 3-5: Σημαντικές πιέσεις και επιπτώσεις σε λίμνες

Κωδικός	Όνομα	Σημαντική Πίεση	Κύριοι παράγοντες	Επίπτωση
CY_d7-1-2-70	Ταμιευτήρας Άχνα	3.1 – Άντληση ή εκτροπή ροής – Γεωργία 2.2 - Διάχυτη – Γεωργία	Γεωργία	NUTR - Ρύπανση με θρεπτικές ουσίες
CY_L7-2-6-70	Λίμνη Παραλίμνι	2.2 - Διάχυτη – Γεωργία 2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	Γεωργία Αστική Ανάπτυξη	CHEM - Χημική ρύπανση HMOC - Αλλοίωση οικοτόπων που οφείλεται σε μορφολογικές αλλαγές (περιλαμβάνεται η συνδεσιμότητα)
CY_L8-1-2-94	Λίμνη Ορόκλινη	2.2 - Διάχυτη – Γεωργία 1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις non IED 2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	Γεωργία Βιομηχανία Αστική Ανάπτυξη	CHEM - Χημική ρύπανση NUTR - Ρύπανση με θρεπτικές ουσίες HMOC - Αλλοίωση οικοτόπων που οφείλεται σε μορφολογικές αλλαγές (περιλαμβάνεται η συνδεσιμότητα)
CY_L8-3-2-82	Λάρνακα Κύρια Αλμυρή Λίμνη	2.2 - Διάχυτη – Γεωργία 1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις non IED 2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές 2.4 - Διάχυτη – Μεταφορές	Γεωργία Βιομηχανία Αστική Ανάπτυξη	CHEM - Χημική ρύπανση NUTR - Ρύπανση με θρεπτικές ουσίες
CY_L8-3-2-85		2.2 - Διάχυτη – Γεωργία		

Κωδικός	Όνομα	Σημαντική Πίεση	Κύριοι παράγοντες	Επίπτωση
	Αλμυρή Λίμνη Αεροδρομίου Αρ.2	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις non IED 2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	Γεωργία Βιομηχανία Αστική Ανάπτυξη	CHEM - Χημική ρύπανση NUTR - Ρύπανση με θρεπτικές ουσίες
CY_L8-3-2-88	Αλμυρή Λίμνη Ορφανή	2.2 - Διάχυτη – Γεωργία 1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις non IED	Γεωργία Βιομηχανία	CHEM - Χημική ρύπανση
CY_L8-3-2-96	Αλμυρή Λίμνη Σορός	2.2 - Διάχυτη – Γεωργία 1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις non IED	Γεωργία Βιομηχανία	CHEM - Χημική ρύπανση
CY_L9-5-3-50	Αλμυρή Λίμνη Ακρωτήρι	2.2 - Διάχυτη – Γεωργία	Γεωργία	CHEM - Χημική ρύπανση

Πίνακας 3-6: Σημαντικές πιέσεις σε ποτάμια ΥΣ

Κωδικός	Ονομασία	Χημική κατάσταση	Οικολογική Κατ/Δυν	1.3 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις IED	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις εκτός IED	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες	1.6 - Σημειακή - Χώροι διάθεσης αποβλήτων	2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	2.2 - Διάχυτη - Γεωργία	2.8 - Διάχυτη - Εξορύξεις	3.1 - Αντληση ή εκτροπή ροής - Γεωργία	3.2 - Αντληση ή εκτροπή ροής - Δημόσια ύδρευση	3.7 - Αντληση ή εκτροπή ροής - Άλλο	8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο	Καμία σημαντική πίεση
CY1-1-AB	Χαποτάμι	Καλή	Καλή												✓
CY1-1-C	Χαποτάμι	Καλή	Ελλιπής											Σημαντική	
CY1-1-D	Χαποτάμι	Καλή	Μέτριο Δ.										Σημαντική (φράγμα για άρδ. γκόλφ)		
CY1-1-E	Μαλέτης	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY1-2-A	Διαρίζος	Καλή	Καλή												✓
CY1-2-B	Διαρίζος	Καλή	Υψηλή												✓
CY1-2-D1	Διαρίζος	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική			Σημαντική			
CY1-2-D2	Διαρίζος	Καλή	Μέτριο Δ.									Σημαντική			
CY1-2-E	Θολός	Καλή	Καλή												✓
CY1-2-F1	Γεροβάσινος	Καλή	Καλή												✓
CY1-2-F2	Γεροβάσινος	Καλή	Καλή												✓
CY1-3-A1	Ρουδιάς	Καλή	Υψηλή												✓
CY1-3-A2	Στενους	Καλή	Καλή												✓
CY1-3-A3	Ρουδιάς	Κατώτερη της καλής	Καλή							Σημαντική (Βρέτσια, Παναγιά)					
CY1-3-B	Ξερός Ποταμός	Κατώτερη της καλής	Καλή							Σημαντική (Κατάνη Βρέτσια, Παναγιά)	Σημαντική (Αλλαγή ιστορικού τύπου χωρίς υποβάθμιση της κατάστασης)				
CY1-3-C	Ξερός Ποταμός	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY1-3-E	Ξερός Ποταμός	Καλή	Καλή												✓
CY1-3-F	Λαζαρήδες	Καλή	Υψηλή												✓
CY1-3-G	Λευκαρκών	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-A	Αγιά & Κλιμαδιού	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-B	Αγιά	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-DE	Έζουσα	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική	Σημαντική			
CY1-4-F	Έζουσα	Κατώτερη της καλής	Μέτριο Δ.								Σημαντική	Σημαντική		Σημαντική (Κακή χημική)	
CY1-4-G	Έζουσα	Κατώτερη της καλής	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική	Σημαντική		Σημαντική (Κακή χημική)	

Κωδικός	Ονομασία	Χημική κατάσταση	Οικολογική Κατ/Δυν	1.3 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις IED	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις εκτός IED	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες	1.6 - Σημειακή - Χώροι διάθεσης αποβλήτων	2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	2.2 - Διάχυτη - Γεωργία	2.8 - Διάχυτη - Εξορύξεις	3.1 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Γεωργία	3.2 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Δημόσια ύδρευση	3.7 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Άλλο	8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο	Κομία σημαντική πίεση
CY1-4-H	Έξουσα	Κατώτερη της καλής	Μέτριο Δ.					Σημαντική (ΒΠ Πάφου - Αγία Βαρβάρα)	Σημαντική		Σημαντική	Σημαντική			
CY1-4-I	Παλιόμυλου	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-J	Άγιος Νεπίος	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY1-4-K	Βαρκάς	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-L1	Ποταμός Μιλάρκου	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-L2	Ρίνου και Κυπαρισσών	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-L3	Μυλάρι	Καλή	Καλή												✓
CY1-4-M	Κοσιάτης	Καλή	Καλή												✓
CY1-5-D1	Κοχχινάς	Κατώτερη της καλής	Ελλιπής					Σημαντική (Πάφος)	Σημαντική						
CY1-5-D2	Κοχχινάς	Κατώτερη της καλής	Καλή					Σημαντική (Πάφος)							
CY1-5-E1	Αγριοκαλάμι	Καλή	Καλή												✓
CY1-5-E2	Αγριοκαλάμι και Ταΐσι	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY1-6-A1	Μαυροκόλυμπος	Καλή	Καλή												✓
CY1-6-A2	Μαυροκόλυμπος	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY1-6-C	Μαυροκόλυμπος	Καλή	Μέτριο Δ.								Σημαντική				
CY1-6-D	Ξερός	Καλή	Καλή												✓
CY1-8-A1	Καλαμούλι (Αυγός)	Καλή	Καλή												✓
CY1-8-A2	Αυγός	Καλή	Καλή												✓
CY1-8-A3	Χαρτζιώτης	Καλή	Καλή												✓
CY1-8-B	Πεύκος	Καλή	Καλή												✓
CY2-1-A	Αγίου Ιωάννη	Καλή	Καλή												✓
CY2-1-B	Αργάκι του Πύργου	Καλή	Καλή												✓
CY2-1-C	Αργάκι του Πύργου	Καλή	Ελλιπής											Σημαντική	
CY2-2-A	Νεράδες & Αμμακού	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-2-B	Γαρούλης	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-2-C	Σταυρός της Ψώκας	Καλή	Υψηλή												✓
CY2-2-D	Σταυρός της Ψώκας	Καλή	Καλή												✓
CY2-2-F	Σταυρός της Ψώκας	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				
CY2-2-G	Χρυσοχού	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				
CY2-2-H	Χρυσοχού	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				

Κωδικός	Ονομασία	Χημική κατάσταση	Οικολογική Κατ/Δυν	1.3 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις IED	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις εκτός IED	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες	1.6 - Σημειακή - Χώροι διάθεσης αποβλήτων	2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	2.2 - Διάχυτη - Γεωργία	2.8 - Διάχυτη - Εξορύξεις	3.1 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Γεωργία	3.2 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Δημόσια ύδρευση	3.7 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Άλλο	8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο	Καμία σημαντική πίεση
CY2-2-I	Κλαβάρης	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-2-J	Κλαβάρης	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-2-K	Κρυός (Κρήτου Τέρρα)	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-2-L	Κρυός (Κρήτου Τέρρα)	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-3-A	Μιρμικόφου	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-3-B	Αργάκι της Λίμνης	Κατώτερη της καλής	Μέτρια						Σημαντική	Σημαντική (Ευλογημένη, Κονούσα)					
CY2-3-C1	Άγιος Μερκούριος	Καλή	Υψηλή												✓
CY2-3-C2	Μακούντα	Καλή	Καλή												✓
CY2-3-D	Μακούντα	Άγνωστη	Μέτριο Δ.						Σημαντική	Σημαντική (Κινούσα)	Σημαντική				
CY2-3-E	Ξεροπόταμος	Καλή	Καλή												✓
CY2-3-F1	Γιαλιά	Καλή	Καλή												✓
CY2-3-F2	Γιαλιά	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				
CY2-3-G	Γιαλιά	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				
CY2-4-A	Ξερός	Καλή	Καλή												✓
CY2-4-B	Ξερός	Καλή	Καλό και ανώτερο Δ.								Αλλαγή ιστορικού τύπου χωρίς υποβάθμιση της κατάστασης				✓
CY2-4-C	Μαρώτης & Διάλι	Καλή	Υψηλή												✓
CY2-4-D	Λειβάδι	Καλή	Καλή												✓
CY2-4-E	Λειβάδι	Καλή	Καλό και ανώτερο Δ.												✓
CY2-5-A	Άγιος Θεόδωρος	Καλή	Καλή												✓
CY2-6-A	Κατούρης	Καλή	Υψηλή												✓
CY2-6-B	Κατούρης	Καλή	Καλή												✓
CY2-7-A	Πύργος	Καλή	Υψηλή												✓
CY2-8-A	Λιμνίτης	Καλή	Καλή												✓
CY2-9-A	Κάμπος	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY2-9-B	Κάμπος	Καλή	Καλή												✓
CY2-9-C	Κάμπος	Καλή	Καλή												✓
CY2-9-D	Κάμπος	Καλή	Καλή												✓
CY3-1-A	Ξερός	Καλή	Καλή												✓

Κωδικός	Ονομασία	Χημική κατάσταση	Οικολογική Κατ/Δυν	1.3 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις IED	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις εκτός IED	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες	1.6 - Σημειακή - Χώροι διάθεσης αποβλήτων	2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	2.2 - Διάχυτη - Γεωργία	2.8 - Διάχυτη - Εξορύξεις	3.1 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Γεωργία	3.2 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Δημόσια ύδρευση	3.7 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Άλλο	8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο	Καμία σημαντική πίεση
CY3-1-BC	Ξερός	Καλή	Υψηλή												✓
CY3-2-A	Μαραθάσα	Καλή	Καλή												✓
CY3-2-B	Μαραθάσα	Καλή	Καλή												✓
CY3-2-D	Ρκόντας	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY3-3-A	Άγιος Νικόλαος	Καλή	Καλή												✓
CY3-3-B	Καργώτης	Κατώτερη της καλής	Μέτρια								Σημαντική			Σημαντική (Κακή χημική)	
CY3-3-C	Καργώτης	Κατώτερη της καλής	Μέτρια						Σημαντική	Σημαντική (Σκουριώτισσα)	Σημαντική				
CY3-3-D	Αργάκι του Καρβουνά	Κατώτερη της καλής	Καλή											Σημαντική (Κακή χημική)	
CY3-3-E	Άλυχνος	Καλή	Καλή												✓
CY3-4-AB	Ατσάς	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY3-4-C	Ατσάς	Άγνωστη	Μέτρια						Σημαντική	Σημαντική (Σκουριώτισσα)					
CY3-5-A	Λαγουδερά	Καλή	Καλή												✓
CY3-5-C	Λαγουδερά	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				
CY3-5-D	Ελιάς	Κατώτερη της καλής	Μέτριο Δ.						Σημαντική	Σημαντική (Αλεστός, Μεμί, Αγία Μαρίνα)	Σημαντική				
CY3-5-E	Καννάβια	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY3-7-A	Περιστερώνα	Καλή	Καλή												✓
CY3-7-B	Περιστερώνα	Καλή	Καλή												✓
CY3-7-C	Περιστερώνα	Καλή	Καλή												✓
CY3-7-DEF	Μαρούλλενα	Καλή	Καλή												✓
CY3-7-GH	Φαρμακάς	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY3-7-J	Ακάκι	Άγνωστη	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική	Σημαντική			
CY3-7-K	Ποταμός του Ακακίου	Άγνωστη	Μέτρια						Σημαντική	Σημαντική (Αγροκητιά, Κοκκινόγια, Μιτσερό, Κοκκινοπεζούλα)	Σημαντική				

Κωδικός	Ονομασία	Χημική κατάσταση	Οικολογική Κατ/Δυν	1.3 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις IED	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις εκτός IED	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες	1.6 - Σημειακή - Χώροι διάθεσης αποβλήτων	2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	2.2 - Διάχυτη - Γεωργία	2.8 - Διάχυτη - Εξορύξεις	3.1 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Γεωργία	3.2 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Δημόσια ύδρευση	3.7 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Άλλο	8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο	Κομία σημαντική πίεση
CY3-7-M	Λυκίδια	Άγνωστη	Καλή							Σημαντική (Αγροκηπιά, Κοκκινόγια, Μιτσερό, Κοκκινόπεζούλα)					
CY6-1-A	Πεδιαίος & Αγίου Ονουφρίου	Καλή	Καλή												✓
CY6-1-C	Πεδιαίος	Καλή	Καλό και ανώτερο Δ.								Αλλαγή ιστορικού τύπου χωρίς υποβάθμιση της κατάστασης				✓
CY6-1-D	Πεδιαίος	Καλή	Καλή												✓
CY6-1-E	Πεδιαίος	Καλή	Καλή												✓
CY6-5-A	Γιαλιάς	Καλή	Καλή												✓
CY6-5-B	Γιαλιάς	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY6-5-C	Γιαλιάς	Καλή	Καλή												✓
CY6-5-E	Κουτσός	Καλή	Καλή												✓
CY6-5-F	Κουτσός	Καλή	Καλή												✓
CY6-5-G	Βιλλούρκα	Καλή	Καλή												✓
CY6-5-H	Άλυκος	Καλή	Ελλιπής	Σημαντική	Σημαντική		Σημαντική (Κοτσιάτης)	Σημαντική (BZ Ιδαλίου)							
CY6-5-I	Αλμυρός	Καλή	Καλή												✓
CY7-2-A	Βαθύς	Άγνωστη	Καλή											Σημαντική	
CY8-3-A	Καλό Χωριό	Κατώτερη της καλής	Μέτρια					Σημαντική (Αραδίπου)	Σημαντική						
CY8-3-B	Χωρίς όνομα	Άγνωστη	Μέτρια						Σημαντική					Σημαντική	
CY8-4-C	Τρέμινθος	Καλή	Καλό και ανώτερο Δ.								Αλλαγή ιστορικού τύπου χωρίς υποβάθμιση της κατάστασης				✓
CY8-4-D	Τρέμινθος	Καλή	Μέτρια						Σημαντική		Σημαντική				
CY8-5-AB	Πούζης	Καλή	Καλή												✓
CY8-7-A	Συριάτης	Καλή	Καλή												✓
CY8-7-C	Συριάτης	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική	Σημαντική			

Κωδικός	Ονομασία	Χημική κατάσταση	Οικολογική Κατ/Δυν	1.3 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις IED	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις εκτός IED	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες	1.6 - Σημειακή - Χώροι διάθεσης αποβλήτων	2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	2.2 - Διάχυτη - Γεωργία	2.8 - Διάχυτη - Εξορύξεις	3.1 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Γεωργία	3.2 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Δημόσια ύδρευση	3.7 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Άλλο	8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο	Καμία σημαντική πίεση
CY8-7-D	Μύλου	Καλή	Μέτρια											Σημαντική	
CY8-7-FG	Πεντάσχοιρος	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική	Σημαντική			
CY8-8-AB	Αγίου Μηνά	Καλή	Καλή								Αλλαγή ιστορικού τύπου χωρίς υποβάθμιση της κατάστασης				✓
CY8-8-C	Αγίου Μηνά	Καλή	Μέτριο Δ.								Σημαντική	Σημαντική			
CY8-8-D	Αγίου Μηνά	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY8-9-ABC1	Βασιλικός	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				
CY8-9-C2G	Βασιλικός	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY8-9-EF	Βασιλικός	Άγνωστη	Μέτριο Δ.						Σημαντική	Σημαντική (Μαυρίδια, Μουσουλός, Καλαβασός)	Σημαντική	Σημαντική			
CY9-2-A	Καρυδάκι	Καλή	Καλή												✓
CY9-2-BC	Γερμασόγεια	Καλή	Καλή												✓
CY9-2-D	Γερμασόγεια	Καλή	Καλή												✓
CY9-2-E	Γερμασόγεια	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-2-F	Γερμασόγεια	Καλή	Καλή												✓
CY9-2-H	Γερμασόγεια	Καλή	Καλό και ανώτερο Δ.												✓
CY9-2-I	Πισσοκάμινα	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-2-J	Γυαλλιάδες	Καλή	Καλή												✓
CY9-2-KL	Γυαλλιάδες	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-4-B	Γαρύλλης	Καλή	Καλή												✓
CY9-4-C	Γαρύλλης	Κατώτερη της καλής	Ελλιπής			Σημαντική (Βατί)			Σημαντική						
CY9-4-E	Γαρύλλης	Κατώτερη της καλής	Μέτριο Δ.			Σημαντική (Βατί)		Σημαντική (Λεμεσός)	Σημαντική		Σημαντική				
CY9-4-F	Γαρύλλης	Κατώτερη της καλής	Μέτριο Δ.			Σημαντική (Βατί)		Σημαντική (Λεμεσός)							
CY9-4-G	Φασούλλα	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-6-A	Άγιος Ιωάννης	Καλή	Ελλιπής						Σημαντική		Σημαντική				

Κωδικός	Ονομασία	Χημική κατάσταση	Οικολογική Κατ/Δυν	1.3 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις IED	1.4 - Σημειακή - Εγκαταστάσεις εκτός IED	1.5 - Σημειακή - Μολυσμένες εγκαταστάσεις ή εγκαταλειμμένες	1.6 - Σημειακή - Χώροι διάθεσης αποβλήτων	2.1 - Διάχυτη - Αστικές απορροές	2.2 - Διάχυτη - Γεωργία	2.8 - Διάχυτη - Εξορύξεις	3.1 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Γεωργία	3.2 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Δημόσια ύδρευση	3.7 - Άντληση ή εκτροπή ροής - Άλλο	8 - Ανθρωπογενής πίεση - Άγνωστο	Καμία σημαντική πίεση
CY9-6-BCD	Αμπελικός-Αγρός	Καλή	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική				
CY9-6-E	Αμπελικός-Ξυλούρικός	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-6-F	Λιμνάτης	Καλή	Καλή												✓
CY9-6-G	Πελένδρι	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-6-H	Άγιος Μάμας	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-6-I	Λούματα	Καλή	Καλή												✓
CY9-6-KL	Κούρης	Κατώτερη της καλής	Μέτρια						Σημαντική	Σημαντική (Σε αποκατάσταση Μεταλλείο Αμιάντου)	Σημαντική				
CY9-6-M	Κούρης	Κατώτερη της καλής	Μέτρια						Σημαντική	Σημαντική (Σε αποκατάσταση Μεταλλείο Αμιάντου)					
CY9-6-N	Μέσα Ποταμός	Καλή	Καλή												✓
CY9-6-O	Μονιάτης	Καλή	Καλή												✓
CY9-6-P	Κρυός	Καλή	Καλή												✓
CY9-6-Q	Κρυός	Καλή	Καλή												✓
CY9-6-R	Κρυός	Καλή	Καλή								Αλλαγή ιστορικού τύπου χωρίς υποβάθμιση της κατάστασης				✓
CY9-6-T	Κούρης	Άγνωστη	Μέτριο Δ.						Σημαντική		Σημαντική	Σημαντική			
CY9-7-B	Σύμβουλος	Καλή	Καλή												✓
CY9-7-C	Σύμβουλος	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-8-A1	Περθικιάς	Καλή	Καλή												✓
CY9-8-A2	Σιαπάνης	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-8-B1	Βρωμόνερο	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-8-B2	Πευκέρι (Μάνταλας)	Καλή	Μέτρια						Σημαντική						
CY9-8-B3	Αυδήμου (Μάνταλας)	Καλή	Καλή												✓
CY9-8-C	Αυδήμου	Καλή	Καλή												✓

4. Ερωτηματολόγιο Διαβούλευσης

Ερώτηση 1

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα σημαντικότερα ζητήματα που επηρεάζουν το υδατικό περιβάλλον;

Ερώτηση 2

Γνωρίζετε άλλα σημαντικά ζητήματα πέραν αυτών που αναγνωρίστηκαν στην παρούσα έκθεση;

Ερώτηση 3

Συμφωνείτε με την αξιολόγηση μας για τα σημαντικά ζητήματα διαχείρισης υδάτων; Αν όχι, δικαιολογήστε.

Ερώτηση 4

Πιστεύετε ότι τα υφιστάμενα μέτρα είναι επαρκή για την αντιμετώπιση των σημαντικών ζητημάτων διαχείρισης υδάτων;

Ερώτηση 5

Έχετε άλλες προτάσεις σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των σημαντικών ζητημάτων που επισημάνθηκαν;

Ερώτηση 6

Ποιες άλλες δράσεις πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να τεθούν σε εφαρμογή για τη μείωση της ρύπανσης των υδάτων που προκαλούνται από τα θρεπτικά;

Ερώτηση 7

Ποια δεδομένα πιστεύετε ότι θα έπρεπε επιπλέον να συλλέγονται/παρακολουθούνται και να αξιολογούνται;

Στοιχεία επικοινωνίας*

Όνοματεπώνυμο:

Διεύθυνση:

Τηλέφωνο Επικοινωνίας:

Ηλ. Ταχυδρομείο:

Ιδιότητα:

Φορέας τον οποίο εκπροσωπείτε:

**Τα στοιχεία επικοινωνίας σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς του ερωτηματολογίου και της διαβούλευσης για το ΣΔΛΑΠ γενικότερα, και δεν θα δημοσιοποιηθούν σε καμιά περίπτωση.*

Οι απαντήσεις μπορούν να αποσταλούν και ηλεκτρονικά στο wfd@wdd.moa.gov.cy ή ταχυδρομικώς στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων Λεωφόρος Κέννεντυ 100-110, 1047 Παλλουριώτισσα, Λευκωσία, Κύπρος

Η περίοδος διαβούλευσης έχει παραταθεί και θα είναι ανοιχτή μέχρι τις 9/5/2021.